

Internationellt bistånd

7

Förslag till statsbudget för 2007

Internationellt bistånd

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.....	7
2.1	Omfattning.....	7
2.2	Utgiftsutveckling	7
3	Politikområde 8 Internationellt utvecklingssamarbete	9
3.1	Omfattning.....	9
3.1.1	Biståndsramen	9
3.1.2	Avräkningar från biståndsramen.....	9
3.2	Utgiftsutveckling	11
3.3	Mål	11
3.4	Insatser	12
3.4.1	Insatser inom politikområdet.....	12
3.4.2	Insatser utanför politikområdet	17
3.5	Resultatredovisning	17
3.5.1	Särskilda satsningar 2005	20
3.5.2	Multilateralt utvecklingssamarbete	22
3.5.3	EU	26
3.5.4	Bilateralt utvecklingssamarbete.....	28
3.5.5	Analys och slutsatser	41
3.6	Revisionens iakttagelser.....	42
3.7	Politikens inriktning	42
3.7.1	Utvecklingens drivkrafter.....	42
3.7.2	Inriktningen på Sveriges utvecklingssamarbete	43
3.8	Budgetförslag	57
3.8.1	Biståndsverksamhet	57
3.8.2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete.....	62
3.8.3	Nordiska Afrikainstitutet.....	63
3.8.4	Folke Bernadotteakademin.....	64
3.8.5	Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete.....	64
3.8.6	Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete ...	67

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	6
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet.....	7
2.2 Härledning av ramnivån 2007–2009. Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.....	8
2.3 Ramnivå 2007 realekonomiskt fördelad, Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.....	8
3.1 Biståndsram, avräkningar och biståndsanslag.....	10
3.2 Utgiftsutveckling inom politikområdet.....	11
3.3 Sektorfördelning av Sidas bistånd	12
3.4 Anslaget 8:1 Biståndsverksamhet, Utvecklingssamarbete genom Sida	15
3.5 Anslaget 8:1 Biståndsverksamhet, Utvecklingssamarbete genom UD, SRV, RPS och SI	15
3.6 Basbudgetstöd till FN:s ekonomiska och sociala verksamhet 2003–2006.....	16
3.7 Sveriges finansiering av banker och finansieringsinstitutioner	16
3.8 Programstöd, utfall och andel av Sidas utbetalade medel	17
3.9 Indikatorer och mål för genomförandet av Parisdeklarationen till 2010.....	18
3.10 Stöd via Sidas ramorganisationer.....	40
3.11 De tio största mottagarna för stöd via Sidas ramorganisationer	40
3.12 Anslagsutveckling för 8:1 Biståndsverksamhet	57
3.13 Utgående anslagssparande på anslaget 8:1 Biståndsverksamhet.....	58
3.14 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden för Regeringskansliet	58
3.15 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden för Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	58
3.16 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden för Svenska institutet	59
3.17 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden för Statens kärnkraftsinspektion.....	59
3.18 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 8:1 Biståndsverksamhet	62
3.19 Anslagsutveckling för 8:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida).....	62
3.20 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 8:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida).....	63
3.21 Anslagsutveckling för 8:3 Nordiska Afrikainstitutet	63
3.22 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 8:3 Nordiska Afrikainstitutet.....	63
3.23 Anslagsutveckling för 8:4 Folke Bernadotteakademin	64
3.24 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 8:4 Folke Bernadotteakademin.....	64
3.25 Anslagsutveckling för 8:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	64
3.26 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden 8:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	66
3.27 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 8:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	66
3.28 Anslagsutveckling för 8:6 Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete	67
3.29 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 8:6 Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete	67

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. fastställer biståndsramen för internationellt utvecklingssamarbete till en procent av vid budgeteringstillfället beräknad bruttonationalinkomst (BNI) för 2007 (avsnitt 3.1),
2. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 48 530 000 000 kronor, inklusive kapitaltillskott till Swedfund International AB efter 2007 (avsnitt 3.8.1),
3. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* besluta om kapitaltillskott om 400 000 000 kronor till det statligt ägda bolaget Swedfund International AB (avsnitt 3.8.1),
4. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* besluta om medel för teknisk assistans om 15 000 000 kronor att disponeras av Swedfund International AB (avsnitt 3.8.1),
5. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* ställa ut garantier som inklusive tidigare ställda garantier uppgår till högst 12 539 300 000 kronor (avsnitt 3.8.1),
6. bemyndigar regeringen att under 2007 ställa ut garantier för Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsslån som inklusive tidigare ställda garantier uppgår till högst 990 000 000 kronor (avsnitt 3.7.2),
7. bemyndigar regeringen att lämna ett s.k. villkorslån till Private Infrastructure Development Group (PIDG) Trust om 15 000 000 US dollar, vilket beräknas till ca 120 000 000 kronor, att användas till finansiering av riskkapital i Guarantco (avsnitt 3.8.1),
8. för budgetåret 2007 anvisar anslagen under utgiftsområde 7 *Internationellt bistånd*, såvitt avser anslag som står till regeringens disposition, enligt följande uppställning:

Riksrevisionens styrelse föreslår att riksdagen

1. bemyndigar Riksrevisionen att under 2007 för ramanslaget 8:5 *Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete* göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 68 000 000 kronor efter 2007 (avsnitt 3.8.6),
2. för budgetåret 2007 anvisar ett anslag under utgiftsområde 7 *Internationellt bistånd*, såvitt avser anslag som är avsett för Riksrevisionen, enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	Anslagsbelopp
8:1 Biståndsverksamhet	ramanslag	25 930 841
8:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	ramanslag	622 583
8:3 Nordiska Afrikainstitutet	ramanslag	14 336
8:4 Folke Bernadotteakademien	ramanslag	30 828
8:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	ramanslag	40 000 ¹
8:6 Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete	ramanslag	18 000
Summa		26 656 588

¹Anslag avsett för Riksrevisionen.

2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

2.1 Omfattning

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd omfattar politikområde 8 Internationellt utvecklings-samarbete.

Ramen för utgiftsområdet

Biståndsramen för 2007 uppgår till 30 139 miljoner kronor, vilket motsvarar en procent av beräknad bruttonationalinkomst (BNI). I förhållande till regeringens ekonomiska vårproposition 2005/06:100 justeras bistånds-

ramen upp med 299 miljoner kronor på grund av förändrad BNI-prognos. Det föreslagna beloppet för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppgår till 26 657 miljoner kronor och är i förhållande till biståndsramen minskat med avräkningar och ökat med 427 300 000 kronor för samarbete med Östeuropa som inte klassificeras som utvecklingsbistånd enligt Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och dess biståndskommitté (DAC).

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Budget 2006 ¹	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
Politikområde Internationellt utvecklings-samarbete	22 209	26 054	26 198	26 657	29 649	31 140
Totalt för utgiftsområde 7	22 209	26 054	26 198	26 657	29 649	31 140

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2007–2009. Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Miljoner kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	26 059	26 059	26 059
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	6	18	33
Beslut ³	-144	-145	-124
Övriga makroekonomiska förutsättningar ⁴	2 049	3 583	5 119
Volym ⁵	-1 266	182	101
Överföring till/från andra utgiftsområden ⁶	-47	-47	-47
Övrigt			
Ny ramnivå	26 657	29 649	31 140

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Se kommentarer under respektive anslag.

⁴ Ökningen följer av ändrad prognos för BNI.

⁵ Förändring av avräkningar m.m.

⁶ Överföring till utgiftsområde 5.

Biståndsramens storlek bestäms utifrån den procentsats (andel av BNI) som riksdagen beslutat om för varje enskilt år. Vid beräkningen av biståndsramen används den senast tillgängliga BNI-prognosen. Varje år rapporteras det totala svenska biståndet efter avslutat budgetår till DAC som ansvarar för att sammanställa medlemsländernas biståndsstatistik. Vid rapporteringstillfället används den senast tillgängliga BNI-prognosen, vilket kan bidra till att skillnader mellan prognos och officiell

Tabell 2.3 Ramnivå 2007 realekonomiskt fördelad, Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Miljoner kronor

	2007
Transfereringar ¹	25 142
Verksamhetskostnader ²	1 509
Investeringar ³	6
Summa ramnivå	26 657

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfallet 2005 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹Med transfereringar avses inkomstöverföringar dvs. utbetalningar av bidrag från staten t.ex. hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

²Med verksamhetskostnader avses resurser som de statliga myndigheterna använder i verksamheten t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

statistik uppstår. Skillnader mellan budgeterat utvecklingssamarbete och utfall kan också bero på att bidrag till de multilaterala finansieringsinstitutionerna rapporteras i sin helhet till DAC det år skuldsedeln läggs. I statsbudgeten fördelas bidraget i stället över flera år, i den takt utbetalningar görs. I rapporteringen ingår även samtliga utgifter, inklusive avräkningar (se tabell 3.1) och skuldavskrivningar, som kan klassificeras som bistånd enligt DAC:s definition.

3 Politikområde 8 Internationellt utvecklingssamarbete

Det budgetförslag för 2007 som nu lämnas till riksdagen har utformats under den korta tid som enligt riksdagsordningen står till en ny regerings förfogande. Det har inneburit att en fullständig omarbetning av samtliga delar av budgeten i enlighet med regeringens politik inte har varit möjlig. Regeringen kan därför på tilläggsbudget behöva återkomma till riksdagen med ytterligare förslag som påverkar budgetåret 2007.

3.1 Omfattning

Politikområde 8 Internationellt utvecklingssamarbete består av sex anslag: biståndsverksamhet, förvaltningsanslagen för Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), Nordiska Afrikainstitutet, Folke Bernadotteakademien, Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete samt Riksrevisionens anslag för internationellt utvecklingssamarbete. Politikområdet finansieras framför allt från biståndsramen. Från den görs avräkningar i enlighet med OECD/DAC:s definition av bistånd, dels för biståndsklassificerade kostnader inom andra utgiftsområden, dels med ett belopp motsvarande de bilaterala skuldavskrivningar som Sverige gör. Den del av politikområdet som inte finansieras från biståndsramen är de medel för Östeuropa som inte klassificeras som bistånd. Genom ett beslut har tagits i OECD/DAC att klassificera Ukraina och Vitryssland som biståndsländer kvarstår endast

medel för insatser i Ryssland utanför biståndsramen.

3.1.1 Biståndsramen

Biståndsramen 2007 uppgår till 30 139 miljoner kronor, vilket motsvarar en procent av den beräknade bruttonationalinkomsten (BNI). För 2008 respektive 2009 uppgår ramen till en procent av BNI.

3.1.2 Avräkningar från biståndsramen

De sammanlagda avräkningarna från biståndsramen uppgår 2007 till 3 909 miljoner kronor. Det är en ökning med 1 239 miljoner kronor jämfört med föregående år. Avräkningarna som andel av biståndsramen uppgår 2007 till 13 procent jämfört med 9,5 procent 2006.

Avräkningen för kostnader för asylsökande från utvecklingsländer har minskat från föregående år. För 2007 uppgår denna avräkning till 1 045 miljoner kronor.

Från biståndsramen avräknas vidare kostnader för det svenska bidraget till den del av Europeiska unionens (EU) gemensamma bistånd som finansieras över EU:s reguljära budget. Avräkningen har beräknats genom att kostnaderna för biståndet på den totala EU-budgeten under 2006 multipliceras med Sveriges andel av medlemsavgiften. Det slutliga beloppet för avräkningen i kronor är avhängigt valutakursen. För 2007 uppgår avräkningen till

1 008 miljoner kronor.

Avräkningen för administrativa kostnader m.m. består främst av utrikesförvaltningens administration av utvecklingssamarbetet samt den del av bidraget till Förenta nationerna (FN) som utbetalas från andra utgiftsområden och som klassificeras som bistånd. Avräkningen för utrikesförvaltningen uppgår till 269 miljoner kronor. Sammanlagt uppgår avräkningen till 356 miljoner kronor i 2007 års prisläge. Avräkningen är delvis beroende av valutakurser och konsumentprisindex.

Från 2007 års biståndsram avräknas bilaterala skuldavskrivningar som baseras på multilaterala avtal och där bilateralt avtal om avskrivningen undertecknas av båda parter under 2007 till ett belopp beräknat till 1 500 miljoner kronor. Överväganden kring ohållbara skuldnivåer och skuldavskrivningar utvecklas i avsnitt 3.7.2. Regeringen avser återkomma beträffande hantering av bilaterala avtal som undertecknas under därefter följande år.

Tabell 3.1 Biståndsram, avräkningar och biståndsanslag

Miljoner kronor

BUDGETÅR	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Biståndsram	21 752	23 746	28 090	30 139	31 673	33 209 ¹
– Avräkningar	2 572	2 176	2 670	3 909	2 451	2 496
Varav:						
Skuldavskrivningar				1 500		
Flyktingkostnader	1 311	1 072	1 212	1 045	1 066	1 086
EU-bistånd	961	811	1 135	1 008	1 028	1 048
Administration m.m.	300	293	324	356	357	362
Biståndsdelen av politikområde 8 Internationellt utvecklingssamarbete³	19 180	21 570	25 420	26 230	29 222	30 713
Biståndsram i procent av beräknad BNI	0,868 %⁴	0,882 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %

¹ Beräkningsmässigt ligger biståndsramen för 2008 och 2009 på 1,0 procent av BNI enligt prognos för BNI.

³ Biståndsdelen av Internationellt utvecklingssamarbete består av 8:1 Biståndsverksamhet (exkl. samarbete med Central- och Östeuropa), 8:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (exkl. samarbete med Central- och Östeuropa), 8:3 Nordiska Afrikainstitutet, 8:4 Folke Bernadotteakademien, 8:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete och 8:6 Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete.

⁴ 0,86 procent av beräknad BNI plus 200 miljoner kronor.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.2 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor

Anslag inom utgiftsområde 7	Utfall 2005	Budget 2006 ¹	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
8:1 Biståndsverksamhet ²	21 558,6	25 335,7	25 462,9	25 930,8	28 926,5	30 402,9
8:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) ³	583,8	622,1	643,4	622,6	616,2	629,3
8:3 Nordiska Afrikainstitutet	13,5	14,2	13,9	14,3	14,6	14,9
8:4 Folke Bernadotteakademien	20,9	25,6	25,2	30,8	31,4	32,1
8:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	31,9	40,0	39,3	40,0	40,0	40,0
8:6 Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete		15,0	13,8	18,0	20,0	20,4
2006 07 8:5 Avsättning för förlustrisker vad avser garantier för finansiellt stöd och exportkreditgarantier ⁴		1,0	0,0	-	-	-
Totalt för utgiftsområde 7	22 208,7	26 053,7	26 198,4	26 656,6	29 648,7	31 139,6
Totalt för politikområde Internationellt utvecklingssamarbete	22 208,7	26 053,7	26 198,4	26 656,6	29 648,7	31 139,6

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² För 2007 avser 25 540 041 tkr bistånd i enlighet med OECD/DAC: s definition och 390 800 tkr avser inte bistånd i enlighet med OECD/DAC: s definition.

³ För 2007 avser 586 083 tkr bistånd i enlighet med OECD/DAC: s definition och 36 500 tkr avser inte bistånd i enlighet med OECD/DAC: s definition.

⁴ Anslaget 2006 07 8:5 Avsättning för förlustrisker vad avser garantier för finansiellt stöd och exportkreditgarantier förs inte upp på statsbudgeten 2007 eftersom behov av medel för anslagets ändamål saknas.

3.3 Mål

Målet för politikområde 8 Internationellt utvecklingssamarbete är att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor.

Liksom alla andra politikområden omfattas utvecklingssamarbetet av Sveriges politik för global utveckling, vilken antogs av riksdagen i december 2003 och baseras på regeringens proposition Gemensamt ansvar – Sveriges politik för global utveckling (prop. 2002/03:122, bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:112). Politiken för global utveckling ger alla politikområden i uppdrag att, inom ramen för egna områdesspecifika målsättningar, söka vägar för att stärka det svenska bidraget till en rättvis och hållbar global utveckling.

Perspektiv och huvuddrag

Två perspektiv är vägledande vid prioriteringar och utformning av politiken för global utveckling: ett rättighetsperspektiv och fattiga

människors perspektiv på utveckling. Rättighetsperspektivet tar sin utgångspunkt i den grundläggande principen om alla människors lika värde och i diskrimineringsförbudet. Rättighetsperspektivet betonar också demokrati, jämställdhet och barnets rättigheter som grund för fattigdomsbekämpning och utveckling. Fattiga människors perspektiv på utveckling innebär att fattiga kvinnors, mäns och barns situation, behov, förutsättningar, kunskap och prioriteringar skall vara utgångspunkt för arbetet med att bekämpa fattigdomen och för att främja en rättvis och hållbar global utveckling. Fattiga och utsatta människor är med de båda perspektivens synsätt subjekt och aktörer – inte objekt, passiva mottagare eller offer.

De två perspektiven kompletterar och stödjer varandra och är delvis överlappande. Tillsammans är de ett förhållningssätt för arbetet med att uppfylla utvecklingssamarbetets specifika mål – att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor – liksom det övergripande målet för samtliga politikområden inom ramen för politiken för global utveckling.

Enligt politiken för global utveckling skall utvecklingssamarbetet främja och präglas av åtta huvuddrag. Det gäller både åtgärder och stöd i enskilda länder och den politik som förs på global nivå. Huvuddragen är respekt för de mänskliga rättigheterna; demokrati och god samhällsstyrning; jämställdhet mellan kvinnor och män; hållbart nyttjande av naturresurserna och omsorg om miljön; ekonomisk tillväxt och social utveckling och trygghet. Sveriges politik för global utveckling anger också att särskilda ansträngningar skall göras för att stärka arbetet vad gäller konflikthantering och globala gemensamma nyttigheter. Exempel på sådana ansträngningar inom utvecklingssamarbetet är ökade insatser för säkerhet och utveckling och för begränsning av smittsamma sjukdomar.

Den svenska politiken skall främja mänskliga rättigheter och demokrati som grund för vårt bidrag till uppfyllandet av FN:s millenniedeklaration och millenniemålen samt åtaganden från de viktigaste världskonferenserna. För att lyckas i detta arbete krävs nära samverkan med aktörer i det svenska samhället och ökat internationellt samarbete.

Inom utvecklingssamarbetet skall tyngdpunkten ligga på de allra fattigaste länderna och insatserna koncentreras till färre områden och sektorer. Det långsiktiga utvecklingssamarbetet skall begränsas till ett färre antal länder.

3.4 Insatser

3.4.1 Insatser inom politikområdet

Det svenska utvecklingssamarbetet utgörs av ett stort antal insatser av skiftande karaktär som delas in i multilateralt och bilateralt utvecklingssamarbete. Utvecklingssamarbetet med ett enskilt land är ofta en kombination av bilaterala och multilaterala stödformer och finansierar projekt och program i de sektorer som bedöms viktiga för ett samhälles utveckling. Högsta möjliga effektivitet eftersträvas.

Fördelningen av det bilaterala biståndet på sektorer 2005 framgår av tabell 3.3. Fördelningen på Sidas verksamhetsgrenar 2005 framgår av

tabell 3.4 och kommenteras ytterligare i avsnitt 3.5.

Tabell 3.3 Sektorfördelning av Sidas bistånd

Tusental kronor

	2005
Hälsa	1 674 637
Utbildning	1 004 274
Forskning	521 269
Mänskliga rättigheter och demokratiska samhällsyttringar	3 074 073
Konflikt, fred och säkerhet	332 516
Humanitärt bistånd	1 709 055
Infrastruktur	1 205 307
Handel, näringsliv och finansiella system	583 328
Naturresurser och miljö	1 955 582
Budgetstöd för fattigdomsbekämpning	725 000
Övrigt	1 044 877
SUMMA	13 829 917

Förstärkt inriktning på de fattigaste länderna

Tyngdpunkten i det långsiktiga bilaterala utvecklingssamarbetet skall ligga på världens fattigaste länder. Enligt FN skall minst 0,15–0,20 procent av BNI nå de minst utvecklade länderna. Sverige har redan uppnått detta mål i det bilaterala biståndet med en nivå på i genomsnitt 0,24 procent av BNI under 2003 och 2004. Sverige lämnar även ett omfattande stöd till de multilaterala aktörer som har en tydlig inriktning på de fattigaste länderna. Regeringen avser att ytterligare förstärka fokus på de fattigaste länderna.

Samarbetslandets prioriteringar

I mars 2005 antogs Parisdeklarationen om ett effektivare utvecklingssamarbete av ett stort antal givar- och samarbetsländer samt av olika multilaterala organisationer. Deklarationen innebär en överenskommelse om att tillsammans verka för ett effektivare utvecklingssamarbete. Biståndet skall anpassas till samarbetsländernas prioriteringar och administrativa system och givarna skall i högre utsträckning samarbeta med varandra för att minska transaktionskostnaderna för samarbetslandet. Detta skall åtföljas av tydliga krav på demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna. Sverige är ett av de

länder som bidrog till att utveckla deklARATIONEN och har åtagit sig att följa den.

Både det multilaterala och bilaterala utvecklingssamarbetet anpassas allt mer till samarbetsländernas egna mål och strategier för att bekämpa fattigdom. Dessutom genomförs biståndet ofta i samverkan mellan givare. De svenska samarbetsstrategierna för långsiktigt bilateralt utvecklingssamarbete utarbetas med utgångspunkt från samarbetslandets egna prioriteringar för att bekämpa fattigdom. Samarbetsstrategin styr det bilaterala utvecklingssamarbetet med ett land genom att lägga fast mål, sektorer (exempelvis hälsa, utbildning eller infrastruktur), aktörer och former för utvecklingssamarbetet. Den utarbetas i nära dialog med samarbetslandet och i samråd med andra biståndsgivare och beslutas av den svenska regeringen.

En viktig del i det svenska utvecklingssamarbetet är policydialogen med samarbetslandet. Olika frågor prioriteras i olika länder, men det gemensamma är att Sverige som biståndsgivare genom diskussion vill utveckla och påverka båda parter syn på frågor som vi uppfattar som avgörande för samarbetslandets fattigdomsbekämpning och fortsatta utveckling. Det handlar om att ange riktvärden och föra en dialog om frågor som vi anser vara av betydelse för utvecklingsprocessen. Det svenska utvecklingssamarbetet skall exempelvis tydligt länkas till samarbetsländernas demokratiska system och pågående demokratiseringsprocesser. I dialogen betonas generellt vikten av ägarskap, ömsesidigt ansvar, fokus på resultat, samordning mellan givare och förutsägbarhet vad gäller utbetalningar. På detta sätt hålls båda parter ansvariga för sina respektive åtaganden. Dialogen erbjuder också tillfälle att ta upp frågor som knyter an till rättighetsperspektivet och till fattiga människors perspektiv på utveckling i enlighet med Sveriges politik för global utveckling.

Ett mer fokuserat bilateralt samarbete

Sverige bedriver utvecklingssamarbete som styrs av så kallade land- eller samarbetsstrategier med 47 länder (se bilaga 1 för en översikt, som inkluderar utbetalat stöd per land under 2005). Därutöver tillkommer samarbete med ett 70-tal länder genom främst humanitära insatser, samarbete genom enskilda organisationer och kontraktfinansierat tekniskt samarbete.

I Sveriges politik för global utveckling (prop. 2002/03:122, 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:112) anges att insatserna inom det långsiktiga utvecklingssamarbetet kan koncentreras till färre sakområden (sektorer). Riktlinjerna för samarbetsstrategier som antogs i april 2005 (UD2005/24264/GU) anger att strategierna skall behandla frågan om koncentration och att antalet sektorer i samarbetet skall begränsas. Storleken på enskilda insatser skall också öka.

Sverige har ett nära samarbete med ett antal länder i gruppen NordicPlus, en informell dialog som präglas av en gemensam syn på utvecklingssamarbetets roll och inriktning. NordicPlus-länderna har under 2005 kommit överens om att de skall arbeta för att begränsa antalet samarbetssektorer i varje givet land.

Riksdagen angav när den svenska politiken för global utveckling antogs att det bilaterala biståndet bör vara begränsat till färre länder än vad som hittills varit fallet. OECD/DAC rekommenderade vid sin översyn av det svenska biståndet våren 2005 en minskning av antalet samarbetsländer. Ett arbete för att uppnå detta har inletts. Det innebär bl.a. att utvecklingssamarbetet med fattiga länder i Afrika ökar medan utvecklingssamarbetet med medelinkomstländer minskar.

Aktörer i utvecklingssamarbetets genomförande

Traditionellt har Utrikesdepartementet ansvarat för utbetalningar av basbudgetstöd till de multilaterala organisationer där Sverige har beslutat vara medlem eller på annat sätt stödja som ett led i vårt arbete med att nå målet för utvecklingssamarbetet. Sida ansvarar för det bilaterala biståndet, men en del av det biståndet kanaliseras till specifika insatser i enskilda länder via multilaterala organisationer (s.k. multibibistånd). Utöver basbudgetstöden finansierar Utrikesdepartementet även i mindre utsträckning särskilda projekt (pilotprojekt eller stöd till särskilt politiskt prioriterade frågor) som genomförs av olika multilaterala organisationer eller andra aktörer.

Som medlem i EU bidrar Sverige dels till EG-budgeten, dels till den Europeiska utvecklingsfonden (EUF). Under 2005 kanaliserades ca 7 procent av det svenska utvecklingssamarbetet genom EU:s gemensamma biståndsbudget.

Sverige ger bidrag till FN, de internationella finansieringsinstitutionerna och andra utvecklingsfonder samt till de globala tematiska fonderna, exempelvis Globala miljöfonden, Globala fonden mot hiv/aids, tuberkulos och malaria, Globala alliansen för vacciner och immunisering och Globala Vattensamarbetet. Genom deltagande i organisationernas styrelsearbete samt genom att delta i de återkommande påfyllnadsförhandlingarna har Sverige möjlighet att påverka organisationernas och fondernas arbete. Medlemskapet medför att svenskt stöd kan nå ut till fler länder än vad som vore möjligt med enbart bilateralt bistånd. Samtidigt kan samarbetsländernas kostnader för att hantera biståndet sänkas genom att antalet aktörer i varje land kan minska.

En del av det bilaterala utvecklingssamarbetet genomförs av svenska och internationella enskilda organisationer som får bidrag för att genomföra utvecklingssamarbete inom sina verksamhetsområden i samarbete med lokala enskilda organisationer. Sverige ger också stöd direkt till lokala organisationer och stöd via enskilda organisationer för humanitära insatser.

En annan aktör i det bilaterala utvecklingssamarbetet är Swedfund International AB. Swedfund är ett helägt statligt riskkapitalbolag som erbjuder finansiering och kompetens för investeringar i utvecklingsländer samt vissa länder i Östeuropa (inte EU-länder). Verksamheten finansieras huvudsakligen av avkastningen från tidigare investeringar samt i viss mån av kapitaltillskott från biståndsramen (tidigare även med medel från samarbetet med

Central- och Östeuropa). Se vidare under avsnitt 3.8.1.

Sverige ger även stöd till ett antal svenska och internationella organisationer som arbetar med utvecklingspolitiska frågor, exempelvis institutet för demokrati och fria val (International IDEA) och Svenska FN-förbundet.

I genomförandet av biståndet använder sig Sida av den svenska resursbasen i sin helhet – näringsliv och myndigheter, universitet och högskolor, enskilda organisationer m.fl. Med utgångspunkt från utvecklingsländernas behov och prioriteringar, finns behov för ett ökat utnyttjande av erfarenheter och kunskaper hos den svenska resursbasen för att främja ett effektivare utvecklingssamarbete såväl i utformandet av politiken för global utveckling som i genomförandet av biståndet.

Som tidigare nämnts har det budgetförslag som nu lämnas till riksdagen utformats under kort tid. Som en följd härav redovisar regeringen ingen fördelning av anslaget 8:1 Biståndsverksamhet. Regeringen kommer i sedvanlig ordning att ta beslut om anslagsfördelningen i regleringsbrev och i samband med dessa beslut redovisa fördelningen.

Sida administrerar den största delen av biståndet under anslaget 8:1 Biståndsverksamhet. De senaste årens ökning av biståndsvolymer har ställt ökade krav på myndigheten. Inför 2007 finns ett behov av att konsolidera verksamheten. Mot denna bakgrund beräknas Sidas del av anslaget 8:1 Biståndsverksamhet för 2007 ligga kvar på samma nominella nivå som för 2006.

Tabell 3.4 Anslaget 8:1 Biståndsverksamhet, Utvecklingssamarbete genom Sida

Tusental kronor

	Utfall 2005	Budget 2006
Humanitära insatser och konflikthantering	1 876 997	1 970 000
Information	59 553	62 000
Globala utvecklingsprogram	1 463 543	1 808 500
Enskilda organisationer	1 190 995	1 320 000
Asien, Mellanöstern och Nordafrika	1 840 785	2 150 000
Latinamerika	930 702	1 200 000
Afrika	3 825 257	4 695 000
Östeuropa och Centralasien	1 522 384	1 384 300
- ODA-länder	1 037 856	1 000 000
- Icke ODA-länder	484 528	384 300
Forskning	846 780	975 000
U-Krediter	267 754	200 000
SUMMA	13 824 750	15 764 800

Tabell 3.5 Anslaget 8:1 Biståndsverksamhet, Utvecklingssamarbete genom UD, SRV, RPS och SI

Tusental kronor

	Utfall 2005	Budget 2006
Internationella finansieringsinstitutioner	1 866 897	2 490 500
Europeiska utvecklingsfonden (EUF)	665 299	921 200
FN:s ekonomiska och sociala verksamhet	3 409 441	3 331 400
- Basbudgetstöd till FN:s ekonomiska och sociala verksamhet	2 867 653	3 161 000
- Övrigt stöd till FN-relaterad verksamhet	541 788	170 400
Konflikthantering	207 828	240 000
Globalt utvecklingssamarbete	1 187 928	1 872 637
- Organisations- och temastöd, inklusive globala tematiska fonder och Swedfund	1 113 035	1 785 000
- Konferenser, seminarier, utredningar och projekt	49 272	60 637
- Svenska Institutet i Alexandria	11 021	12 000
- Sektionen för turkiskt-svenskt samarbete vid GK i Istanbul	14 600	15 000
Ekonomiska program	68 880	215 000
Östeuropa och Centralasien	126 765	151 400
- Östeuropa och Centralasien, ODA-länder	14 035	20 000
- Östeuropa och Centralasien, icke ODA-länder	112 730	131 400
SUMMA UD	7 533 038	9 222 137
Statens Räddningsverk (SRV)	0	91 000
Rikspolisstyrelsen (RPS)	104 900	169 800
Svenska institutet (SI)	95 888	88 000
SUMMA	7 733 826	9 570 937

Tabell 3.6 Basbudgetstöd till FN:s ekonomiska och sociala verksamhet 2003–2006

Tusental kronor

	Årsbidrag 2003	Årsbidrag 2004	Årsbidrag 2005	Årsbidrag 2006
FN:s utvecklingsprogram (UNDP)	550 000	640 000	720 000	790 000
FN:s kapitalutvecklingsfond (UNCDF)	50 000	50 000	50 000	50 000
FN:s barnfond (UNICEF)	300 000	340 000	400 000	440 000
FN:s kvinnofond (UNIFEM)	14 000	16 000	20 000	25 000
FN:s befolkningsfond (UNFPA)	205 000	270 000	355 000	400 000
FN:s världslivsmedelprogram (WFP)	210 000	290 000	390 000	410 000
FN:s flyktingkommisarie (UNHCR)	400 000	430 000	480 000	505 000
FN:s hjälpoorganisation för Palestinaflyktingar (UNRWA)	175 000	195 000	210 000	230 000
FN:s organ mot brott och narkotika (UNODC) ¹	38 500	55 000	70 000	80 000
FN:s program för boende och bebyggelse (UN-HABITAT)	8 000	10 000	14 000	21 000
FN:s samlade program mot hiv/aids (UNAIDS)	60 000	125 000	150 000	200 000
FN:s industriutvecklingsorganisation (UNIDO) ²	8 500	9 500	8 653	10 000
SUMMA	2 019 000	2 430 500	2 867 653	3 161 000

¹ UNODC är en sammanslagning av UNDCP och CICP 2004.² Obligatorisk medlemsavgift baserad på fastställd bidragsskala i euro.**Tabell 3.7 Sveriges finansiering av banker och finansieringsinstitutioner**

Tusental kronor

	Utfall 2005	Budget 2006
Världsbanksgruppen	991 178	1 727 058
Regionala utvecklingsbanker	610 688	628 520
Övriga utvecklingsbanker och fonder	265 031	134 922
SUMMA	1 866 897	2 490 500

Projekt- och programstöd

Bistånd ges i form av projekt- eller programstöd. Projektstöd innebär ett tydligt avgränsat stöd till en liten komponent i ett samarbetslands utveckling. Det kan handla om en satsning på lärarutbildning eller ett vägbygge. Programstöd innebär stöd till en större del av samarbetslandets utvecklingspolitik. Det kan vara ett brett program omfattande en sektor, som skola och utbildning, hälsovård eller infrastruktur. Sådant stöd kallas sektorprogramstöd. Programstöd kan också vara stöd till samarbetslandets samlade strategi för att bekämpa fattigdom. Det benämns då generellt budgetstöd för fattigdomsbekämpning, eller budgetstöd. I de länder där budgetstöd används utgör det mellan 20 och 40 procent av det svenska stödet.

Det är angeläget att i varje samarbetsland få till stånd en lämplig kombination av stödformer för att kunna bedriva ett så effektivt utvecklingssamarbete som möjligt. Programstöd fungerar bäst i länder eller sektorer där det finns inhemsk kapacitet att genomföra en fattigdomsinriktad utvecklingspolitik. Enligt politiken för global utveckling skall en större andel av biståndet kanaliseras som budgetstöd eller sektorprogramstöd när samarbetslandets kapacitet att genomföra och rapportera om verksamheten ökar. Men andelen programstöd i det svenska bilaterala utvecklingssamarbetet har varit relativt konstant under de senaste åren vilket framgår av tabell 3.8. Sida har utarbetat konkreta planer för en ökad andel programstöd samt utvecklat metoder, organisation och förstärkt sina resurser.

Tabell 3.8 Programstöd, utfall och andel av Sidas utbetalade medel

Volym i MSEK

	2003	andel i procent	2004	andel i procent	2005	andel i procent
Sektorprogramstöd	614	6,0	805	6,5	858	6,2
Budgetstöd	539	5,3	615	5,1	725	5,2
SUMMA	1 153	11,3	1 420	11,6	1 583	11,4

Krediter

Som komplement till gåvobistånd, som projekt- eller programstöd, utgörs en liten del av det svenska utvecklingssamarbetet av anslagsfinansierade krediter. Syftet med krediter och garantier är att med begränsade statliga medel och statligt risktagande mobilisera kommersiella resurser för utvecklingspolitiskt prioriterade projekt.

Utnyttjandet av kreditfinansiering inom utvecklingssamarbetet har varit lågt de senaste åren, vilket bl.a. beror på en minskad efterfrågan från svenska leverantörer till följd av internationell avbindning av en stor del av biståndet till de minst utvecklade länderna samt skuldavskrivningar för länder som har små möjligheter att bära ny kreditgivning. Vidare har vissa av bestämmelserna i u-kreditförordningen blivit svåra att efterleva. Även hanteringen av krediter och garantier upplevs ibland som besvärlig. I februari 2006 tillsattes därför en utredning (dir. 2006:22) som skall se över kredit- och garantiinstrumentens roll, utformning och effektivitet i det svenska utvecklingssamarbetet. I utredningens arbete ingår också att bl.a. se över nuvarande organisation, arbetsfördelning och reglering av kredit- och garantiverksamheten. Uppdraget skall redovisas senast den 31 oktober 2006. Regeringen kommer efter remissbehandling att bereda betänkandets förslag under våren 2007.

Mikrofinansiering är ett prioriterat område inom det svenska utvecklingssamarbetet. Tillgång till säkert sparande, lån och försäkringstjänster kan på ett mycket direkt sätt bidra till att människor lyckas bryta fattigdomscykeln och förbättra sin levnadsstandard. Det svenska stödet till mikrofinansiering ges alltmer utifrån ett systemperspektiv, där målet är att mikrofinansiering skall integreras i den formella finansiella sektorn.

3.4.2 Insatser utanför politikområdet

Politiken för global utveckling ger samtliga politikområden uppdraget att formulera och genomföra politik inom sina respektive politikområden på ett sätt som innebär att den sammantagna politiken bidrar till en rättvis och hållbar global utveckling. En utmaning är att identifiera och realisera potentiella synergieffekter, där insatser kan utformas så att de bidrar såväl till respektive politikområdes egna målsättningar som till en rättvis och hållbar global utveckling.

För att insatserna effektivt skall kunna bidra till en rättvis och hållbar global utveckling krävs ett helhetsgrepp där grundläggande värden, hållbar utveckling och säkerhet hanteras samstämmigt på alla nivåer. Den svenska politiken för global utveckling är unik genom att ta just detta helhetsgrepp.

Regeringen avser att återkomma med förslag om hur politiken för global utveckling kan stärkas.

3.5 Resultatredovisning

Målet för det svenska utvecklingssamarbetet är att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. Ökad tillgång till hälsovård, förbättrad skolgång, god miljö, ekonomisk tillväxt eller starkt deltagande i samhällslivet kan vara exempel på positiva resultat som biståndet bidragit till.

Nedan redovisas både arbetet med att förbättra effektiviteten i det svenska utvecklingssamarbetet, inklusive det som förmedlas via multilaterala organisationer, och konkreta resultat som har uppnåtts genom biståndet under 2005 och första delen av 2006.

Det är ej möjligt för regeringen att i detta läge genomföra en egen bedömning av olika enskilda insatser eller hur dessa har påverkat utvecklingen.

Mot ett effektivare utvecklingssamarbete

Givar- och samarbetsländernas strävanden efter ett effektivare utvecklingssamarbete, som tar

mindre administrativa resurser i anspråk och därför förmår åstadkomma mer fattigdomsbekämpning, finns dokumenterade i den tidigare nämnda Parisdeklarationen. För att följa upp genomförandet av deklarationen har tolv indikatorer utarbetats.

Tabell 3.9 Indikatorer och mål för genomförandet av Parisdeklarationen till 2010

Ägarskap	
1. Andel länder som har operationella strategier för utveckling (inklusive PRS)	Åtminstone 75% av samarbetsländerna
Anpassning	
2. Tillförlitliga system – andel länder som har tillförlitliga system för offentlig finansiell styrning och upphandling	<i>Offentlig finansiell styrning</i> - hälften av länderna förbättrar sig minst 0,5 poäng på skalan som används för att mäta detta <i>Upphandling</i> - en tredjedel av länderna förbättrar sig minst ett steg uppåt på skalan som används för att mäta detta
3. Bistandsflöden utgår ifrån nationella prioriteringar – andel av biståndet till den offentliga sektorn som inkluderas i ländernas budgetar	Minst 85% av biståndet
4. Stärkt kapacitet genom samordnat stöd – andel av givarnas stöd till kapacitetsbyggnad som ges som samordnat stöd i överensstämmelse med ländernas utvecklingsstrategier	50% av biståndet till kapacitetsbyggnad
5. Användning av ländernas system för offentlig finansiell styrning och upphandling, beroende på hur väl systemen fungerar – andel av givarna som använder de nationella systemen och andelen av biståndet till den offentliga sektorn som inte använder nationella systemen	90% respektive 100% av givarna använder de nationella systemen Andelen bistånd som inte använder systemen minskar med 1/3 respektive 2/3
6. Stärkt kapacitet – minskning av antalet parallella enheter för genomförandet av bistånd	Minska antalet parallella enheter med 2/3
7. Mer förutsägbart bistånd – minskning av andelen bistånd som inte utbetalas enligt uppgjorda planer	Halvera andelen bistånd som inte betalas ut det år det var avsett för
8. Biståndet är avbundet	Pågående förbättring
Harmonisering	
9. Användning av gemensamma arrangemang eller procedurer – andel av bistandsflödet som ges i programbaserade ansatser	66% av biståndet
10. Uppmuntra gemensamma analyser – andel av givarnas insatser till fältet som är gemensamma respektive andel av det analytiska arbetet på landnivå som är gemensamt	40% av insatserna 66% av det analytiska arbetet
Resultatstyrning	
11. Resultatorienterade ramverk – andelen länder som har transparenta och övervakningsbara ramverk för uppföljning av resultat mot millenniemålen och för sektorprogram	Minska andelen länder som saknar ramverk med 1/3
Ömsesidigt ansvar	
12. Ömsesidigt ansvar – andel länder som har system för ömsesidig uppföljning av åtaganden på plats	Samtliga länder

Den svenska bistandsförvaltningen arbetar för att uppnå målen i Parisdeklarationen. OECD/DAC samordnar en internationell uppföljning av målen vars första resultat

kommer att redovisas under hösten 2006. Sverige deltar i detta arbete och kommer även att göra separata redovisningar av svenska

erfarenheter och resultat. I avvaktan på detta kan följande resultat lyftas fram:

- Indikator 2: Ett mål i Parisdeklarationen är att utvecklingssamarbetet skall använda samarbetslandets egna system för planering, utbetalning och rapportering snarare än parallella biståndsstrukturer. På så sätt underlättas samarbetslandets administration av biståndet. Sida har under några års tid genomfört en förstärkt satsning på offentliga finansiella styrsystem som bland annat omfattar stöd till reformer och kapacitetsutveckling inom området. Detta stöd ökar möjligheterna för alla givare att arbeta genom samarbetslandets egna system.
- Indikator 3: I maj 2005 antogs nya riktlinjer för samarbetsstrategier (UD2005/24264/GU). En viktig utgångspunkt i riktlinjerna är att strategierna – som är regeringens viktigaste styrinstrument för det bilaterala utvecklingssamarbetet – skall utgå från samarbetsländernas egna prioriteringar och mål. I de uppdrag som den tidigare regeringen lämnat till Sida att utarbeta samarbetsstrategier har detta varit tydligt.
- Indikator 7: Som ett led i arbetet med förbättrad intern effektivitet ökar Sida längden på ingångna avtal. Det medför också ett mer förutsägbart bistånd på medellång sikt, vilket förbättrar möjligheten för samarbetslandet att planera sin resursanvändning. Sedan 2003 har den genomsnittliga avtalslängden ökat med en månad per år och ligger 2005 på 22 månader.
- Indikator 8: 2004 var endast 0,6 procent av Sveriges bistånd helt bundet.
- Indikator 9: Det går inte att urskilja någon trend i andelen av Sidas utbetalade medel som ges som programstöd (se tabell 3.8) – efter en ökning 2004 minskade andelen åter 2005 till 11,4 procent.
- Indikator 10: Som ett led i effektiviseringen av utvecklingssamarbetet skall analysarbetet i så hög utsträckning som möjligt göras gemensamt. Sverige deltar i flera gemensamma strategiprocesser (bl.a. i Zambia, Tanzania och Uganda) där en

viktig aspekt är att medverkande givare använder samma analyser.

En del i arbetet med att effektivisera biståndet är den utvärdering som OECD/DAC presenterade våren 2006 om resultatet av givarnas samlade budgetstöd till sju länder mellan 1994 och 2004. Utvärderingen bekräftar positiva resultat för samarbetsländernas ägarskap, förbättringar av systemen för offentlig finansiell styrning och utbudet av social service som hälsa och utbildning. Utvärderingen ger även vissa rekommendationer som Sverige kommer att ta till sig, bl.a. förespråkas bättre långsiktig förutsägbarhet, bättre riskanalys och riskhantering.

Uppdragen till Sida att ta fram förslag till regeringens samarbetsstrategier har alla innehållit en tydlig uppmaning att koncentrera samarbetet till färre sektorer. De förslag som kommit in under första halvan av 2006 har i samtliga fall inneburit förslag om utfasning av samarbetet i en eller flera sektorer. Ett bra exempel på koncentration är den nya samarbetsstrategin för Tanzania, där 7 av 13 sektorer gradvis kommer att fasas ut under de kommande åren. Samarbetsstrategier som har antagits under året betonar också samordning med andra givare som en central förutsättning för effektivt utvecklingssamarbete, då transaktionskostnaderna minskar både för samarbetslandet och för givarna.

Sida har under 2005 antagit ett handlingsprogram för ökad koncentration. Handlingsprogrammet betonar koncentration av samarbetet till färre områden, etablerande av arbetsfördelning med andra givare, och utökad användning av delegerat samarbete. Under 2006 har Sida vidare antagit en handlingsplan för ökad biståndseffektivitet som bl.a. syftar till att stödja genomförandet av Parisdeklarationen i det svenska utvecklingssamarbetet.

Som ett led i arbetet med att minska de administrativa kostnaderna för samarbetslandet har Sverige i flera länder delegerat sitt samarbete inom en sektor till en annan givare. På så sätt blir det färre parter att hantera för samarbetslandet. Andelen av de regionala verksamhetsgrenarna som kanaliseras som delegerat samarbete ökade mellan 2004 och 2005 och ligger nu på cirka 4 procent.

3.5.1 Särskilda satsningar 2005

Under 2005 uppmärksammades fyra tematiska områden inom utvecklingsarbetet; hiv/aids, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, sysselsättning och arbetsmarknad samt konflikthantering. Syftet med satsningarna har antingen varit att utveckla, stärka och skärpa politiken inom ett område eller att ge frågan hög politisk prioritet i det multilaterala samarbetet.

Hiv/aids

Hiv och aids fortsätter att vara en katastrof i de hårdast drabbade länderna (främst i södra Afrika) men också en anledning till växande oro i delar av Asien och i vårt geografiska närområde. Den snabbaste ökningen av sjukdomen finns idag i länder som Estland, Ryssland, Vitryssland och Ukraina. Den särskilda satsningen på hiv/aids har medverkat till att ytterligare stärka medvetenheten om sjukdomens effekter och följder.

Under 2005 höjdes de svenska bidragen till det multilaterala arbetet mot hiv och aids kraftigt, främst till FN:s samlade program för arbetet mot hiv och aids (UNAIDS), Världshälsoorganisationen (WHO), FN:s befolkningsfond och FN:s barnfond. Sjukdomen och dess följder är ett typexempel på ett område där omfattande internationellt samarbete krävs. Under 2005 utvärderades UNAIDS arbete på landnivå och resultaten pekade på att UNAIDS-sekretariatets representanter i fält varit framgångsrika i påverkansarbete och policydialog samt i samordningsarbetet. Resultaten pekade även på behovet av ökad kapacitet i samarbetsländerna för att på ett effektivt sätt utnyttja tillgängliga medel. UNAIDS och WHO gör viktiga insatser på landnivå till stöd för Globala fonden mot aids, tbc och malarias verksamhet. Därför gav Sverige, utöver basbidraget, också särskilda bidrag för detta arbete, liksom till UNAIDS Global Coalition for Women and AIDS. Sverige höjde bidraget till WHO:s arbete med ”3 by 5-initiativet”, som syftade till att tre miljoner människor skulle ha tillgång till bromsmediciner vid utgången av 2005. Även om man inte nådde målet ökade antalet människor i fattiga länder som fick tillgång till bromsmediciner avsevärt. De svenska satsningarna till det internationella aidsvaccininitiativet, Internationella Programmet för Mikrobicider och Population Council har

varit viktiga för att kunna intensifiera forskningen kring hiv-prevention.

I Globala fonden mot aids, tbc och malaria (GFATM) fortsätter Sverige att spela en framträdande roll. Fondens styrelse har hittills beslutat om stöd till nästan 400 program i 132 länder till ett värde av totalt 5,5 miljarder USA-dollar. När det gäller fas två, en förlängning av projekten ytterligare tre år efter de två inledande åren, har hittills 153 ansökningar beviljats till ett värde av 1,67 miljarder USA-dollar. Fonden tillämpar som grund för sin verksamhet en form av resultatbaserad bidragsgivning vilket innebär att ansökningar om bidrag endast beviljas för två år, varefter uppnådda resultat prövas, innan fondstyrelsen beslutar om projekten skall få stöd för ytterligare maximalt tre år (fas 2).

Under 2005 genomförde GFATM, på svenskt initiativ, sin första påfyllningsprocess för att ge fonden en tryggad och långsiktig finansiering. Under processen identifierades bl.a. centrala frågor för att göra GFATM till ett effektivare finansieringsinstrument.

Genom fondens beslut hittills kommer mer än 1,8 miljoner människor att få tillgång till bromsmediciner, 5 miljoner ytterligare fall av tbc att behandlas, över 260 miljoner kombinationsbehandlingar mot malaria att genomföras och 109 miljoner myggnät att finansieras för att skydda familjer mot malariasmitta. 56 procent av bidragen har gått till Afrika (64 procent till låginkomstländer globalt) och 58 procent till insatser mot hiv och aids. Inom FN har konkreta steg tagits för att leva upp till Parisdeklarationen genom förbättrad samordning av det multilaterala hiv/aidsarbetet.

År 2005 tillsattes en enskild utredare som i sitt betänkande (SOU 2005:107) slår fast att sektorövergripande insatser krävs i kampen mot hiv/aids liksom övriga smittsamma sjukdomar. Sida bidrog tillsammans med flera andra myndigheter till arbetet. En strategisk handlingsplan (2006-2008) för Sveriges bidrag till den globala bekämpningen av smittsamma sjukdomar antogs av regeringen i december 2005.

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) har varit en särskild satsning sedan 2004. Under 2005 var arbetet främst inriktat på policyutformning, verksamhetsstyrning samt

förstärkt dialog och ökat samarbete med likasinnade givare och samarbetsländer.

I maj 2005 antogs i Stockholm en deklaration om reproduktiv hälsa och rättigheter Stockholm Call to Action: Investing in Reproductive Health and Rights as a Development Priority. Deklarationen distribuerades inför FN:s millennietoppmöte i september 2005. Inför mötet arbetade Sverige för att få med bra formuleringar om sexuell och reproduktiv hälsa i toppmötesdeklarationen och för att SRHR skall uppmärksammas i deklarationens genomförande.

Sverige har lyft SRHR-frågor i EU-sammanhang, bl.a. vid generaldirektörmötet för utvecklingsfrågor i Bryssel i juni 2006. Sverige har också bidragit till och stött ett danskt initiativ som innebär att man skall lyfta SRHR-frågor och slå vakt om relevanta befintliga EU-överenskommelser, exempelvis Dublin- och Vilniusdeklarationerna som omfattar politiska överenskommelser om SRHR.

Sysselsättning och arbetsmarknad

En särskild satsning på arbetsmarknad och sysselsättning inleddes 2005.

Vid FN:s toppmöte i september 2005 medverkade Sverige till ett avsnitt som lyfter fram arbetsmarknadsfrågornas betydelse för utveckling, vilket får ses som ett framsteg. I november arrangerade Utrikesdepartementet, i nära samverkan med Näringsdepartementet och Sida, en internationell konferens i Saltsjöbaden som följde upp toppmötets åtaganden och förde samman regeringar och internationella organisationer med viktiga roller i dess genomförande. Sida har under året utarbetat ett samarbetsavtal med Internationella arbetsorganisationen (ILO). Inom ramen för avtalet ges stöd inte minst till verksamhet som skall främja ungdomars arbete och effektiva arbetsmarknader. Sida stödjer också bl.a. ett nätverk som arbetar för bättre villkor för kvinnor på arbetsmarknaden. I slutet av året aviserades vidare från svensk sida en förstärkt satsning på Youth Employment Network (YEN). YEN:s verksamhet de första tre åren har banat väg för meningsfull kunskapsöverföring till ett dussintal utvecklingsländer om sätt att främja ungdomars sysselsättning.

Konflikthantering

Den särskilda satsningen på konflikthantering har inneburit en ökad samverkan mellan olika diplomatiska, civila och militära konflikthanteringsinsatser, humanitärt bistånd och utvecklingssamarbete. Flexibilitet i engagemang och deltagande har gjort att Sverige har förbättrat sin kapacitet att snabbt lämna bidrag till konflikthanteringsinsatser.

Det svenska deltagandet i civila konflikthanteringsinsatser inom ramen för FN, EU och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) har ökat. Folke Bernadotteakademien har haft en viktig roll i att utveckla och samträna civil personal för deltagande i fredsfrämjande insatser, inklusive utbildning inför EU:s olika insatser. Folke Bernadotteakademien har bidragit till att förbättra kvaliteten och effektiviteten i det svenska arbetet med internationella krishanterings- och fredsinsatser. Akademien har under året arbetat med att, bl.a. genom utbildningsinsatser för personal i fredsfrämjande verksamhet, bidra till att stärka den svenska och internationella förmågan för internationella konflikthanterings- och fredsinsatser. I samverkan med berörda myndigheter och organisationer har Akademien utvecklat arbetssätt och metoder för effektiva och samordnade insatser.

Statens räddningsverk har bidragit med logistik- och kommunikationsstöd till ett antal av de EU-ledda krishanteringsinsatserna under året.

Under 2005 bidrog Sverige till flertalet av EU:s civila insatser, bl.a. genom att poliser och andra civila experter finns med i EU:s gränsövervakningsinsats vid gränsövergången i Rafah och med observatörer samt logistiskt stöd till observatörsinsatser i Aceh samt med experter i EU:s insatser för reformering av säkerhetssektorn i Demokratiska Republiken Kongo.

Andra prioriterade områden under 2005 var krisen i Sudan där Sverige via EU bidrog med kapacitet och finansiering till Afrikanska Unionens insatser samt deltog i FN:s konflikthanteringsinsatser. Sverige gav även stöd till konflikthanteringsinsatser i länder i Västafrika, Stora Sjöregionen och Sydostasien vilket bidragit till att det internationella samfundet har kunnat assistera dessa länder och regioner i deras fredssträvanden.

Antalet poliser till internationella fredsfrämjande insatser har ökat. Svenska poliser är efterfrågade tack vare hög kompetens och bred internationell erfarenhet. Reformering av polisväsenden och övriga delar av rättsväsendet har fått en alltmer framträdande roll i internationella insatser. Under första kvartalet 2006 var drygt 100 poliser sysselsatta inom olika insatser.

Sverige var under 2005 aktivt när det gäller metod och policy samt direkta insatser för avvärjning, demobilisering och återintegrering till samhället av före detta soldater (DDR). Under 2005 togs flera initiativ för att utveckla instrument och metoder för att förbättra konflikthanteringsarbetet bl.a. genom arbetet för att införa civilobservatörsbegreppet i FN:s fredsbevarande insatser och genom Stockholmsinitiativet för DDR. Detta arbete innebär även en ökad fokus på att begränsa spridningen av små och lätta vapen som bidrar till att konflikter fortsätter. Ett konfliktlösningsprojekt som syftar till att Sverige skall kunna bidra till det internationella arbete som pågår för konfliktlösnings startade under 2006. Denna satsning innebär bl.a. att ett antal sändebud utsetts för olika konfliktregioner i världen bl.a. för Afrikas horn och Stora sjöområdet. Bekämpning av spridningen av små och lätta vapen, säkerhetssektorreform och arbete för demokrati och mänskliga rättigheter för att angripa de bakomliggande orsakerna till konflikt är områden av stor vikt. Under 2005 har Sverige bidragit till insatser för minröjning samt insamling och förstöring av små och lätta vapen (SALW). Detta arbete har bl.a. skett genom bidrag till FN:s arbete genom dess utvecklingsprogram (UNDP) för insamling och förstöring av minor och SALW samt till insatser i samarbete med OSSE.

Sverige har under 2005 intensifierat sitt arbete för genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolution 1325, ”om kvinnor, fred och säkerhet”. Sverige har även arbetat med frågan om barn i väpnad konflikt främst genom att stödja FN:s system och de många internationella organisationer som finns i dess arbete. På svenskt initiativ har också EU:s medlemsstater antagit en policy för 1325 i EU-ledda konflikthanteringsinsatser.

Frågor om terrorism har en viktig plats i det internationella samarbetet för att främja säkerhet och förebygga konflikter. Sverige har verkat för

att förebygga terrorism bl.a. genom bidrag inom FN:s och EU:s ramar till kapacitetshöjande insatser i syfte att stärka rättsväsendet i utvecklingsländer. En utgångspunkt i dessa insatser är att värna och stärka respekten för mänskliga rättigheter och rättssäkerhet i åtgärder mot terrorism.

3.5.2 Multilateralt utvecklingssamarbete

Sverige är en stor givare till många multilaterala biståndsaktörer. Ett effektivt multilateralt samarbete kan väsentligt sänka transaktionskostnaderna både för samarbetslandet och givarlandet och bidrar därigenom till att Sveriges mål för internationellt utvecklingssamarbete uppnås. Studier av oberoende forskare¹ visar att multilateralt bistånd i högre utsträckning går till de fattigaste länderna, är mer prestations- och effektivitetsstyrt, är förknippat med lägre transaktionskostnader och tar mer utvecklingsmässig hänsyn än många länders bilaterala bistånd.

FN:s högnivåmöte

I september 2005 ägde Generalförsamlingens högnivåmöte om uppföljningen av Millenniedeklarationen rum. Vid mötet behandlades bl.a. att millenniemålen också fortsatt är grunden för internationellt utvecklingssamarbete. Vikten av universell tillgång till reproduktiv hälsa för att kunna uppnå flera millenniemål slogs fast. FN-systemet skall stärkas på landnivå och FN:s ekonomiska och sociala råd skall få en tydlig roll i den globala uppföljningen av millenniemålen. Givarländerna kunde dock inte enas om tidtabeller för att till 2015 nå målet att 0,7 procent av BNI skall gå till bistånd.

Vid toppmötet beslutades att FN-systemet skall stärkas på landnivå, dels så att FN får en tydlig roll i den globala uppföljningen av millenniemålen, dels så att utvecklingsländernas eget ägarskap stärks och biståndets effektivitet förbättras. I denna reformanda tillsatte generalsekreterare Kofi Annan en högnivåpanel för systemkoherens i februari 2006 med syftet

¹ Exempelvis McGillivray (2004), Hicks, Parks & Tierney (2005).

att lägga fram förslag till åtgärder för förbättrad samstämmighet och förbättringar av FN:s verksamhet i fält, främst inom områdena utveckling, humanitära frågor och miljö. Sveriges utrikesråd för internationellt utvecklings-samarbete ingick i panelen.

Sveriges stöd till FN:s arbete

FN:s utvecklingsprogram (UNDP) fick under det andra halvåret 2005 en ny generaldirektör, Kemal Dervis, som tydligt prioriterar resultat i fält. Detta har märkts bl.a. genom att den pågående reformeringen av verksamheten på landnivå har intensifierats. UNDP:s roll som samordnare av FN:s utvecklings-samarbete har ytterligare stärkts och FN:s utvecklingsgrupp (UNDG) har fortsatt sitt arbete.

Sverige tog tillsammans med likasinnade länder initiativ till en utvärdering av UNDP:s jämställdhetsarbete. Detta möttes av ett visst motstånd men kunde till slut genomföras under 2006. I utvärderingen fick UNDP stark kritik för sitt otillräckliga arbete med jämställdhet. UNDP:s ledning har vidtagit åtgärder för att förbättra, intensifiera och effektivisera arbetet med jämställdhetsfrågor, såväl internt i organisationen som i verksamheten.

Sverige, Storbritannien och Kanada tog 2006 fram en gemensam flerårig verksamhetsstrategi för arbetet med FN:s barnfond. Strategin är ett konkret exempel på harmonisering och samordning i Parisdeklarationens anda.

Världshälsoorganisationen (WHO) har under senare år arbetat allt mer med att utveckla sin mål- och resultatstyrning, med starkt stöd av bl.a. Sverige. Från och med 2006 gäller ett tioårigt handlingsprogram som skall bemöta de utmaningar som organisationen står inför, såväl organisatoriska som hälsotekniska. Sverige har aktivt stött processen som lett fram till detta övergripande dokument.

Sverige har fört en konstruktiv och kontinuerlig dialog med FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) angående reformering av organisationen, som ett led i reformeringen av hela FN-systemet och för att bättre möta kraven på att uppnå millenniemålen. Detta resulterade i ett omfattande förslag vid FAO:s Konferens (FAO:s högsta beslutande organ). I november 2005 fattades formellt beslut om reformen som innebar en real minskning av den reguljära budgeten.

Sveriges stöd till Internationella arbetsorganisationen (ILO) ökade under 2005 och Sida tecknade ett samarbetsavtal med organisationen om stöd till program för sysselsättning, rättigheter i arbetslivet och utveckling av ILO:s analytiska kapacitet. Ett positivt steg i ILO:s utveckling har varit en överenskommen strategi för s.k. Decent Work Country Programmes, som förväntas bidra till en mer strategisk och samlad verksamhet på landnivå.

Sedan januari 2005 har Sverige, som en av grundarna av den innovativa finansieringsmekanismen för immuniserings-verksamhet (IFFIm), förberett IFFIm:s operativa lansering där den första upplåningen på marknaden kommer att ske före årsskiftet. Sveriges finansiella åtagande som gäller under 15 år (2007-2021) förväntas bidra till att den globala alliansen för vacciner och immunisering med omedelbar verkan kan mångfaldiga sina insatser så att ytterligare 10 miljoner dödsfall i smittsamma sjukdomar kan förhindras de närmaste åren.

Andra delen av FN:s toppmöte om informationssamhället (WSIS) ägde rum 2005 i Tunis. Sverige representerades av en bred delegation från Regeringskansliet, Sida, näringslivet, universitet och enskilda organisationer. WSIS var det första toppmötet med en direkt medverkan från industrin och frivilligorganisationer. Huvudfrågorna för toppmötet var finansiering för att minska den digitala klyftan, styrning av Internet, mänskliga rättigheter, samverkan mellan olika intressegrupper och kopplingen till millenniemålen, dvs. att utvecklingsländernas problem när det gäller att utveckla informationssamhällen är en del av ett större utvecklingsproblem. I Tunis konstaterades att grundläggande mänskliga rättigheter, särskilt yttrandefrihet, fritt informationsflöde och oinskränkt rätt till kommunikation, är nödvändiga för utvecklingen av ett informationssamhälle. Sverige drev, genom EU, frågan om att skapa en "proaktiv dialog" kring transnationella företags sociala ansvar, vilket vann gehör. Uppföljningen av WSIS kommer att ske inom hela FN-systemet.

En global kemikaliestrategi kunde slutförhandlas under svenskt ordförandeskap och undertecknades vid en ministerkonferens i Dubai i februari 2006. Målet med strategin är att

minska kemikaliers skadliga effekter på hälsa och miljö till år 2020. Genom kapacitetsutbyggnad och tillgång till information skall utvecklingsländernas kemikaliehantering och kemikaliekontroll förbättras och den illegala handeln med kemikalier förhindras. Strategin bygger på nordiskt kemikaliepolitiskt tänkande och innebär att det globala samfundet för första gången tar ett helhetsgrepp för att minska hälsorisker och miljöskador förenade med kemikalierna. Sverige har varit en av de största bidragsgivarna till förhandlingsprocessen och har även 2006 lämnat stöd till genomförandet av strategin.

Sverige har de senaste åren verkat för att FN:s miljöprogram (UNEP), skall utveckla ett jämställdhetsperspektiv på det internationella miljöarbetet, och drev vid UNEP:s styrelsemöte 2005 igenom ett beslut om att stärka jämställdhetsarbetet. Beslutet ställer krav på både organisationen och dess medlemsländer att göra jämställdhetsanalyser och att vidta åtgärder mot könsmissigt snedfördelad makt över naturresurser, liksom mot miljöskador som drabbar ett kön oproportionerligt mycket. Vid styrelsemötet 2006 tog UNEP som första FN-organ beslut om sin del av genomförandet av den globala kemikaliestrategin.

I FN:s kommission för hållbar utveckling liksom i FN:s program för boende och bebyggelse (UN-HABITAT) fortsatte Sverige 2005 att verka för den urbana dimensionen i arbetet för hållbar utveckling. Sverige har bl.a. fått ökat gehör för vikten av att UN-HABITAT utvecklar strategier och finansieringsmekanismer samt genomför utvärderingar för bättre effektivitet inom sitt mandat.

Svenskt stöd genom multilaterala utvecklingsbanker och utvecklingsfonder

Samtliga utvecklingsbanker har under 2005 bytt högste chef. Arbetet har därför kommit att stanna av något, särskilt i Världsbanken, eller fokuserats på interna organisationsfrågor som i Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB) och Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB).

Under 2004 genomfördes oberoende utvärderingar och större policyförändringar i flertalet banker i samband med påfyllnadsförhandlingar. År 2005 har därför varit mer stillsamt beträffande nya policyinitiativ och Sverige har inriktat sig på att etablera en dialog med de nya ledningarna. Målet med dialogerna

har varit att säkerställa att nuvarande policyagenda, som i stor utsträckning återspeglar Sveriges breda syn på fattigdomsbekämpning, fortsatt har ledningarnas stöd.

Sverige har i styrelsearbetet varit bland de länder som tydligast drivit frågan om bankernas anpassning till Parisdeklarationen. Flera av institutionerna har undertecknat deklarationen och samtliga har inlett ett anpassningsarbete och kommit relativt långt med att anta nya riktlinjer för verksamheten. På landnivå har AfDB tillsammans med Världsbanken rört sig från harmonisering mellan huvudkontoren till gemensamma, om än blygsamma, aktiviteter på landnivå och ett större fokus på gemensamma program snarare än enskilda projekt.

I samtliga banker pågår sedan några år ett arbete kring mål- och resultatstyrning. Sverige har under 2005 följt detta arbete noga och det kan konstateras att vissa framsteg görs, kanske främst i Världsbanken, följt av AfDB och Asiatiska utvecklingsbanken (AsDB). IDB har svårt att på allvar ta till sig detta synsätt även om vissa framsteg gjorts. Sverige har prioriterat de allra fattigaste länderna i bankernas arbete och bl.a. välkomnat Världsbankens ambitiösa åtgärdsprogram för Afrika (Africa Actionplan) som sjösattes 2005.

Arbetet i de enskilda bankerna

Sverige har tillsammans med likasinnade länder fortsatt att driva en politik för att Världsbanken bättre skall ta hänsyn till andra aktörer i fält, gå över till mer budgetstöd där situationen i samarbetslandet så tillåter samt öka sin fokus på resultat och effektivitet på landnivå. Vidare har Sverige tillsammans med de nordisk-baltiska länderna under en längre tid genomfört ett projekt för att Världsbanken skall kunna tydliggöra och konsekvent tillämpa ett rättighetsperspektiv i sin verksamhet. Världsbanken har under 2005 svarat positivt på dessa propåer och under våren 2006 har en överenskommelse ingåtts mellan banken och de nordiska länderna kring pilotprojekt i utvecklingsländer som efterfrågar stöd med att integrera mänskliga rättighetsfrågor i sina fattigdomsbekämpningsstrategier. Parallellt med detta skall bankens personal genomgå utbildningar i mänskliga rättighetsfrågor. Syftet är att banken skall ta hänsyn till mänskliga rättigheter i sin reguljära landverksamhet men inte ha en roll i översyns- eller efterlevnadsfrågor

på mänskliga rättighetsområdet. Detta är ett initiativ som kommer att ta några år innan det får genomslag i det operativa fältarbetet.

I samband med den tionde påfyllnadsförhandlingen för AfDB:s utvecklingsfond (AfDF) gjordes en omfattande oberoende utvärdering. Utvärderingen var oväntat positiv och visade att AfDF vidtagit en mängd åtgärder för att stärka sin policyutveckling med ökat fokus på fattigdomsbekämpning samt förbättrade förutsättningar för partnerskap och ägarskap i verksamheten. I styrelsearbetet har Sverige arbetat för att AfDB skall decentralisera sin verksamhet, särskilt med tanke på åtagandena om harmonisering i fält. Under 2005 har ytterligare fyra region- och landkontor öppnats.

Under 2005 genomfördes den första årliga resultatuppföljningen av AsDB:s reviderade fattigdomsbekämpningsstrategi. Sveriges bedömning är att överlag godtagbara resultat nåtts men att AsDB i högre utsträckning bör samarbeta med andra givare kring utvecklingsländernas strategier för fattigdomsminskning.

Som den största multilaterala finansiella institutionen i regionen bidrar IDB genom sin verksamhet till att skapa bättre förutsättningar för fattiga människor och fattiga grupper i Latinamerika och Karibien. Ett nytt utlåningsramverk för 2005-2008 togs fram under 2005. Ramverket lägger tonvikten på ökad flexibilitet, bättre anpassning av verksamheten till enskilda låntagarländers behov och omständigheter samt ökad fokus på deltagande av låntagarna själva i utarbetandet av låneprogrammen. Banken har under 2005 antagit en rad landstrategier med tydliga och mätbara resultat och målindikatorer, vilket tidigare saknats.

Övriga utvecklingsfonder

Den sjunde påfyllnaden av Internationella jordbruksutvecklingsfondens (IFAD) resurser avslutades i december 2005. På basis av den oberoende utvärdering som gjordes inför förhandlingen och de bedömningar som rundan gjorde, antogs riktlinjer för påfyllnadsperioden 2007-2009. Vidare har en handlingsplan för fortsatta reformer antagits av styrelsen. Sverige har, tillsammans med andra likasinnade länder, drivit på för en verksamhet som är mer mål- och resultatbaserad med starkare fokus på

uppföljning av insatserna och deras effektivitet. Påfyllnadsförhandlingen och de antagna riktlinjerna som nu måste omsättas i praktisk handling får sägas ha varit en framgång. En gräns har satts för hur kostnadernas andel av utlåningsvolymen får öka och den bevakas löpande.

Nordiska utvecklingsfonden (NDF) har på ett effektivt sätt uppfyllt sin uppgift att bidra till att bekämpa fattigdom framför allt i låginkomstländer. Detta bekräftades i den oberoende utvärderingen av verksamheten som lades fram under 2004. Trots detta visade det sig inte möjligt att säkra bidrag för den nya påfyllnadsperioden, eftersom Danmark 2005 meddelade att man inte avsåg delta i påfyllnaden. Deltagande från samtliga nordiska länder var en förutsättning för att NDF skulle kunna fortsätta sin verksamhet. Därför enades de nordiska länderna om att inleda en tre- till fyraårig avveckling av NDF:s verksamhet. Detta arbete skall bedrivas på ett sätt som säkerställer kvaliteten och de ursprungliga målen för NDF och i enlighet med nuvarande regelverk.

Den globala miljöfonden (GEF) införde under 2006 ett nytt system för hur fondens resurser skall fördelas på länder och regioner. En oberoende utvärdering av GEF:s tredje påfyllnad (GEF3) visar att GEF mycket väl uppfyller sin roll för den globala miljön och som finansieringsmekanism för flera miljökonventioner som de som behandlar klimatförändringar, biologisk mångfald, kemikalier och ökenspridning. Utvärderingen visar dock att det även finns behov av förbättringar, bl.a. konkreta indikatorer för att mäta resultat och starkare koppling mellan miljö och utveckling. Utvärderingen av GEF3 har legat till grund för GEF:s framtida inriktning och verksamhet under den fjärde påfyllnaden (GEF4). Påfyllnadsförhandlingarna av GEF avslutades i juni 2006. Sverige har ökat sitt åtagande under GEF4.

Skuldinitiativet

Frågan som har dominerat arbetet i utvecklingsbankerna under den andra halvan av 2005 och som också har påverkat Internationella valutafonden (IMF) har varit det av G8 initierade multilaterala skuldavskrivningsinitiativet (MDRI). Initiativet syftar till att skriva av samtliga fordringar som IMF, Världsbankens mjuka utlåningsfönster

(IDA) och Afrikanska utvecklingsfonden (AfDF) vid utgången av 2003 hade på de fattigaste och mest skuldyngda länderna (s.k. HIPC länder). Initiativet såg ut att erbjuda extra medel till arbetet för att nå millenniemålen. Dessa medel skulle ta formen av ytterligare inbetalningar som kompensation till IDA och AfDF från givarländerna. Flera stora länder kunde dock inte göra så juridiskt bindande åtaganden som Sverige och likasinnade länder menade låg i de ursprungliga utfästelserna. De extra medlen är således inte säkrade och IDA och AfDF har potentiellt förlorat i finansiellt och möjligen även operationellt oberoende. Sverige har ändå valt att stödja den uppgörelse som nåddes då det ansågs osannolikt att enighet skulle nås om något bättre och det var angeläget att leva upp till löftena om omedelbar avskrivning per den 1 juli 2006 för de länder som kvalificerat sig.

För Världsbankens mjuka utlåningsfönster och för Afrikanska utvecklingsfonden är det tänkt att deras kostnader för de avskrivningar som görs under MDRI skall täckas av nya givarbidrag fortlöpande under de 40 respektive 50 år som kostnaderna uppstår för institutionerna. Genom riksdagens godkännande av regeringens ekonomiska vårproposition (2005/06:100, utg.omr.07, bet. 2005/06:FiU21, rskr. 2005/06:370) har ovillkorade finansiella åtaganden kunnat ställas ut till såväl IDA som AfDF för de första 10 årens kostnader (1,68 miljarder kronor respektive 578 miljoner kronor). Sverige har också förbundit sig att täcka den svenska andelen av kompensationskostnaderna för de resterande 30 (IDA) respektive 40 åren (AfDF) under MDRI-initiativet – detta under förutsättning att riksdagen ger erforderliga bemyndiganden. Således har Sverige deponerat villkorade finansieringsinstrument hos institutionerna (s.k. qualified instrument of contribution) för dessa tidsperioder.

Stöd till utvecklingsländers handel genom multilaterala organ och internationella organisationer

Syftet med handelsinriktat bistånd är att stärka utvecklingsländernas möjligheter att dra fördel av regional och global ekonomisk integration samt att öka deras kapacitet att delta i multilaterala handelsförhandlingar. Under 2005 blev dessa frågor särskilt uppmärksammade i och

med beslutet i Världshandelsorganisationen (WTO) att tillsätta en arbetsgrupp för att operationalisera Aid for Trade, en helhetsöversyn och förstärkning av stödet till utvecklingsländers handel. Sverige var en av initiativtagarna till denna process, som nu har brett stöd inom WTO-kretsen och internationella organisationer. Parallellt pågår arbetet med att förbättra Integrated Framework, ett instrument för att hjälpa de minst utvecklade länderna att integrera handelsfrågorna i sina nationella utvecklingsstrategier och koordinera det handelsrelaterade biståndet.

Sverige stödjer handelsrelaterade aktiviteter inom de stora multilaterala organisationerna som OECD, WTO Global Trust Fund och Integrated Framework, men även mindre organisationer som International Centre for Trade and Sustainable Development. Dessa bidrag syftar till att underlätta för utvecklingsländer att delta i förhandlingar i WTO, Dohas utvecklingsagenda samt att följa upp förhandlingsresultaten.

3.5.3 EU

Under 2005 kanaliserades ca 7 procent av det svenska biståndet via EU:s gemensamma bistånd, det s.k. EG-biståndet. Det består dels av delar av EG-budgeten, dels av den separat finansierade Europeiska utvecklingsfonden (EUF). Sveriges andel av EG-budgeten och EUF är ca 2,7 procent vardera. År 2005 uppgick Sveriges bidrag till EG-biståndet till totalt ca 1,5 miljarder kronor, varav knappt hälften finansierades via EUF.

EU ökar och effektiviserar biståndet

Inför FN-toppmötet om uppföljningen av Millenniedeklarationen och millenniemålen i september 2005 drev Sverige frågan om ökat bistånd från OECD-länderna. EU enades inför mötet om ett nytt gemensamt delmål för ökade biståndsvolymer på 0,56 procent av BNI till 2010, för att nå 0,7 procent till 2015. Samtidigt sattes individuella mål för varje medlemsland om 0,51 procent av BNI till 2010 för EU-15 samt 0,17 procent av BNI för EU-10 (de medlemsstater som inträdde i EU 2004). Beslutet förväntas leda till att EU-ländernas samlade bistånd kommer att ha ökat med ca 20 miljarder euro 2010.

Sverige har medverkat till att EU enats om att förbättra kvaliteten och effektiviteten i genomförandet av biståndsinsatserna i enlighet med Parisdeklarationen. Sverige bidrog till att ta fram en arbetsplan för EU som antogs av rådet i slutet på 2004. Arbetet har fortsatt och i april 2006 kunde rådet lägga fast ett paket för en effektivisering av biståndet. Paketet lyfter fram de höjda biståndsnivåerna, avbindning, ökad samordning i internationella finansiella institutioner, handelsrelaterat bistånd samt ökad samordning i genomförandet av utvecklingsarbetet. Till paketet hör också ett ramverk för samordning på landnivå. Sverige har verkat för att samarbetslandets ägarskap skall stå i fokus och att givarsamordningen inte skall begränsas till EU-givare.

Effekten av EG-biståndet i förhållande till uppfyllandet av millenniemålen och det övergripande målet om fattigdomsbekämpning mäts och övervakas gemensamt av samarbetsländer och givare genom särskilt utvecklade indikatorer. Indikatorerna inkorporeras gradvis i EG:s landstrategier genom årliga översyner och halvtidsöversyner.

Den reformering av EG-biståndet som inleddes 2000 är inne i en fas av uppföljning och konsolidering. Framsteg har gjorts, men mer arbete återstår. Sverige har i reformarbetet bl.a. fått gehör för att fattigdomsbekämpning skall vara ett övergripande mål för allt utvecklingsarbete och att biståndet skall koncentreras till de sektorer där EU har en komparativ fördel.

EU har under 2005 tagit beslut om avbindning av EG:s bistånd i enlighet med internationella överenskommelser. EU-länderna har också enats om att fortsätta avbindningsprocessen ytterligare.

EU:s nya utvecklingspolicy

Under 2005 ägde förhandlingar kring en översyn av EU:s politik för utveckling rum. Denna politik (Joint EU Development Policy Statement eller "European Consensus") antogs av ministerrådet, kommissionen och Europaparlamentet i november 2005. Policyn är tillämplig på samtliga utvecklingsländer och har långsiktig giltighet. Det är en policy i två delar, där den första delen med principer och övergripande målsättningar för utvecklingsarbetet gäller för hela EU (dvs. EG-biståndet och medlemsländernas bilaterala

bistånd), medan den andra fokuserar på EG-biståndet.

Svenska synpunkter fick gott genomslag under förhandlingarna. Fattigdomsfokus, utvecklingsländernas ägarskap, harmonisering, komplementaritet och samstämmighet är viktiga delar av politiken.

Finansiella perspektivet

Sverige har verkat för en förenklad och modernare budget för EU:s utvecklingsarbete, en mer överskådlig budgetstruktur och en ökad effektivitet. Den nya EU-budgeten innebär en förenkling och minskning av ett stort antal budgetlinjer på utvecklingsområdet till fyra regionalt baserade instrument och tre sakbaserade. Dessa kompletteras med sju tematiska program som kan ingå i ett eller flera av instrumenten.

Sverige har i förhandlingarna haft framgång med att göra målet om fattigdomsbekämpning framträdande i instrumentet för utvecklingsarbete.

Europeiska utvecklingsfonden

Europeiska utvecklingsfonden (EUF) finansierar aktiviteter under Cotonou-avtalet som är ett samarbetsavtal mellan EU:s medlemsstater, EG och länder i Afrika, Karibien och Stilla havet, de s.k. AVS-länderna. Avtalet löper på 20 år med möjlighet till revidering vart femte år. Vid AVS-EG:s ministerråd den 23 februari 2005 fattade ministrarna beslut om revidering av avtalet. Ändringarna syftar framför allt till förbättrad flexibilitet och effektivitet i genomförandet av biståndet. Utöver detta har nya politiska artiklar med bl.a. hänvisningar till internationella överenskommelser om terrorismbekämpning, icke-spridning av massförstörelsevapen och den internationella brottmålsdomstolen förts in. Det reviderade Cotonou-avtalet undertecknades i Luxemburg den 25 juni 2005. Avtalet träder i kraft när det ratificerats av samtliga EU:s medlemsländer och två tredjedelar av AVS-länderna, samt godkänts av EG. Avtalet tillämpas i mellantiden provisoriskt enligt beslut i AVS-EG:s ministerråd den 25 juni 2005, med vissa undantag, bl.a. för de finansiella åtagandena.

Vid Europeiska rådet i december 2005 enades stats- och regeringscheferna om inrättandet av en tionde europeisk utvecklingsfond, EUF-10, för åren 2008–2013. Summan föreslogs uppgå till

22 682 miljoner euro för tidsperioden. Denna summa bekräftades och överenskomms vid AVS-EG:s ministerråd i juni 2006. Ett internt EU-avtal har undertecknats av Sverige och andra medlemsländer för att möjliggöra utbetalningar från medlemsländerna till EUF-10. Sveriges andel av EUF uppgår under perioden till 2,74 procent. Sveriges bidrag för 2008–2013 kommer att bli drygt 5,7 miljarder kronor (prop. 2005/06:100, utg.omr.07, bet. 2005/06:FiU21, rskr. 2005/06:370). Det interna EU-avtalet och det reviderade Cotonou-avtalet kommer att ratificeras av Sverige under hösten 2006.

3.5.4 Bilateralt utvecklingssamarbete

Afrika söder om Sahara

Sveriges bilaterala utvecklingssamarbete med Afrika söder om Sahara baseras på 16 landstrategier och fyra regionala strategier samt den tidigare regeringens skrivelse om förnyad svensk Afrikapolitik (skr. 1997/98:122) och departementspromemorian Afrika i förändring – en uppföljning av regeringens Afrikaskrivelse (Ds 2002:36). De fem största samarbetsländerna i regionen är Tanzania, Moçambique, Etiopien, Kenya och Zambia. Under 2005 utbetalades genom det bilaterala biståndet totalt ca 5,4 miljarder kronor till Afrika söder om Sahara varav ca 3,8 miljarder kronor under verksamhetsgrenen Afrika och resterande under verksamhetsgrenarna forskning, humanitära insatser och konflikthantering, u-krediter och enskilda organisationer. I enlighet med Parisdeklarationen för biståndseffektivitet sker en ökad samverkan bland givare. Samarbetet i regionen sker främst genom insatser för mänskliga rättigheter, demokratisk samhällsstyrning, social utveckling, hållbar tillväxt, konfliktförebyggande och bekämpningen av hiv/aids.

EG:s utvecklingssamarbete med Afrika uppgick under 2005 till 3 miljarder euro. Cotonou-avtalet som styr samarbetet reviderades under 2005 i syfte att stärka och effektivisera samarbetet ytterligare. Den övergripande målsättningen med EG:s utvecklingssamarbete i Afrika är fattigdomsbekämpning.

Stöd till strategier för fattigdomsbekämpning

I Afrika har de flesta av Sveriges samarbetsländer tagit fram fattigdomsbekämpningsstrategier, som utgjort ramverk både för samarbetsländernas egen planering och för biståndsgivarnas stöd. I de flesta länderna finns fungerande givarsamordning och harmoniseringsarbetet är högt prioriterat.

I Kenya leder Sverige harmoniseringsarbetet bland givarna, vilket bland annat bidragit till att ett harmoniseringssekretariat skapats på finansministeriet. Dessa ansträngningar har inneburit att en gemensam givarstrategi nu utarbetas.

I Zambia och Tanzania har harmoniseringsarbetet nått långt. Sverige bidrar till genomförandet av ländernas fattigdomsbekämpningsstrategi och biståndspolicies samt till givarsamordningen kring en Joint Assistance Strategy. I Zambia saknas emellertid ett bra uppföljningssystem av landets fattigdomsbekämpningsstrategi, vilket försvårar även Sveriges rapportering av uppnådda resultat i relation till målen i den nationella strategin.

I Etiopien omöjliggjorde den politiska utvecklingen ett planerat svenskt budgetstöd för genomförandet av landets fattigdomsbekämpningsstrategi under 2005. Sverige deltar tillsammans med andra givare i en dialog mellan givarna och regeringen. I dialogen understryks vikten av demokratisering, respekt för mänskliga rättigheter och involvering av det civila samhällets organisationer i arbetet kring den nationella fattigdomsbekämpningsstrategin. Även i Uganda frystes utbetalningen av budgetstödet p.g.a. den politiska utvecklingen i samband med valförberedelserna och till följd av konflikten i landets norra delar.

I Sydafrika, Namibia och Angola övergår traditionella biståndsformer i ett bredare och långsiktigt samarbete. Denna övergång har i Sydafrika resulterat i att partnerskapsarbete utvecklats bl.a. inom kultur-, hälso-, och privatsektormrådena.

Hållbar tillväxt

Hållbar tillväxt är en nödvändig förutsättning för fattigdomsbekämpning. I Tanzania har Sverige under året varit en ledande bilateral givare inom energiområdet. Det svenska stödet har bland annat resulterat i att över 10 000 hus, skolor och affärer på landsbygden har fått tillgång till elektricitet. Vidare har stödet resulterat i att ett

legalt och finansiellt ramverk för landsbygdselektrifiering tagits fram.

I Kenya har Sverige i samarbete med Danmark stött utvecklingen av ett sektorprogram inom vatten- och sanitetsområdet. Viktiga delar är institutionella reformer för decentralisering och folkligt deltagande samt miljömässigt hållbart nyttjande.

Stödet till den privata sektorn syftar huvudsakligen till att skapa förutsättningar för sektorn att vara en motor för tillväxt. I Tanzania har stödet inriktats på policyreformer, i samarbete med andra givare. Flera lagförslag läggs inom kort fram i parlamentet, och ett regelverk för mikrofinansiering är nu i funktion. Det svenska stödet har bidragit till att landets handelskammare nu är en av de mest inflytelserika företagorganisationerna i landet, med representation i landets samtliga regioner. Stödet till EPOPA, en organisation för export av organiska produkter, har haft inflytande på jordbrukares möjligheter att exportera sina produkter.

I Uganda har Sverige tillsammans med ILO bidragit till att utveckla radioprogram riktade till små och medelstora företag. Ett tjugotal radiostationer sänder nu program som når ut till mer än sju miljoner ugandier.

Inom landsbygdsutvecklingsprogrammet i Kenya har jordbruksrådgivare utbildats i demokrati och mänskliga rättigheter vilket ökat möjligheterna för ansvarsutkrävande.

Hiv/aids-bekämpning är ett prioriterat område

Av dagens 40 miljoner smittade människor lever ca 30 miljoner i södra Afrika. Det svenska stödet till hiv/aids-bekämpning har utgått från hiv/aids som en bred utvecklingsfråga med effekter på hela samhället och att förebyggande åtgärder, vård och behandling måste vara ömsesidigt stödande delar av en strategi. Stödet har utformats genom integrering av hiv/aids-komponenter i all verksamhet och genom dialog med regeringar och andra aktörer. Frågans komplexitet, det stora antalet nya aktörer och ökade medel för hiv/aids-insatser understryker vikten av ett samordnat arbete inom såväl det multilaterala som det bilaterala området.

I Tanzania har Sverige bland annat stött den nationella hiv/aids-behandlingsplanen, inom vilken ca 16 000 patienter får behandling. Det svenska stödet till regionalt samarbete inom

hiv/aids har ökat från 113 till 148 miljoner kronor. Det svenska regionala hiv/aids-teamet placerat i Lusaka i Zambia, har under året utvecklat en strategisk inriktning för de kommande åren. Teamet har också givit expertstöd till svenska ambassader i Afrika, vilket möjliggjort ett ökat fokus på hiv/aids-frågor också i det bilaterala biståndet.

Mänsklig utveckling genom insatser inom hälsa och utbildning

Inom hälsoområdet ges stöd till regionala insatser inom prioriterade områden. Det regionala samarbetet inom hälsa uppgick till ca 31 miljoner kronor 2005.

Sverige har en koordinerande roll bland givarna inom hälsosektorn i Uganda. Sverige tog här initiativ till att en gemensam handlingsplan utarbetades för att förbättra givarnas följsamhet och harmonisering. I Zambia har en nationell personalförsörjningsplan utarbetats med svenskt stöd.

Genom stöd till en sydafrikansk organisation har denna kunnat utbilda personal i hantering av abortkomplikationer. Organisationen har dessutom bidragit till ett tillägg i Sydafrikas abortlag, vilket möjliggjort att aborter på landsbygden kan genomföras på ett säkrare sätt. Stöd har givits åt ett samarbete mellan några afrikanska länder och Karolinska institutet för att minska mödradödligheten på kvinnokliniker. Inom folkhälsoområdet har Sverige stött ett samarbete mellan Arbetslivsinstitutet och dess nationella motsvarigheter i södra Afrika.

I Tanzania skrivs ett ökat antal barn in i skolan och allt fler lärare utbildas bl.a. genom det svenska stödet. På Zanzibar har det svenska stödet bidragit till en ny undervisningspolicy och till att fler nya klassrum byggts. I Mali, där Sverige agerar i s.k. delegerat partnerskap med Nederländerna, har stödet till utbildningssektorn lett till resultat som ökade inskrivningar och en ny modernare läroplan.

Mänskliga rättigheter och demokratisk samhällsstyrning

Stödet till utveckling av demokrati och mänskliga rättigheter utgjorde år 2005 ca 20 procent av Sveriges bistånd till Afrika. Utvecklandet av respekten för mänskliga rättigheter är en viktig komponent i utvecklingssamarbetet med de afrikanska länderna. I Burkina Faso har svenskt stöd bl.a.

bidragit till att stärka den nationella ombudsmannafunktionen liksom till att öka samordningen och erfarenhetsutbytet mellan ombudsmän i regionen. Stöd till nationella organisationer som arbetar för mänskliga rättigheter utgör centrala delar av samarbetet i ett flertal länder, t.ex. i Zimbabwe. Bl.a. har överlevande från organiserat våld och tortyr erbjudits medicinskt, psykologiskt och juridiskt stöd. Kvinnors rättigheter är ett prioriterat område i Västafrika. I Senegal har svenskt bidrag till organisationen TOSTAN medfört att ett stort antal byar på den senegalesiska landsbygden övergivit skadliga traditioner med kvinnlig könsstympning och barnäktenskap.

Svenskt stöd har bl.a. bidragit till att utveckla offentlig finansiell styrning, revision och decentralisering. I Moçambique har exempelvis biståndet inneburit att antalet statliga institutioner som genomgått intern och extern revision ökat. I Tanzania har Sverige också bidragit till förberedelserna och genomförandet av de allmänna valen och upprättandet av ett permanent röstregister.

Konfliktförebyggande och konflikthantering

Sverige bidrar till världens största avvärpnings- och återintegreringsprogram som riktar sig till ca 450 000 före detta stridande i länderna kring Stora sjö-regionen (Angola, Burundi, Centralafrikanska republiken, Demokratiska republiken Kongo, Republiken Kongo, Rwanda och Uganda). Nästan 70 procent av de stridande har avvärpnats och 40 procent återintegrerats.

I Rwanda har svenskt stöd bidragit till landets arbete med försoning och dialog kring en gemensam historieskrivning om folkmordet, vilket är viktigt för att förebygga konflikter.

I Liberia har Sverige bidragit till en avvärpningsprocess i vilken över 100 000 f.d. stridande deltagit varav många barnsoldater. Stöd till återintegreringen och grundläggande återuppbyggnad börjar ge resultat i det krigshärjade landet.

I Somalia har Sverige bidragit till freds och försoningsprocessen med politiskt och ekonomiskt stöd i samråd med regionala organisationer och övriga engagerade EU-länder. Det svenska stödet syftar till att ge den somaliska befolkningen bättre levnadsvillkor och på sikt underlätta återuppbyggnaden av landet.

Nordiska Afrikainstitutet

Nordiska Afrikainstitutets verksamhet är uppdelad på verksamhetsgrenarna forsknings- och seminarieverksamhet, policyrelaterade aktiviteter, biblioteksverksamhet samt publikationsverksamhet. Ett antal seminarier och konferenser har under 2005 anordnats för bl.a. journalister och politiker. Sexton skrifter har publicerats under 2005 och institutet har utvidgat sina kontakter med andra europeiska Afrikainstitut genom den gemensamma publikationen Africa Year Book.

Asien

Sveriges utvecklingssamarbete med Asien, exklusive Mellanöstern, baseras på regeringens Asienstrategi, nio landstrategier och en regionstrategi för Sydostasien med nationella delar för Burma, Filippinerna, Indonesien och Östtimor. Nya samarbetsstrategier togs fram under 2005 för Kina och Afghanistan. De största samarbetsländerna i regionen är Vietnam, Afghanistan och Bangladesh. Demokrati och mänskliga rättigheter, god samhällsstyrning, miljö, samt fredsfrämjande och konfliktförebyggande är prioriterade områden för utvecklingssamarbetet med Asien. Under 2005 utbetalades under det bilaterala utvecklingssamarbetet totalt ca 2,7 miljarder kronor till Asien varav ca 1,6 miljarder kronor under verksamhetsgrenen Asien, Mellanöstern och Nordafrika, och resterande under verksamhetsgrenarna forskning, humanitära insatser och konflikthantering, u-krediter och enskilda organisationer.

EG:s utvecklingssamarbete med Asien uppgick under 2005 till 1,5 miljarder euro. Målsättningen med EG:s utvecklingssamarbete i Asien är att bekämpa fattigdom och social ojämlikhet samt att främja ekonomiskt samarbete i länder med högre ekonomisk tillväxt.

Strategier för fattigdomsbekämpning

Utgångspunkten för utvecklingssamarbetet är i växande utsträckning samarbetsländernas fattigdomsbekämpningsstrategier eller liknande. I de flesta samarbetsländer finns sådana strategier, men genomslaget är ännu begränsat. Det är huvudsakligen Vietnam som lyckats ta fram en relativt väl fungerande nationell strategi

för fattigdomsbekämpning i samarbete med givarna. Givarsamordning och harmonisering eftersträvas, inte minst för att minska bördan på samarbetsländernas administration som är begränsad i flera länder. Försöken att harmonisera och koordinera med andra givare har dock inte nått särskilt långt i de större samarbetsländerna. Detta förklaras av bristande intresse hos samarbetsländerna, vilket kan bero på att de inte är biståndsberoende på samma sätt som länder där harmoniseringsarbetet nått längre samt att givarkollektivet domineras av stora givare som Japan och Asiatiska utvecklingsbanken (AsDB). Inget land i Asien fick budgetstöd under 2005, men antalet sektorprograminsatser har ökat. Samarbetet med de multilaterala organisationerna, främst AsDB och Världsbanken, har ökat.

Återuppbyggnad efter tsunamin

Efter jordbävningen och den påföljande tsunamin som den 26 december 2004 drabbade länderna runt Indiska oceanen har Sverige arbetat för att bidra till återuppbyggnad i några av de värst drabbade områdena och lyft fram behovet av ett långsiktigt stöd till regionen där en miljömässigt hållbar uppbyggnad beaktas. Insatserna har framför allt fokuserat på Aceh-provinsen i Indonesien och Sri Lanka. Sverige har utöver de 220 miljoner kronor som utfästs från det humanitära anslaget avsatt 440 miljoner kronor till återuppbyggnaden av de tsunamidrabbade områdena för perioden 2005-2009. Sverige ingår i styrkommittén för den återbyggnadsfond i Aceh som administreras av Världsbanken och har där drivit vikten av frågor som lokalt ägarskap, långsiktighet, miljö, jämställdhet och samordning. Sverige har också medverkat till att en policy för fonden har utarbetats och att mätbara indikatorer skall finnas för alla projekt. Det svenska bidraget har främst gått till återuppbyggnad av bostäder under medverkan av den drabbade lokalbefolkningen samt till viss infrastruktur och rekonstruktion av landrättigheter. Sverige har även bidragit till en regional fond för varningssystem för flodvågor i Sydostasien under FN:s regionala kommission för Asien och Stillahavsområdet (UNESCAP). Sida har medverkat i en stor gemensam utvärdering av återuppbyggnadsbiståndet efter tsunamin som visar att det fanns brister i samordning och lokal förankring av olika stödinsatser.

Konfliktförebyggande och konflikthantering

Den säkerhetspolitiska utvecklingen i Asien präglas av fortsatt instabilitet och osäkerhet, vilket lyfter fram behovet av stärkt multilateral samverkan och förebyggande åtgärder. Sverige har genomfört ett antal konfliktförebyggande insatser på Sri Lanka, t.ex. stött utbildning av unga ledare i demokratiskt ledarskap, utbildat poliser i demokratifrågor och utbildat lärare i konfliktdrabbade områden. Stöd till fredsbevarande styrkan Sri Lanka Monitoring Mission (SLMM) har fortsatt under 2005 tillsammans med övriga nordiska länder. SLMM:s insatser har visat sig mycket värdefulla och medlingen mellan regeringen och motståndsrörelsen LTTE har varit viktig för kommunikationen mellan parterna. Sverige har också gett omfattande stöd till Aceh Monitoring Mission.

Demokrati och mänskliga rättigheter

I flera samarbetsländer är demokratiunderskottet fortsatt stort vilket innebär att rättighetsperspektivet i Sveriges politik för global utveckling står i fokus för insatserna. Under 2005 har Sverige satsat på att öka rättssäkerheten för fattiga och utsatta grupper i Vietnam genom att bl.a. utöka stödet till rättshjälpssystem för fattiga, i samarbete med FN:s barnfond stärka barns ställning inom rättsväsendet samt hjälpt Vietnam att etablera ett nationellt advokatsamfund. Sverige har på Vietnams begäran inlett samarbete för korruptionsbekämpning och utökad rättsreform.

Även om möjligheterna till en genomgripande påverkan på nationell nivå är begränsade så bidrar Sverige till en meningsfull kunskaps- och institutionsutveckling på lokal nivå som påverkar människors situation. Exempel på detta är att Sverige genom stöd till FN:s Cambodia Office of the High Commissioner for Human Rights bidragit till att skydda lokala organisationer som verkar för mänskliga rättigheter. Samarbetet med det kambodjanska centret för dokumentation av brott mot mänskliga rättigheter under den period de röda khmererna hade makten har gett goda resultat och medfört att arkiven blivit en viktig källa för bevis vid kommande rättegångar.

Återuppbyggnadsinsatser i Afghanistan

Afghanistan är ett av Sveriges största samarbetsländer. Biståndet till Afghanistan som inledningsvis var så gott som uteslutande

humanitärt har successivt övergått till långsiktiga återuppbyggnadsinsatser. Utbetalningarna uppgår till omkring 350 miljoner kronor per år. Under perioden är undervisningsområdet den sektor som får mest stöd. Antalet inskrivna elever har ökat från ca en halv miljon till fem miljoner flickor och pojkar. Trots framsteg håller utbildningen fortfarande låg kvalitet, det råder stor brist på lärare och många flickor slutar skolan i förtid. Svenska Afghanistankommittén har en stark ställning i landet och bedriver med Sveriges stöd utbildning för nära en kvarts miljon barn i över 400 skolor samt ett omfattande hälsovårdsprogram. Sverige har bidragit till den nya afghanska stadsbildningens existens genom att ge ett omfattande stöd till Afghanistan interimadministration, främst via Afghanistan Reconstruction Trust Fund. Sverige har även bidragit till förbättrad infrastruktur och hälsoservice samt till minröjning.

Mellanöstern och Nordafrika

Sveriges samarbete med Mellanöstern och Nordafrika präglas av ambitionen att utveckla staters ekonomi och demokratiska styrelsekick och vägleds av en samarbetsstrategi för utvecklingssamarbetet med Mellanöstern och Nordafrika (2006-2008), en förenklad landstrategi för Irak beslutad i maj 2004, samt en strategi för samarbetet med de palestinska områdena (Västbanken och Gaza) beslutad i mars 2005. Ett förhållningssätt för utvecklingssamarbetet med regionen för perioden 2002-2005 har tidigare styrt det regionala biståndet. Huvuddelen av det bilaterala utvecklingssamarbetet har fokuserats på Västbanken och Gaza samt Irak. Det regionala samarbetet med Mellanöstern och Nordafrika har i huvudsak koncentrerats till att främja demokrati och respekten för de mänskliga rättigheterna, särskilt ökad jämställdhet samt att främja fred och säkerhet. Under 2005 uppgick utbetalningarna under det bilaterala utvecklingssamarbetet till ca 430 miljoner kronor, varav de regionala biståndsinsatserna, som i huvudsak gjordes i Marocko, Egypten, Jordanien, Libanon och Syrien, men även i viss utsträckning i Jemen och Tunisien, omslöt drygt 47 miljoner kronor, humanitära insatser ca 135 miljoner kronor och stöd via svenska enskilda organisationer ca 39 miljoner kronor.

Svenska institutet i Alexandria har sedan sin tillkomst ägnat sig åt att bredda sina kontaktytor gentemot Europa och arabvärlden. Efter de senaste årens uppbyggnad går nu programverksamheten in i en mer aktiv och projektinriktad fas. Tonvikten ligger särskilt på frågor kring ungdom och medier, översättning, euro-arabisk dialog och forskarnätverk. Under 2005 genomfördes sju seminarier och konferenser med sammanlagt drygt fyrahundra deltagare från ett fyrtiotal länder. Som exempel på övrig verksamhet kan nämnas den årliga översättningen av det svenska fredsforskningsinstitutet SIPRI:s årsbok, vilket har bidragit till att skapa en standardiserad arabisk terminologi för freds- och konfliktforskning.

EG:s utvecklingssamarbete med Mellanöstern och Nordafrika styrs av Barcelonaprocessen, associeringsavtalen och grannskapspolitiken (ENP – European Neighbourhood Policy). EU:s strategiska partnerskap för Medelhavet och Mellanöstern antogs av Europeiska rådet i juni 2004. Partnerskapet omfattar området från Marocko och Mauretanien i väst till Iran i öst och avser att bl.a. främja politiska reformer, ett gott styrelsekick, demokrati och de mänskliga rättigheterna samt att stimulera handel och ekonomiskt samarbete. EG-biståndet till regionen uppgick för 2005 till drygt 11 miljarder euro. Stabilitet, regional integration, ekonomisk utveckling, stöd till reformer av privata sektorn, samt social och mänsklig utveckling prioriterades i EG:s utvecklingssamarbete med regionen.

I månadsskiftet augusti-september 2006 stod Sverige värd för två internationella givarkonferenser med inriktning på Libanons tidiga återuppbyggnad, respektive den humanitära situationen i de palestinska områdena.

Insatserna i Västbanken och Gaza

Hamas seger i det palestinska valet 2006 har inneburit förändrade förutsättningar för det svenska bilaterala stödet till de palestinska områdena. EU:s internationella sanktioner i form av frysningåtgärder mot terroristlistade organisationer som Hamas innebär att inga ekonomiska tillgångar får ställas till Hamas förfogande varken direkt eller indirekt. Det är även förbjudet att tillhandahålla Hamas finansiella tjänster. Detta innebär att stödet till

de palestinska områdena måste genomföras med en hög grad av kontroll.

Det svenska biståndet i Västbanken och Gaza har anpassats för att minska effekterna av den humanitära krisen samtidigt som strävan har varit att behålla ett långsiktigt perspektiv på insatserna. Detta har inneburit att Sverige snabbt har kunnat bistå i nödvändiga och mer kortsiktiga projekt som åtgärder för att skapa sysselsättning, återskapa förstörda jordbruksområden och möjliggöra centrala humanitära insatser. Svenskt bistånd verkar också för att stärka möjligheten att tillhandahålla grundläggande samhällsservice inom områden som utbildning, hälso- och sjukvård genom bidrag till Världsbankens Emergency Services Support Programme. Sverige bidrar även med rådgivare och finansiella medel till EU:s polisinsats EUPOL COPPS och med observatörer till EU:s gränsrådgivningsinsats EUBAM Rafah. Utöver landallokeringen om 146 miljoner kronor har Sverige bidragit med 92 miljoner kronor till humanitära insatser.

Återuppbyggnad i Irak

Biståndet till Irak styrs av landstrategin för Irak och fokuserar på demokrati, mänskliga rättigheter och infrastruktur, mestadels kanaliserat genom FN:s och Världsbankens återuppbyggnadsfond för Irak, till vilken 30 miljoner kronor betalades ut 2005. Målet med samarbetet är bland annat att främja en fredlig utveckling mot en demokratisk rättsstat där de mänskliga rättigheterna respekteras. Under 2005 bidrog Sverige med stöd till valprocessen inklusive kapacitetsuppbyggnad, främjandet av det civila samhället, uppbyggnad av den irakiska centralbanken, minröjning samt humanitärt stöd. Det humanitära stödet uppgick under året till drygt 26 miljoner kronor. Sverige stödjer även den irakiska givarsamordningsmekanismen, främjande av kvinnors rättigheter samt bidrar med svensk polis som utbildar irakiska poliser vid Jordan International Police Training Centre i Amman. Dialogen om Iraks utveckling har under 2005 förts företrädesvis vid mötena med styrgruppen för den Världsbanks- och FN-administrerade internationella återuppbyggnadsfacilitet för Irak. Sverige bidrar också finansiellt till EUJUST LEX, EU:s rättstatsinsats för Irak med syfte att stärka rättsväsendet genom utbildning av 1 400 irakiska högre befattningshavare samt till den

skyddsstyrka för FN:s personal som upprättades under 2004.

Latinamerika och Karibien

Sverige samarbetar med ett antal latinamerikanska samt några karibiska länder på grundval av regionstrategier för Centralamerika och Karibien respektive för Sydamerika, som kompletteras av landsstrategier för Bolivia och Colombia. Samarbetet i regionen sker genom insatser inom främst områdena demokratisk samhällsutveckling, mänskliga rättigheter och ekonomisk och social utjämning. De främsta samarbetsländerna är å ena sidan de fattigaste länderna i regionen (Nicaragua, Bolivia och Honduras) och å andra sidan de mest konfliktfyllda (Colombia och Guatemala). Under 2005 utbetalades totalt ca 1,3 miljarder kronor till Latinamerika varav ca 900 miljoner kronor under verksamhetsgrenen Latinamerika och resterande medel under verksamhetsgrenarna forskning, humanitära insatser och konflikthantering och enskilda organisationer.

EG:s utvecklingssamarbete med Latinamerika uppgick under 2005 till 468 miljoner euro. Målsättningen med EG:s utvecklingssamarbete i Latinamerika är framför allt att främja social sammanhållning, bekämpa fattigdom och social ojämlikhet, likväl som att främja regional integration.

Budgetstöd

Det svenska stödet till Nicaragua kanaliseras bl.a. via budgetstöd som är kopplat till genomförande av den nationella fattigdomsbekämpningsstrategin och ett åtgärdsprogram som överenskommit mellan Nicaraguas regering och givarna. Åtgärdsprogrammet har t.ex. lett till att lagar för att förbättra budget- och revisionsprocesserna antagits, vilket var en förutsättning för utbetalning av det svenska budgetstödet.

I Bolivia däremot resulterade den svåra politiska situationen under 2005 och avsaknaden av en fungerande fattigdomsbekämpningsstrategi i att Sverige avvaktade med att lämna ytterligare budgetstöd. Detsamma gällde för Honduras. En fungerande nationell honduransk fattigdomsbekämpningsstrategi existerar visserligen, men Sverige sköt upp

betalningen av budgetstödet 2005 eftersom det saknades ett gemensamt ramverk för budgetstöd för givarna.

Stärkande av rättssamhället

Sverige har gett stöd till Nicaragua för att utveckla ett system med "barfotajurister", frivilliga domarbiträden som i de mer avlägsna delarna av landet lyckats lösa uppemot 13 000 konflikter om t.ex. äganderettsfrågor, arvsskifte eller våld inom familjen. De har även fungerat som länk till den lokala domaren i de mer svårlösta fallen. För närvarande finns runt 630 sådana "barfotajurister", varav cirka 20 procent är kvinnor.

Stöd till undervisningssektorn

Sverige har, i samarbete med andra givare, stöttat Honduras regering i en satsning på programmet "Utbildning till alla", som inneburit en revidering av läroplanen och en kvalitetshöjning av utbildningen genom fortbildning av 35 000 grundskolelärare. Programmet har också finansierat inköp av gratis läromedel inom matematik och spanska i det offentliga skolsystemet.

Främjande av jämställdhet

Under 2005 gav Sverige stöd till presidentämbetets kvinnosekretariat i Guatemala (SEPREM), via sju av dess regionala kontor, vilket t.ex. lett till att ett jämställdhetsperspektiv nu ingår i landets nya decentraliseringspolicy, liksom till att de flesta lokala utvecklingsplaner innehåller ett sådant perspektiv. SEPREM har dessutom axlat rollen som jämställdhetsrådgivare till olika ministerier och statsorgan, samt utarbetat en nationell jämställdhetsplan, bl.a. som underlag för den offentliga politiken inom olika sektorer.

Humanitärt stöd och konflikthantering

Den tropiska stormen Stan drabbade delar av Centralamerika i oktober 2005 och ledde till mycket svåra översvämningar och kraftiga jordskred, med mycket stor förstörelse som resultat. Särskilt hårt drabbades Guatemala och El Salvador, framför allt de fattigaste delarna av befolkningen. Sverige svarade snabbt på FN-appellerna och bidrog med totalt 74,3 miljoner kronor för katastrofinsatser i Guatemala och El Salvador, främst inom områdena livsmedel och vatten, bostäder, sanitet samt sjukvård och hälsa.

I Colombia stödjer Sverige sedan 2004 en oberoende övervakningsinsats, för Organisationen för amerikanska stater (OAS), som har mandat att övervaka eldupphör, upphörandet av övergrepp mot civilbefolkningen, avvärjning, demobilisering samt återintegrering av samtliga illegala väpnade aktörer. Ca 30 000 paramilitärer har lagt ner sina vapen under OAS överinseende. Processen har kantats av osäkerhet och svårigheter. Det har därför varit viktigt att en internationell oberoende kommission har funnits med som övervakare. Genom ett särskilt stöd från Sverige har den Interamerikanska kommissionen för mänskliga rättigheter givits möjlighet att fungera som rådgivare i övervakningsarbetet.

Östeuropa och Centralasien

Sverige samarbetar med Östeuropa, inklusive Västra Balkan, Turkiet och Centralasien på grundval av 13 land- eller samarbetsstrategier samt av den tidigare regeringens skrivelse om det svenska utvecklingsarbetet med länderna i OSS och på västra Balkan (skr. 2004/05:109). De tre största samarbetsländerna var under 2005 Ryssland, Bosnien och Hercegovina samt Serbien och Montenegro. Under 2005 uppgick utbetalningarna genom Sida till ca 1,6 miljarder kronor varav 543 miljoner kronor inte klassificeras som bistånd enligt OECD/DAC:s definition. Huvuddelen av medlen utbetalades under verksamhetsgrenen Östeuropa och Centralasien, dessutom betalades ca 40 miljoner kronor ut under vardera av de båda verksamhetsgrenarna humanitärt bistånd och konflikthantering respektive enskilda organisationer. För länderna i östra och sydöstra Europa är EU-närmandet en ram för det svenska utvecklingsarbetet.

EG:s utvecklingsarbete med regionen uppgick 2005 till ca 1,2 miljarder euro och utformas alltmer som ett stöd till unionens östra och södra europeiska grannländers ansträngningar att integreras närmare med EU. För länderna i Centralasien är det gemensamma stödet inriktat på insatser för fattigdomsbekämpning.

Brett samarbete med Ryssland

I Ryssland är miljön det största samarbetsområdet och under 2005 färdigställdes

och invigdes den enskilt största svenska insatsen, Sydvästra reningsverket i S:t Petersburg, där Sida bidragit med finansiering av svensk utrustning. Reningsverket innebär minskade utsläpp i Östersjön av 370 ton fosfor, 2 200 ton kväve samt 14 800 ton organiskt syreförbrukande material per år. Två avtal har under året skrivits med städer i Leningrads län avseende investeringsstöd för fjärrvärme. Detta arbete sker inom ramen för NDEP (Northern Dimension Environmental Partnership). Insatserna på kärnsäkerhetsområdet har bidragit till en högre medvetenhet om kärnsäkerhet samt en djupare kunskap om avfallshanteringsfrågor vid kärnkraftverken i Leningrads län och på Kolahalvön. Det fördjupade samarbetet med ryska myndigheter och industri innebär även att erfarenheter och kunskaper sprids till andra ryska kärnkraftverk.

På det sociala området sprids en svensk nätverksmodell i elva ryska regioner som har resulterat i att antalet barn som bor på institutioner minskar. Ett tidigare pilotprojekt inom utveckling av äldreomsorg, fosterhemsomsorg, gruppboende och socialmottagningar i S:t Petersburg fungerar numer som reguljära delar av socialtjänsten. Enligt hälsovårdskommittén i S:t Petersburg har det svenska stödet inom primärvården bidragit till att förändra sjukvården och utvecklingen av ett primärvårdssystem i staden. Arbetsmarknadsstyrelsen påbörjade ett samarbete med det ryska federala arbetsmarknadsministeriet i ett projekt som syftar till att öka antalet funktionshindrade på arbetsmarknaden. Ett treårigt projektsamarbete mellan sociala kommittén i S:t Petersburg och länsarbetsnämnden i Värmlands län, Samhall m.fl. avslutades under 2005 och har resulterat i att ett informations- och metodcentrum etablerats vid S:t Petersburgs yrkesrehabiliteringscenter.

Den ryska förvaltningsreformen stöds genom ett samarbete mellan Statskontoret och det ryska ekonomi- och handelsministeriet. Ett samarbetsprogram med ryska finansdepartementet har givit ett substantiellt och hållbart stöd till den ryska reformprocessen bland annat för tydligare och mer förenklad skatteadministration.

Långsam reformprocess i Ukraina

I Ukraina håller Sverige snabbt på att bli en av de större givarna bland EU:s medlemsländer men

reformprocessen har inte fått den omfattning som man förväntat sig för 2005. En stor del av stödet till mänskliga rättigheter och demokrati gick till OSSE:s arbete med att förbättra valsystemet inför parlamentsvalen i mars 2006. Arbetet bidrog till att förberedelserna inför valet bedömdes positivt av internationella bedömare och att valet för första gången i landets historia blev fritt och oberoende. Stödet på miljöområdet har i huvudsak gällt det fortsatta genomförandet av ett vatten- och avloppsprojekt i Lviv.

Svårare att arbeta i Vitryssland

Aktiviteterna i flera av projekten i Vitryssland har minskat under 2005 på grund av myndigheternas skärpning av reglerna för seminarieverksamhet samt registrering av projekt. För att stärka demokratiseringsprocessen har stöd getts bl.a. till det civila samhället, som har få och svaga enskilda organisationer. Resultaten visar på att kontakterna mellan det svenska och det vitryska civila samhället ökat stort, med allt vad det innebär av kompetensöverföring och erfarenhetsutbyte. Ett stort antal vitryska journalister har under fortbildningskurser i Sverige tagit del av svenska massmediers villkor. Stöd har också under 2005 getts till att etablera det oberoende vitryska universitetet European Humanities University (EHU) i exil i Vilnius.

Samarbetet med Moldavien utökas

I Moldavien har stöd till utveckling av socialtjänsten gett resultat på den lokala nivån men försvårats av den mycket stora personalomsättningen. Påverkan på policynivå bedöms än så länge vara begränsad. Under året har också ett omfattande stöd till den moldaviska migrationsmyndigheten inletts. Insatserna för att motverka människohandel har bidragit till att stärka möjligheten till lagföring genom att viktiga lagar reviderats. Vidare har strategier och manualer tagits fram, som nu används av gränsvakter, polis och rättsväsendet. Arbetet med sektorstöd har kommit långt och Sida har fattat ett principbeslut att bland annat ingå ett delegerat partnerskap med den brittiska biståndsmyndigheten DFID inom den sociala sektorn.

EU-närmande är ramen för det svenska stödet till Västra Balkan

Sverige är en av de största bilaterala givarna i regionen. Bosnien och Hercegovina utgör Sveriges största samarbetspartner på västra Balkan, och stödet har haft stora inslag av de integrerade områdesprogrammen. Detta stöd har visat sig vara mycket effektivt för att få människor att återvända till sina hem som de hade före kriget. Sverige har i Bosnien och Hercegovina givit stöd till mikrofinansorganisationen LIDER, vilken förutom en nära total återbetalningsgrad även uppvisar ett stort antal nya och behållande av befintliga arbetstillfällen. Det svenskstödda samarbetet mellan Makedoniens bondeorganisation och Lantbrukarnas riksförbund har givit ökat samförstånd mellan albaner och makedonier och har uppmärksammats av EU:s sociala och ekonomiska kommitté. Kvinnligt deltagande i bonderörelsen har ökat genom särskilda kvinnoföreningar och därtill har två kvinnliga representanter tillsatts i federationens styrelse. Små lantbruk har fått tillgång till krediter och därmed kunnat utveckla sin verksamhet.

Sverige stödjer insatser som syftar till att öka det lokala ägarskapet, såsom kapacitetsutveckling av kommunförbundet i Serbien och Montenegro och decentraliseringsstöd till Albanien. Utvärderingarna av dessa två insatser har visat att projekten har fungerat bra. I flera av länderna har det svenska samarbetet bidragit till att underlätta återvändande samt lånemöjligheter för mindre företag.

Stöd till reformprocessen i Turkiet

För att bredda och fördjupa Sveriges stöd till Turkiets EU-process lanserades under 2005 ett särskilt Turkietprogram. Programmet har möjliggjort ett utökat folkligt samarbete mellan svenska och turkiska enskilda organisationer, kommuner och myndigheter. Sveriges stöd till Turkiet uppgår till 45 miljoner kronor och kanaliseras dels via Sida, dels via sektionen för turkiskt-svenskt samarbete vid generalkonsulatet i Istanbul.

Arbetet med att stärka de mänskliga rättigheterna är centralt i de pågående medlemskapsförhandlingarna, och prioriteras inom det svenska utvecklingssamarbetet. Nyckelpersoner inom det turkiska rättväsendet

har genom det svenska stödet utbildats i EU-rätt och internationell praxis kring mänskliga rättigheter. Projekt och seminarier har genomförts kring jämställdhet, förebyggande av hedersmord, kvinnors och minoriteters rättigheter m.m. En särskild satsning på EU-seminarier för lokala beslutsfattare och utbildning i kommunal demokrati för borgmästare från de fattigare delarna av Turkiet har varit mycket uppskattad.

Samarbetet i södra Kaukasien koncentreras till Georgien

Samarbetet i södra Kaukasien har fokuserats till Georgien, där den politiska ledningen har som en viktig uppgift att fördjupa reformarbetet och att leverera konkreta resultat. I stödet till den centrala förvaltningen har Sida samarbetat med bl.a. FN:s utvecklingsprogram och Sorosstiftelsen, vilket lett till starkt ägarskap på georgisk sida. Sida har även givit stöd till OSSE:s verksamhet i Georgien.

Kirgizistan och Tadzjikistan är de viktigaste samarbetsländerna i Centralasien

I Centralasien har insatserna koncentrerats till Kirgizistan och Tadzjikistan. Omfattningen på stödet har ökat ganska kraftigt under 2005 jämfört med 2004. Det svenska utvecklingssamarbetet fokuseras till social utveckling, demokrati och gott styrelseskick och ekonomisk utveckling inkluderande jordbruk och landsbygdsutveckling. Projekt i Kirgizistan för att skapa ett fastighetsregister har lyckats förhållandevis väl. Stödet för att förse jordbruket med bättre utsäde bedöms på sikt kunna ge bättre skördar och exportmöjligheter. I Tadzjikistan har genom ett Sidafinansierat projekt medel från den tadjikiska regeringen för första gången använts för utvecklingssamarbete på lokal nivå, nämligen för byorganisationer i östra delen av landet.

Svenska institutet stödjer forskning, utbildning och demokratiutveckling

Svenska institutets Visbyprogram omfattar stöd för projektsamarbete och individuellt utbyte mellan Sverige och i första hand nordvästra Ryssland, Moskvaområdet, Ukraina och Vitryssland. Fungerande och långsiktiga nätverk har skapats mellan Sverige och Ryssland och etablerade nätverk fortsätter att fungera och skapar förutsättningar för nya konstellationer.

Även i Ukraina och Vitryssland har samarbetet fungerat bra och ökat under året.

Forskning

Under 2005 uppgick utbetalningarna till forskningsinsatser under det bilaterala utvecklingssamarbetet till 847 miljoner kronor.

Stödet till forskning skall bidra till att stärka utvecklingsländernas forskningskapacitet och främja forskning som bidrar till fattigdomsbekämpning och en rättvis och hållbar global utveckling.

Stärka fattiga länders forskningskapacitet

Stödet för att stärka fattiga länders forskningskapacitet har gått från projektstöd och stöd till individuell forskarutbildning till ett samlat stöd för forskning vid universiteten. Under den senaste femårsperioden har ytterligare fem länder kommit in i bilden: Bolivia, Burkina Faso, Honduras, Laos och Rwanda. Samtliga dessa länder har en mycket svag bas för forskning och mycket arbete har lagts ned på att identifiera lämpliga stödformer för respektive land.

En framgång under 2005 var att det volymmässigt största samarbetslandet för bilateralt forskningssamarbete – Tanzania – valde att inom ramen för sin strategi för fattigdomsbekämpning satsa ytterligare på forskning och utbildning för att stärka landets konkurrenskraft. Förbättrad politisk förankring för högre utbildning och forskningsfrågor har under året också uppnåtts i Moçambique och Honduras.

Under 2005 stärktes den finansiella administrationen inom forskningsförvaltningen i flera samarbetsländer, vilket lett till att större utbetalningar kunnat ske jämfört med året innan.

Utvärderingar som genomförts under året visar bl.a. att Sidas stöd för IT-infrastruktur till universitet stärker forskningskapaciteten där samtidigt som det bidrar till ett lands IT-utveckling i stort. Utvärderingarna visar också att universitetsadministrationer förändras på ett effektivare sätt när de genomför konkreta åtgärder för modernisering än när generella krav på reformer ställs. En negativ lärdom som man gjort är att externt drivna institut är mycket sårbara vid en övergång till nationella villkor.

Vad som lyckats mindre bra är att engagera andra givare för att vara med och utveckla en bas för forskning i fattiga länder. Detta förblir en stor utmaning.

Främjande av fattigdomsrelevant forskning

Stödet till internationellt och regionalt forskningssamarbete inriktas på problem relevanta för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling. Landsbygdsutveckling och jordbruk, miljö, infektionssjukdomar och reproduktiv hälsa samt forskning kring social utveckling dominerar.

Resultaten av den internationella forskning som stöds är flera. Exempelvis har ett konsortium av forskare lyckats kartlägga den parasit som orsakar Chagas sjukdom och studier har funnit att diarrésjuka bör behandlas med zink-supplementering för att förhindra dysenteri.

Forskning inom FN:s forskningsorgan för social utveckling visar att jämställdhet har positiva effekter på ekonomisk tillväxt, social trygghet och demokratisering. Man visar också hur kombinationer av socialpolitik och ekonomisk politik i utvecklingsländer skyddar sårbara grupper och minskar fattigdom.

Totalt omfattar stödet till svenska institutioner en tredjedel av forskningsstödet. I detta är även stödet till samarbete med etablerade forskare i Sydafrika, Asien, Mellanöstern och Nordafrika – ”Swedish Research Links” – inräknat. Efterfrågan på detta stöd är stor och Sida är den dominerande svenska forskningsfinansiären inom utvecklingsområdet. En ökad samverkan sker även med andra svenska forskningsfinansiärer.

En viss grad av ökade kontakter och samverkan mellan forskare och mellan forskare och praktiker har uppnåtts under året genom det nya stöd som ges till forskarnätverk. Flera sådana nätverk är under uppbyggnad.

Humanitära insatser

Under 2005 uppgick utbetalningarna för humanitära insatser till totalt ca 3,1 miljarder kronor. Av dessa utbetalningar hanterade Sida 1,7 miljarder kronor och Utrikesdepartementet 1,4 miljarder kronor, huvudsakligen som bidrag till FN:s humanitära organisationer.

Humanitärt bistånd

Sverige har genom ett omfattande ekonomiskt stöd till olika organisationer, framför allt FN, Internationella rödakors-, rödahalvmåne- och rödakristallenrörelsen och enskilda organisationer, bidragit till att rädda liv, lindra nöd och upprätthålla mänsklig värdighet i väpnade konflikter, naturkatastrofer och andra katastrofliknande förhållanden.

Genom ett flexibelt arbets sätt och utökade anslag har det varit möjligt att under 2005 anpassa biståndet efter de humanitära krisernas utveckling i världen. Riktat stöd lämnades till insatser i omkring 35 humanitära kriser, vilket är det övervägande flertalet av kriserna.

Sudan kvarstod 2005 som största mottagare av humanitärt bistånd riktat till enskilda kriser, med stöd om drygt 205 miljoner kronor till förmån för bl.a. drygt fem miljoner internflyktingar, det största antalet i något land. Stödet till Uganda ökade avsevärt, som svar på den fortsatt svåra och i vissa avseende förvärrade humanitära krisen i landets krigsutsatta norra delar. Tack vare ett förbättrat tillträde för humanitära organisationer har Sverige kunnat öka sitt stöd till fredsprocessen i Demokratiska republiken i Kongo och landets omkring två miljoner internflyktingar. Sverige fortsatte under 2005 sitt omfattande stöd för att lindra den svåra situationen i de ockuperade palestinska områdena.

År 2005 och de första månaderna av 2006 utmärktes av stora naturkatastrofer. Sverige svarade med omfattande insatser till stöd för bl.a. de omkring åtta miljoner människor som påverkades av flodvågskatastrofen runt Indiska oceanen, tropiska stormar i främst Guatemala och El Salvador och jordbävningen i Sydasi en.

Sverige har upprätthållit ett aktivt engagemang inom den övergripande politikutvecklingen på området. Inom ramen för reformarbetet i FN ledde Sverige framförhandlandet av den resolution som genom enhälligt beslut i generalförsamlingen i december 2005 inrättade en omarbetad humanitär beredskapsfond i FN. Sverige lämnade samma månad sitt första bidrag till fonden, som började användas i mars 2006. Sverige var en tidig tillskyndare av de framgångsrikt påbörjade arbetsprocesserna för att åstadkomma en tydligare ansvarsfördelning inom det humanitära biståndet och för att förstärka FN:s ledning av det humanitära biståndets samordning i fält.

Sverige har framgångsrikt samarbetat med andra medlemsländer för att EU:s humanitära bistånd skall understödja det internationella humanitära biståndssystemet under FN:s ledning.

Sverige har under 2005-2006 bl.a. medverkat till att vidga delaktigheten i det humanitära biståndet utanför den mindre grupp industrialiserade länder som länge har varit tongivande. Som en av de fem största bidragsgivarna till FN:s flyktingorgan (UNHCR) har Sverige bidragit till att organisationen nu fått en utökad och klarare roll för att skydda och hjälpa internflyktingar. Sverige har under 2005 framgångsrikt stött FN:s världslivsmedelsprogram (WFP) förmåga att göra uppköp av livsmedel för nödhjälp så nära mottagaren som möjligt - inom det aktuella landet eller i andra utvecklingsländer. Sverige har även arbetat för att WFP skall förbättra sina prioriteringar vid utnyttjandet av icke öronmärkt stöd. Under 2005 har reformarbetet inom FN:s organ för de palestinska flyktingarna (UNRWA), som har till syfte att förbättra relationen mellan UNRWA, givare, värdländer och andra relevanta aktörer, haft goda resultat. Bland annat har UNRWA:s styrkommitté utvidgats till att även innefatta de större givarna, däribland Sverige. Det omfattande svenska politiska stödet till det FN-ledda sekretariatet för naturkatastrofförebyggande (ISDR) var under 2005 inriktat på att underbygga sekretariatets reformering. Målsättningen är att det nya ISDR-systemet bättre skall kunna genomföra handlingsplanen från världskonferensen i Japan i januari 2005 om naturkatastrofförebyggande, Hyogo Framework for Action 2005-2015.

Genom Statens räddningsverk har Sverige bidragit till framför allt FN-systemet med kommunikationshjälp, logistiskt stöd och annat tekniskt underhåll för genomförande av humanitära biståndsinsatser. Räddningsverkets internationella avdelning, som sedan januari 2006 är placerad i Kristinehamn, har under 2006 utökat sin humanitära verksamhet, främst genom FN och till stöd för dess verksamhet i fält.

U-krediter

Under 2005 uppgick utbetalningarna för u-krediter under det bilaterala utvecklingssamarbetet till 247 miljoner kronor.

Samtliga u-krediter som beviljats under 2005 har inneburit att finansieringslösningar för investeringar i infrastruktur tillhandahållits. Sverige har bl.a. gett stöd till ett eltransmissionsprojekt i Namibia. Syftet med projektet var att säkerställa elleveranser från Sydafrika till Namibia. Utvärderingen av projektet visar att en transmissionslinje från Sydafrika i dag fungerar bra och tillhandahåller den efterfrågade servicen, transmissionsförlusterna har minskat och nätet har blivit stabilare. Den säkrare elförsörjningen bidrar till ökad ekonomisk tillväxt i Namibia. Sverige har utvärderat stödet till vattenkraftverket Uri i Indien. Syftet med projektet var att bidra till hållbarhet, ökad miljöhänsyn samt förbättrad elförsörjning i norra Indien och Kashmirområdet. Utvärderingen visar att hänsyn till miljökonsekvenser hävdas med större tyngd nu än när stödet beslutades, men att anläggningen genererat mindre elektricitet än planerat, bl.a. på grund av låg nederbörd.

Enskilda organisationer

Under 2005 uppgick utbetalningarna under anslagsposten Enskilda organisationer till 1 191 miljoner kronor. I tabell 3.10 och 3.11 nedan redovisas utfallet per svensk ramorganisation

och de tio största mottagarna för stöd via Sidas ramorganisationer.

Samverkan med svenska enskilda organisationer, deras partnerorganisationer, internationella nätverk och organisationer som främjar demokrati och utveckling skall bidra till att främja utveckling av ett livskraftigt och demokratiskt civilt samhälle där de mänskliga rättigheterna respekteras. Samtidigt skall stödet till enskilda organisationer bidra till ökat intresse och engagemang för globala utvecklingsfrågor i Sverige.

För att förbättra redovisningen av resultaten av verksamheten har Sida under 2005 genomfört ett arbete för att utveckla mer ändamålsenliga metoder för resultatredovisning. Exempelvis har en projektdatabas för tusentals enskilda insatser färdigställts. Nya anvisningar för bidrag har också utarbetats och är på väg att antas.

De organisationer som mottagit stöd under 2005 har i ökad omfattning arbetat med att integrera insatser mot hiv/aids i sitt arbete. De har även bidragit till att säkerställa ett ökat deltagande från det civila samhället i utarbetandet av de nationella strategierna för fattigdomsbekämpning.

En del av medlen under anslagsposten används för att ge stöd till informationsinsatser i Sverige från enskilda organisationer för att öka kunskapen och debatten om samt intresset för utvecklingsfrågor hos den svenska allmänheten. Bidrag om totalt 113 miljoner kronor fördelades under 2005 på 30 organisationer.

Tabell 3.10 Stöd via Sidas ramorganisationer

Tusental kronor

	2004	2005
Forum Syd	149 097	171 609
Svenska missionsrådet	117 130	124 426
Rädda barnen	113 650	120 000
PMU Interlife	90 000	95 000
Svenska kyrkan	73 777	75 097
Diakonia	72 600	95 600
Kooperation utan gränser	71 060	107 490
LO/TCO Biståndsnämnd	82 254	100 030
Olof Palmes internationella center	44 730	64 000
Afrikagrupperna	30 000	35 000
SHIA	32 329	37 219
UBV	17 190	17 000
Svenska naturskyddsföreningen	0	22 015
SUMMA	893 817	1 064 486

Tabell 3.11 De tio största mottagarna för stöd via Sidas ramorganisationer

Tusentals kronor

	2005
Sydafrika	29 084
Indien	27 103
Kenya	22 656
Västbanken och Gaza	22 060
Uganda	20 357
Tanzania	19 425
Afghanistan	17 710
Brasilien	17 113
Nicaragua	16 116
Vietnam	13 679
SUMMA	205 303

Information

Under 2005 uppgick utbetalningarna till informationsinsatser under det bilaterala utvecklingsarbetet till 60 miljoner kronor.

Sida har under 2005 låtit utvärdera tre större arbetsområden inom informationsarbetet för åren 1999-2004. Det gäller Sidas publika temasatsningar, samarbetet med den svenska skolan samt stödet till enskilda organisationers

informationsverksamhet. Resultaten pekar på att temasatsningarna bör vara mer långsiktiga, att skolsatsningen Den globala skolan fungerat väl och bör kunna utökas till fler stadier, samt att nyordningen i bidragsgivningen till enskilda organisationer ökat det strategiska tänkandet hos organisationerna, men att det krävs mer dialog och kompetensutveckling. Ökad samverkan mellan dessa områden kan också ge större effekter.

Världens chans – ett millenniemålsprojekt

Det övergripande målet för projektet Världens chans var att bidra till att millenniemålen uppnås. Delmål var att hålla millenniemålen på agendan i svensk politik och debatt under tre år, att ge nyckelgrupper kunskap om millenniemålen samt att skapa kunskap och samarbete internationellt för att målen skall kunna nås.

År 2005 var projektets sista år och en utvärdering av verksamheten genomfördes under hösten. Utvärderingen konstaterar att projektet varit framgångsrikt såtillvida att kännedomen om millenniemålen ökat (från 42 procent hösten 2003 till 57 procent hösten 2005). Tron på att det är möjligt att nå millenniemålen har ökat från 10 till 22 procent. Projektet har också, enligt utvärderingen, fått internationell uppmärksamhet och uppskattning.

De annonskampanjer som genomförts under åren bedöms som lyckade med relativt hög grad av uppmärksamhet. Dessa genomfördes tillsammans med ett växande nätverk av aktörer, slutligen 85 stycken, bland enskilda organisationer, institut, myndigheter och företag. Därutöver har material på beställning distribuerats i 830 000 exemplar och 6 100 personer har besökt olika seminarier i regi av projektet.

Projektet drivs under 2006 vidare av FN:s utvecklingsprogramms svenska kontor och Svenska FN-förbundet.

3.5.5 Analys och slutsatser

Fattigdomsbekämpning är en komplex verksamhet. Sveriges utvecklingssamarbete är mångdimensionellt, det bedrivs i de sektorer som är viktiga för ett samhälles utveckling och högsta möjliga effektivitet eftersträvas. Det svenska stödet genomförs i stor utsträckning i samarbete med andra givare i miljöer där en rad faktorer påverkar utvecklingen. Mot denna bakgrund är det svårt att isolera resultatet av en svensk insats från andra faktorer. Mer måste emellertid åstadkommas för att förbättra resultatanalys och öka lärandet i syfte att effektivare bidra till utveckling. En utmaning för såväl Sverige och andra givare som för samarbetsländerna är att förbättra mål- och resultatorienteringen i de samlade utvecklingsansträngningarna för att bättre kunna analysera resultaten och på ett transparent och tydligt sätt kunna redovisa utvecklingen till riksdagen och allmänheten i Sverige och, lika viktigt, till parlament och allmänheten i samarbetsländerna.

Det svenska biståndets andel av BNI har fortsatt att öka och uppgick 2005 till 0,94 procent av BNI, i enlighet med OECD/DAC:s definition (se avsnitt 2.2). Biståndsramen ökade med två miljarder kronor från föregående år.

Inriktningen och storleken på det bilaterala utvecklingssamarbetet skiljer sig mellan olika regioner och länder. Samarbetet med Afrika söder om Sahara stod för ca 45 procent av ökningen av det bilaterala samarbetet mellan 2004 och 2005 och Afrikasamarbetets andel uppgick därmed till ca 39 procent. Det bilaterala utvecklingssamarbetet med övriga regioner fördelade sig enligt följande: Asien, Mellanöstern

och Nordafrika ca 22 procent, Latinamerika ca 9 procent, Europa ca 12 procent och globala insatser ca 18 procent. Hälften av Afrikas befolkning lever i extrem fattigdom och utbredningen av hiv/aids har förödande effekter i ett antal afrikanska länder, varför en fortsatt svensk prioritering av regionen är nödvändig.

Även utfallet av humanitär och konfliktrelaterad verksamhet ökade under 2005. Ungefär tre fjärdedelar av Sveriges samarbetsländer är präglade av pågående eller just avslutade konflikter. Erfarenheter visar att utvecklingssamarbetet spelar en viktig roll i den första perioden efter det att fredsprocesser har inletts.

Sveriges politik för global utveckling och den internationella överenskommelsen om ansträngningar för förbättrad effektivitet under Parisdeklarationen har betytt mycket för bättre fattigdomsfokus och kvalitet i det svenska utvecklingssamarbetet. Framsteg har gjorts i övergripande policy- och metodutveckling. En rad styrinstrument av strategisk karaktär har utarbetats, t.ex. nya riktlinjer för samarbetsstrategier med krav på ökad samordning och koncentrerade svenska program inom ramen för partnerländernas nationella fattigdomsminskningsstrategier. Vägledningar för ökad fattigdomsfokus på land- och insatsnivå har vidare tagits fram. Allt detta innebär bättre förutsättningar för tillämpning av den nya politiken i den operativa verksamheten. Sidas kvalitetssäkrande system fungerar allt bättre, bl.a. arbetar projektkommittéer på olika nivåer för att säkerställa att fattigdomsmålet hålls i fokus. Problem av processmässig natur tas upp snabbt och effektivt med samarbetsländerna. Processproblemen beror i allmänhet på svag kapacitet hos Sidas samarbetspartners, varför kapacitetsuppbyggnad är ett prioriterat område. Korruptionsbekämpning är fortsatt högt prioriterat i det svenska utvecklingssamarbetet.

Förutsättningarna för ett effektivare och mer fattigdomsfokuserat EG-utvecklingssamarbete har förbättrats främst genom antagandet av den nya utvecklingspolicyn.

3.6 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har för Sida, Nordiska Afrikainstitutet och Folke Bernadotteakademin lämnat revisionsberättelser utan invändning.

3.7 Politikens inriktning

Fattigdomsproblemet är en av vår tids stora utmaningar. Trots att världsekonomin vuxit mer än åtta gånger sedan andra världskrigets slut lever knappt tre miljarder människor på mindre än två dollar om dagen. Förutsättningarna finns att klara FN:s mål om att halvera fattigdomen till år 2015. Men då krävs att fattigdomsbekämpningen organiseras på ett långt bredare sätt än hittills. Framför allt måste frågor som demokrati, handel, miljö, fred och säkerhet ges ökad uppmärksamhet. Samtidigt som nivån på det totala utvecklingsbiståndet i världen höjs måste det ske en kraftig förbättring av kvaliteten och arbetsformerna inom biståndet. Inom den humanitära verksamheten är förbättrad samordning en särskild utmaning. Det yttersta ansvaret för fattigdomsbekämpningen ligger fortsatt på utvecklingsländerna själva.

År 2005 lyftes utvecklingsfrågorna högre upp på den internationella dagordningen med intensiva internationella överläggningar kring fattigdomsbekämpning, utvecklingsländernas eget ansvar och utvecklingsfinansiering. Det finns en växande insikt om behovet av tydligare ansvarstagande ifrån de rika ländernas sida genom en ökad samstämmighet för utveckling i dessa länders politik. En rad politiska åtaganden om ökat samarbete, utvidgade skuldåtgärder och rättvisare handel gjordes liksom undertecknandet av Parisdeklarationen. Detta påverkar fortsatt det utvecklingspolitiska arbetet. Sverige är i detta avseende ett föregångsland, bl.a. genom den av riksdagen i december 2003 antagna politiken för global utveckling där samstämmighet mellan politikområden, rättighetsperspektivet och fattiga människors perspektiv på utveckling är centrala hörnstenar. Det samlade arbetet för en rättvis och hållbar global utveckling konsolideras genom att prioriteringar identifierats inom handelspolitiken, jordbrukspolitiken, migrationspolitiken, miljöpolitiken samt

säkerhetspolitiken där den globala påverkan är av särskild betydelse och där konkreta resultat kan uppnås. Dessa prioriteringar inkluderar exempelvis tydliga ansträngningar för att Världshandelsorganisationens (WTO) handelsförhandlingar skall leda till ambitiösa utvecklingsresultat samt en genomgripande reform av EU:s jordbrukspolitik.

De totala bistandsflödena ökade kraftigt under 2005. 106 miljarder USA-dollar kanaliserades från världens givarländer, vilket är en ökning med 27 miljarder från 2004. Huvuddelen av ökningen – drygt 20 miljarder dollar – utgjordes av skuldavskrivningar för Irak och Nigeria samt stöd till följd av tsunamin, medan knappt sju miljarder dollar avsåg långsiktigt utvecklingssamarbete. Under 2006 beräknas ökningen bli något lägre men fortfarande så pass hög att den bidrar till trenden av långsiktigt kraftiga ökning av det internationella biståndet. EU-länderna gjorde under 2005 utfästelser om att öka biståndet och att nå målet om 0,7 procent av BNI till 2015. Detta kommer att ytterligare stärka EU:s ställning som den dominerande givargruppen, till 2010 förväntas det samlade EU-biståndet ha ökat med 20 miljarder euro. Mot bakgrund av detta handlar utmaningarna inför 2007 om att fortsätta arbetet för en ökad samstämmighet för utveckling, att säkra att nuvarande ökande tendens håller i sig, samt inte minst att få biståndet samt systemet för utvecklingsfinansiering att bli mer ändamålsenligt och effektivt.

Utvecklingssamarbete kan inte på egen hand åstadkomma utveckling. För att bli effektivt bör utvecklingssamarbete utgå från, stödja och stimulera inhemska förändringsprocesser och förändringsaktörer. Detta förutsätter att insatser görs utifrån god kännedom om förhållandena i de berörda samhällena, samt att insatserna drivs av ett aktivt inhemskt ägarskap.

3.7.1 Utvecklingens drivkrafter

Fattigdom är ett mångfacetterat fenomen, där frågor om makt, rättigheter och delaktighet har avgörande betydelse. Det råder inget tvivel om att resurstillväxt och effektiv resurshantering är nödvändiga, men inte tillräckliga, förutsättningar för minskad fattigdom. Fattigdomsminskning och beaktandet av fattigdomens många

dimensioner står i fokus för svenskt utvecklingsarbete. Även om kunskapen kring fattigdom och utveckling har utvecklats under senare år är det svårt att i varje enskilt land avgöra vilka specifika faktorer som minskar fattigdomen och främjar utvecklingen. Oavsett vad som främjar utvecklingen i enskilda fall bör minskad fattigdom vara ett självklart resultat av varje utvecklingsprocess.

Fattigdomsminskande ekonomisk tillväxt är central för att nå en rättvis och hållbar utveckling. Sådan tillväxt förutsätter satsningar på produktiva sektorer inom ekonomin samt ett synliggörande och erkännande av den informella sektorns betydelse för fattiga människors försörjning. Näringslivet och staten har i det här sammanhanget viktiga, kompletterande roller och uppgifter.

För ett lands utveckling krävs en politisk vilja att reducera fattigdomen och en idé om genom vilka processer den ekonomiska tillväxten kan komma. I det som kallats andra generationens fattigdomsbekämpningsstrategier har utvecklingsländer lagt ökad vikt vid tillväxt och produktiva investeringar. Ekonomisk tillväxt behöver gå hand i hand med social och mänsklig utveckling. De är beroende av varandra.

I de regioner där fattigdomen är som störst, framför allt i Afrika söder om Sahara, är en mycket stor andel av befolkningen sysselsatt inom de areella näringarna och andra verksamheter på landsbygden. Utveckling av jordbrukssektorn genom produktivitetökningar i samverkan med bredare landsbygdsutveckling framstår i dessa regioner som särskilt viktigt. Historiskt har det funnits kopplingar där jordbrukets utveckling varit ett första steg mot ekonomisk tillväxt i stort. Ekonomisk tillväxt, fattigdomsbekämpning och ett hållbart nyttjande av naturresurserna är tätt sammankopplade. Många av de fattigaste människorna, familjerna och samhällena är direkt beroende av naturresurser för sin försörjning. De fattigaste drabbas hårdast av effekterna av miljöförstöring, då de har minst kapacitet att undvika och anpassa sig till föroreningar i luft och vatten, överutnyttjande av ekosystem och naturresurser samt ett förändrat klimat.

De perspektiv som genomsyrar svensk utvecklingspolitik, rättighetsperspektivet och fattigas människors perspektiv på utveckling, betonar demokrati som grund för utveckling.

Men det finns ingen enhetlig modell för hur demokratiska politiska system skall byggas. Fria och öppna val till beslutande politiska församlingar är en nödvändig, men inte tillräcklig, förutsättning. Demokratien behöver starka inhemska institutioner, som kan kanalisera och hantera intressekonflikter och garantera lika värde, öppenhet, delaktighet, inflytande och likhet inför lagen oavsett ålder, kön, etnisk bakgrund, trosuppfattning, ursprung, sexuell läggning eller funktionshinder. Dialog, också med dem som har en avvikande syn, är en av demokratins viktigaste redskap. Dialog kan klarlägga reella meningskonflikter och vad de beror på, respektive vad som är missuppfattningar eller fördomar.

Utvecklingspolitiken måste förhålla sig till globala utmaningar som klimatförändringar, fred och säkerhet, förvaltningen av våra naturresurser samt spridning av smittsamma sjukdomar. Dessa är av sådan omfattning att de inte enbart kan hanteras med konventionella politiska medel eller inom nationsgränser, det krävs nya samarbetsformer och sammanslutningar. Regeringen kommer att arbeta med dessa frågor.

3.7.2 Inriktningen på Sveriges utvecklingsarbete

Biståndet är ett av de viktigaste instrumenten för att bekämpa fattigdomen och därmed bidra till en säkrare och mer demokratisk värld för alla. Sverige bör vara en ledande nation inom utvecklingsarbetet. Den svenska biståndspolitikerna skall effektiviseras och samordningen av EU-länderna bistånd förbättras. Kraven på insatser för demokrati, säkerhet och ekonomisk tillväxt skall vara tydliga. Sverige skall också öka fokus på fattigdomsbekämpning i Afrika

Prioriterade ämnesområden

För att stärka möjligheterna att nå målet för svenskt utvecklingsarbete identifierar regeringen ett antal ämnesområden där politiken behöver utvecklas och skärpas.

Demokrati och mänskliga rättigheter

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och de efterföljande konventionerna om mänskliga rättigheter utgör en

gemensam och global värdegrund. De mänskliga rättigheterna är universella. De mänskliga rättigheterna bidrar till och är i stor utsträckning en förutsättning för demokratisering. Utan ett demokratiskt styrelseskick kan inte de mänskliga rättigheterna respekteras till fullo. Ett demokratiskt styrelseskick och respekt för mänskliga rättigheter är nyckelfrågor för utveckling. Grundläggande i demokrati-begreppet är alla människors lika värde, manifesterat i principerna om en person – en röst och likhet inför lagen.

I stora delar av världen utsätts homo- och bisexuella samt transpersoner (HBT-personer) för brutalt förtryck. Det är angeläget att stärka FN:s arbete i detta sammanhang.

Erfarenheterna visar att det finns en nära koppling mellan demokrati, rättsstat och välstånd. Rättstaten är en förutsättning för hållbar demokrati och ekonomisk utveckling. I många länder har biståndet inte i tillräckligt hög grad fokuserat på reform av statsförvaltningen.

Utvecklingssamarbetet skall tydligt länkas till samarbetsländernas demokratiska system och pågående demokratiseringsprocesser samtidigt som de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna skyddas, respekteras och främjas. Kraven på insatser för demokrati måste samtidigt göras tydliga. Mänskliga rättigheter är en universell värdegrund och ett mål. Demokrati är det samhällssystem och de strukturer vi bygger denna värdegrund på. Demokrati ger människor möjligheter till information, insyn, ansvarsutkrävande samt delaktighet och inflytande i samhällets utveckling på lika villkor. Den är ett redskap för konfliktlösning mellan olika intressen och för att nå beslut utan att tillgripa våld. Demokratin möjliggör för den enskilde individen oavsett t.ex. ålder, kön, etnisk bakgrund, trosuppfattning, ursprung, sexuell läggning eller funktionshinder att bevaka sina intressen och förverkliga sina visioner och drömmar och för att kunna komma i åtnjutande av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Demokrati och mänskliga rättigheter är centrala element för en fredlig, rättvis och hållbar utvecklingsprocess.

Fokuseringen på demokrati och mänskliga rättigheter bygger på erfarenheter från såväl framsteg som svårigheter som demokratiutveckling kännetecknats av under de senare årtiondena. Sveriges förhållningssätt är att understödja nationellt drivna demokrati-

seringsprocesser, inklusive stärkandet av fria media och reformer av statsförvaltningen.

Demokratiarbetet skall inriktas på uppbyggande av demokratiska institutioner.

Regeringen avser utveckla metoder för ett ökat demokratistöd till det civila samhället i utvecklingsländerna, inklusive stöd till uppbyggnad av intresseorganisationer, politiska partier, demokratiska politiska system och parlament.

Regeringen har för avsikt att i EU och FN verka för ett fastare och mer förpliktigande samarbete vad gäller de mänskliga rättigheterna och demokrati. I Afrika bör detta ske i samarbete med Afrikanska Unionen och med Europarådet med sin parlamentariska dimension, sina normer och domstol som förebild.

Säkerhet och utveckling

Säkerhet är grundläggande för en demokratisk utveckling och välståndsutveckling. Situationen i Demokratiska Republiken Kongo och i Darfur i Sudan visar att avsaknaden av säkerhet allvarligt försvårar humanitära insatser och omöjliggör utveckling. Bland OECD-länderna finns i dag en insikt om behovet av en bredare ansats för långsiktig och hållbar utveckling tillsammans med fattigdomsbekämpning, där även utveckling av säkerhetsrelaterade insatser är föremål för diskussion. Omprövningen är välkommen eftersom det är nödvändigt med en tydligare koppling mellan demokrati, säkerhet och ekonomisk tillväxt för att med kraft bekämpa fattigdomen i världen. Regeringen kommer därför att stärka Sveriges engagemang och kapacitet för konflikthantering. Konflikthantering innefattar hela bredden av civila insatser, konfliktförebyggande, krishantering, konfliktlösning och insatser efter det att våldshandlingar upphört. Att förebygga potentiella konflikter liksom att förhindra en eskalering av våld i en postkonfliktsituation skall prioriteras. Svenska insatser kan bl.a. vara enskilda medlingsuppdrag, dialogprojekt, utbildningsinsatser, rådgivning och utsändande av poliser, experter och annan svensk civil personal till konfliktdrabbade regioner.

Ytterligare en fråga som bör uppmärksammas är processen att avväpna, demobilisera och återintegrera stridande parter för att underlätta övergången till hållbar fred. Vidare kommer regeringen att arbeta med säkerhetssektorsreformer, dels genom det internationella

policyutvecklande arbetet, dels genom ett brett spektrum av konkreta insatser.

De fredsbevarande operationerna, har alltmer kommit att få multifunktionella mandat vilket kräver integrerade missioner där såväl militära som civila komponenter ingår. Arbetet med att förbättra civil-militär samverkan i fredsfrämjande insatser är av stor vikt och regeringen kommer att verka för att stärka såväl FN:s som EU:s arbete inom området.

Sveriges deltagande i civila insatser är prioriterat och Sverige skall även bidra i diskussioner om utformandet av nya instrument för konflikthantering. Civila bidrag och insatser – som poliser, observatörer, politiska rådgivare, domare, åklagare och kriminalvårdspersonal, biståndsrådgivare, räddningstjänstpersonal, logistiker och sjukvårdspersonal - är en allt viktigare komponent i fredsfrämjande verksamhet. I detta arbete efterfrågas en större bredd av civila kompetenser samtidigt som kraven ökar på såväl kvalitet och kvantitet, som på snabbhet i rekrytering och utbildning av personal. Verksamheten väntas fortsätta öka i omfattning. Därför vill regeringen utveckla den svenska kapaciteten att sända ut civil personal och den svenska samlade förmågan att bidra med policy, kompetens, forskning och erfarenheter inom området. Folke Bernadotteakademien, tillsammans med andra svenska myndigheter och organisationer, har viktiga roller i detta sammanhang.

Regeringen har en hög ambitionsnivå för kvinnors deltagande i alla led av konfliktförebyggande, fredsfrämjande och återuppbyggnad. Uppföljningen av FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet utgör grunden i detta sammanhang. Särskilda ansträngningar behövs för att integrera ett jämställdhetsperspektiv i FN:s fredsbyggande kommissions arbete. Regeringen avser praktiskt stödja arbetet med att identifiera och genomföra konkreta insatser i konflikt- eller postkonfliktområden för att stärka kvinnors roll och deltagande i postkonflikt- och fredsbyggande processer.

Ett utvecklingsprojekt har påbörjats för att utveckla nätverk, metoder och praktiskt engagemang från Sveriges sida för att bidra till konfliktlösning och att därigenom kunna bidra mer till det internationella arbetet med konfliktlösning och stärka utrikesförvaltningens kompetens på området.

Regeringens arbete med konflikthantering i ett brett perspektiv drivs på flera olika plan. Sverige bidrar finansiellt, personellt och tekniskt med stöd till FN, EU, Organisationen för samarbete och säkerhet i Europa (OSSE), Europarådet och andra internationella, regionala och nationella organisationer. Regeringen kommer att lägga särskild vikt vid de multilaterala organisationernas arbete med att anpassa utvecklingsarbetet till de särskilda förutsättningar för att kunna bistå länder som genomgått väpnade konflikter i övergången till hållbar fred. Vidare kommer Sverige att bidra till att stärka FN och EU:s arbete genom aktivt deltagande i policyutvecklingen och genom kapacitetsstärkande stöd. FN:s fredsbyggande kommission har en viktig roll i detta sammanhang, särskilt vad gäller att förhindra återgång till väpnad konflikt. Vidare prioriterar regeringen stöd till svenska och internationella institut för dialogfrämjande och kapacitetsuppbyggnad inom ramen för konflikthantering, samt till organisationer som verkar för att stärka demokratin och rättsstaten.

Inom ramen för det konfliktförebyggande och säkerhetsfrämjande arbetet uppmärksammas också det säkerhetsshot som terrorism utgör. Det internationella samarbetet mot terrorism är under stark utveckling och utgår från en bred ansats. Ökande tonvikt bör läggas vid insatser för att förebygga grogrunder för rekrytering till terrorism, bl.a. inom ramen för FN och EU. FN:s nyligen antagna globala strategi mot terrorism utgår från denna breda ansats. Sverige kommer aktivt att bidra till genomförandet av strategin. Det är angeläget att stödja såväl kapacitetshöjande insatser som långsiktiga insatser för att förebygga att grogrunder för terrorism uppstår.

Ekonomisk tillväxt

Främjandet av fattigdomsminskande ekonomisk tillväxt bör präglade det svenska utvecklingssamarbetet. Eftersom tillväxt är beroende av en rad ekonomiska, sociala och politiska faktorer förutsätter detta ett brett angreppssätt. Tillväxtfrågor bör spela en central roll i Sveriges dialog med samarbetsländerna om deras strategier för fattigdomsminskning.

Som konstaterats ovan är jordbrukets utveckling och dess länkar till ekonomin i övrigt av avgörande betydelse för tillväxt i låginkomstländer, särskilt i Afrika.

Vidare spelar näringslivet en avgörande roll för resurstillväxt och produktiv sysselsättning. Detta gäller såväl stora som små (inklusive s.k. mikroföretag) och medelstora företag. Statens roll bör vara att skapa förutsättningar och goda spelregler för ekonomiska aktörer inom såväl den formella som den informella sektorn av ekonomin. En viktig del i detta är att se till att alla medborgare får möjlighet att delta i, och bidra till, den ekonomiska utvecklingen.

Sysselsättning är en avgörande och i viss mån försummad länk mellan tillväxt och fattigdomsminskning. Produktiva arbetstillfällen för fattiga kvinnor och män är centralt för att dessa skall kunna lyfta sig själva ur fattigdomen. Dessutom bidrar fler och mer produktiva jobb till högre tillväxt. Särskilt angeläget är att kvinnor får möjlighet att försörja sig och arbeta under rimliga villkor.

Jämställdhetsmålen i politiken för global utveckling är att kvinnor och män, flickor och pojkar skall ha lika levnadsvillkor, lika möjlighet att ta sig ur fattigdom och lika möjligheter att vara drivkrafter i och få nytta av utvecklingen. I flertalet utvecklingsländer tar kvinnor ett oerhört stort ansvar i vardagen. Det är viktigt att satsa på främjande av kvinnligt företagande och mikrokrediter.

Ytterligare förutsättningar för fattigdomsminskande tillväxt är bl.a. krediter och investeringar i mänskligt kapital (utbildning och hälsovård). Säkra och utvidgade bruksrätter av jordbruksmark samt förbättrad äganderätt kopplad till bättre fungerande rättssystem är andra viktiga faktorer som kan leda till ökad investeringsvilja bland fattiga kvinnor och män och därmed till ökat välbefinnande.

Ohållbara skuldnivåer har länge varit ett problem för några av de fattigaste mest skuldtunga länderna (s.k. HIPC-länder). Skulden är ohållbar när den växer sig så stor att statsfinansiell kris hotar eller räntor och amorteringar tränger ut utvecklingsfrämjande utgifter och produktiva investeringar. I detta läge är skuldavskrivningar ett viktigt instrument i utvecklingssamarbetet som kan bidra till tillväxt och fattigdomsbekämpning. Skuldavskrivningar får dock aldrig vara villkorslösa, utan måste kopplas till krav på politiska och ekonomiska reformer samt till att frigjorda resurser ur statsbudgeten används till fattigdomsbekämpande åtgärder.

Förslaget från G8-mötet i Gleneagles 2005 och IMF:s, Världsbankens och Afrikanska utvecklingsbankens påföljande beslut om att skriva av i stort sett samtliga utestående fordringar på HIPC-länderna ("Multilateral Debt Relief Initiative" - MDRI), är ett avgörande steg för att komma tillrätta med ländernas tidigare ohållbara skuldnivåer. Tillsammans med avskrivningarna under HIPC-initiativet så ökar MDRI förutsättningarna för en effektiv fattigdomsbekämpning, och att FN:s millenniemål kan uppfyllas.

Det återstår dock betydande utmaningar på skuldområdet. Bland annat måste finansieringen för såväl HIPC- som MDRI-initiativen säkras på ett sådant sätt att avskrivningarna inte i praktiken bekostas av de låginkomstländer som skött sin upplåning på ett ansvarsfullt sätt. För att de förväntade positiva effekterna av HIPC och MDRI förverkligas är det viktigt att IMF och Världsbanken får de nödvändiga förutsättningarna för att spela sina respektive roller inte minst inom det skuldhållbarhetsramverket. Detta ramverk syftar till att undvika uppbyggnaden av nya ohållbara skulder hos de fattigaste länder. Ländernas egen upplånings- och skuldhanteringskapacitet måste stärkas. Det s.k. "free rider"problemet - där långivare använder det upplåningsutrymme som skattebetalare "subventionerat" genom HIPC och MDRI till att ge lån till alltför höga räntor - måste bekämpas.

Den svenska skuldpolitiken syftar till att stödja de låginkomstländer som bedriver en sund ekonomisk politik att återfå en hållbar skuldsituation. Det svenska stödet till skuldtunga länder karaktäriseras idag till större delen av ett finansiellt stöd till Världsbankens och IMF:s särskilda skuldlättnadsinitiativet för de allra fattigaste länderna (HIPC-initiativet) samt till MDRI. Givet skuldproblemets omfattning måste Sverige samarbeta med andra länder.

Sverige medverkar i multilateralt beslutade skuldavskrivningar inom ramen för Parisklubben som stipulerar avskrivningar av flera av våra bilaterala fordringar. Det handlar oftast om avskrivningar som ett led i åtagandena under i HIPC-initiativet. Skuldavskrivningar riktade mot de fattigaste länderna klassificeras som bistånd enligt OECD/DAC:s statistiska riktlinjer. Som nämns under avsnitt 3.1.2 kommer regeringen att från biståndsramen

avräkna bilaterala skuldavskrivningar som baseras på multilaterala avtal och där bilateralt avtal om avskrivningen undertecknas av båda parter under 2007 till ett belopp beräknat till 1 500 miljoner kronor.

En miljömässigt hållbar utveckling

Regeringen avser att ge miljö- och energifrågorna större utrymme i utvecklingssamarbetet. Skogsförstörelse, jorderosion och brist på vatten är växande problem för hundratals miljoner fattiga i Afrika, Asien och Latinamerika. Klimatförändringar riskerar att ytterligare förvärra dessa problem. Att främja investeringar i naturkapitalet – genom skogsplanteringar, jordförbättringsprogram samt program för bättre vattenhushållning – är bland det mest effektiva som kan göras för att bistå fattiga människor på landsbygden och möjliggöra för dem att själva förbättra sina livsvillkor.

Klimatfrågan kräver effektiva ekonomiska styrmedel för att snabbt kunna minska utsläppen av växthusgaser. För fattiga människor på landsbygden är tillgången till naturresurser av olika slag av avgörande betydelse för livsmedelssäkerhet och livskvalitet. Ökad konkurrens om naturresurser som olja och vatten kan leda till konflikter och därmed också utgöra en säkerhetspolitisk fråga.

Regeringens satsning på en miljömässigt hållbar utveckling skall genomföras inom områden där Sverige och svenskt näringsliv står starkt och kan ge värdefulla bidrag till utvecklingen i samarbetsländerna och därmed bidra till tillväxt i såväl samarbetsländerna som i Sverige. Miljöfrågor är gränsöverskridande och kräver därför gemensamma strategier och lösningar. EU är här en central aktör. Genom bindande överstatliga beslut har EU varit pådrivande för skärpta miljökrav. EU har också varit pådrivande för Kyotoprotokollet, för handeln med utsläppsrätter samt en rad andra miljökonventioner. Särskilt viktiga frågor, förutom klimatfrågan, är arbetet med att stoppa skogsskövlingen, skydda den biologiska mångfalden och stoppa utfiskningen. En stor del av världens fattiga människor saknar tillgång till elektricitet. Beroendet av traditionella bränslen som kol och olja får negativa effekter på miljön och blir allt kostsammare för fattiga människor. En hållbar och effektiv energiförsörjning skulle ge ett värdefullt bidrag till ekonomisk

verksamhet samt skapa arbetstillfällen i utvecklingsländer. Säker och effektiv tillgång till ren och förnybar energi är därför ett viktigt villkor för att minska fattigdomen och miljöförstörelsen samt för att nå millenniemålen. En satsning på förnybar energi bidrar till hållbar utveckling och minskad klimatpåverkan, och därigenom till att Klimatkonventionens och Kyotoprotokollets syfte uppfylls. De globala förhandlingarna under Klimatkonventionen och Kyotoprotokollet utgör en plattform för insatser när det gäller att minska utsläppen av växthusgaser och anpassning till de pågående klimatförändringarna.

Regeringen avser att återkomma om hur det svenska miljöbiståndet kan stärkas.

Handel och utveckling

Att stödja utvecklingsländernas möjlighet att dra nytta av internationell handel är en prioriterad fråga för Sverige. Insikten om den nära kopplingen mellan handel och utveckling har ökat under senare år. Många utvecklingsländer har, trots ökat formellt tillträde till de industrialiserade ländernas marknader, inte förmått dra fördel av den ökande världshandeln genom produktion och försäljning av varor och tjänster.

Även i regionala handelsavtal, både mellan utvecklingsländer och med EU som part, har Sverige ett särskilt engagemang. De förhandlingar om ekonomiska partnerskapsavtal som EU för med AVS-länderna innebär en stor utmaning för dessa länder. Regeringen ser det som viktigt att resultatet leder till verkliga utvecklingseffekter. För att så skall kunna ske avser regeringen bidra till ansträngningarna att utveckla AVS-ländernas handelskapacitet.

Under 2005 och 2006 har de internationella diskussionerna om handelsrelaterat bistånd intensifierats. De rekommendationer om principer för Aid for Trade som lades fram i juli 2006 innebär ett genombrott på internationell nivå för frågor som Sverige länge drivit. Samsynen om vad Aid for Trade bör innehålla är stor bland givarländer, utvecklingsländer och berörda multilaterala institutioner. Sverige kommer att fortsätta ha en framskjuten roll i dessa diskussioner.

Regeringen avser att tillvarata det breda internationella momentum som nu finns och stärka det långsiktiga svenska engagemanget

inom handelsrelaterat bistånd. Den ökning av det handelsrelaterade biståndet som inleddes 2006 kommer att fortsätta. I detta bistånd ingår insatser för att stärka utvecklingsländernas förhandlingskapacitet såväl som deras förutsättningar att attrahera investeringar, åstadkomma god samhällsstyrning och bekämpa korruption samt dra fördel av internationell handel. Därigenom finns en beredskap att hantera den ökade betydelse som fästs vid tillväxt och produktiva investeringar i andra generationens fattigdomsbekämpningsstrategier. Som en del av detta avser regeringen att genomföra ett åtgärdsprogram för att stärka det svenska arbetet med handelsrelaterat bistånd och säkerställa en fortsatt hög ambitionsnivå på detta område.

Hiv och aids

Sambandet mellan hiv och hållbar utveckling är tydligt. Ett kraftfullt agerande krävs för att bromsa spridningen av hiv och bistå de som redan är drabbade. Detta är ett viktigt led i kampen mot fattigdomen och strävandena mot millenniemålen i stort. Sverige fortsätter därför under 2007 att ha hiv och aids som en central komponent inom utvecklingssamarbetet. Den svenska satsningen har hittills inneburit kraftigt ökade insatser i vårt bilaterala samarbete och till det multilaterala systemet. Målet är att använda den uppmärksamhet och position som Sverige besitter i frågan för att påverka den internationella dagordningen, både vad gäller policy och operativ verksamhet. I och med Sveriges ordförandeskap för UNAIDS under 2006-2007 har möjligheterna att få genomslag ökat ytterligare.

Det finns i dag en större enighet än tidigare om komplexiteten i hiv. Kvinnor och flickor utgör över hälften av dem som lever med hiv och risken att smittas är två till tre gånger större för flickor och kvinnor än för pojkar och män. Orsakssambanden bakom spridningen handlar om frågor som sexualitet, jämställdhet, könsrelaterat våld, drogmissbruk, människohandel och sexhandel, men också maktförhållanden och bristande respekt för de mänskliga rättigheterna, att inte bli utsatt för stigma och diskriminering, att kunna bestämma över sin egen kropp och, inte minst, unga flickor och pojkars rätt till information, utbildning och stöd. Kampen mot hiv kan aldrig vinnas om inte de breda sambanden förs fram. En satsning på

hiv och aids måste därför åtföljas av en satsning på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Sambandet däremellan erkänns av allt fler, senast vid FN:s högnivåmöte om hiv och aids i juni 2006.

Det intensifierade arbetet kring hiv och aids har under senare år lyft fram skörheten i många länders hälsosystem inklusive den svåra bristen på sjuk- och hälsovårdspersonal. Specifika hiv och aidsinsatser måste därför åtföljas av stöd till andra delar av de drabbade ländernas utvecklingsprogram. Först då blir satsningen hållbar, något som också lyfts fram i den strategiska handlingsplan för smittsamma sjukdomar som antogs i december 2005. Det är således viktigt att hiv och aids-arbetet integreras i det samlade utvecklingsarbetet. Bland annat måste det finnas en beredskap att stödja hela kedjan av insatser, från förebyggande till vård och behandling. Stöd till forskning måste också utgöra en central komponent i stödet, för att få fram vacciner och medel som kvinnorna själva kan kontrollera, som mikrobicider.

Trots den breda ansatsen måste fokus alltjämt ligga på det förebyggande arbetet. Detta är en fråga vi fortsätter att driva inom det svenska ordförandeskapet i UNAIDS. I det arbetet krävs särskilt att man i dialogen med alla berörda parter tar sig an hiv och aids ur ett brett perspektiv, att inte förenkla utan våga lyfta fram de svåra frågorna som ofta går emot traditioner och kulturella beteenden. En kritisk fråga i det förebyggande arbetet är att finna vägar att vidareutveckla och öka människors tilltro till system och metoder för testning. Eftersom enbart tio procent av alla hivsmittade känner till sin smitta försvåras både möjligheter till smittskydd, vård och behandling. Detta är en känslig fråga där respekten för mänskliga rättigheter är central.

En annan kritisk fråga är kravet på att snabbt ökande bilaterala och multilaterala satsningar används effektivt. Sverige agerar i olika fora för att det växande antalet aktörer på ett samordnat sätt skall anpassa sitt stöd till nationella planer och program. En hållbar insats mot hiv-epidemin kräver såväl nationellt ägarskap och ledarskap som att givarna förmår omsätta Parisdeklarationen om harmonisering till praktisk handling.

Kvinnors villkor och jämställdhet

Fattigdomen i världen har minskat totalt sett, men kvinnor och flickor har halkat efter. Främjande av jämställdhet och förstärkning av kvinnor och flickors situation är en förutsättning för en rättvis och hållbar global utveckling och för världssamfundets möjligheter att uppnå millenniemålen. Rätten och tillgång till utbildning för flickor och kvinnor är centralt.

Kvinnor och flickor skall kunna åtnjuta de mänskliga rättigheterna och leva i trygghet och säkerhet. Sverige skall bidra till att kvinnors, flickors och ungdomars möjligheter och deras handlingsutrymme ökar inom ramen för förstärkningen av rättstatens principer och ansvarsutkrävande inom ramen för demokratiseringsprocesser.

Temamässigt skall arbetet inriktas på jämställdhetsintegrering, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) samt bekämpningen av könsrelaterat våld. Den internationella handeln med främst flickor och kvinnor är en av de grövsta formerna av våld mot kvinnor. Denna handel måste bekämpas med kraft. Regeringen avser att avsätta ökade resurser för att stoppa människohandel och återanpassa kvinnor och barn som utsätts för människohandel till ett normalt liv i sina hemländer.

Under 2007 avser regeringen att ytterligare förstärka Sveriges arbete och bidrag till jämställdhetsintegrering i relation till EU och det multilaterala samarbetet – framför allt i FN-systemet och de förnyade ansträngningar som följer av reformarbetet, OECD/DAC samt Världsbanken och de regionala utvecklingsbankerna.

Sambandet mellan hälsa – inklusive sexuell och reproduktiv hälsa – och en hållbar utveckling är tydligt och mycket väldokumenterat. 530 000 kvinnor dör varje år i samband med graviditet eller förlossning och över 80 000 kvinnor dör varje år på grund av osäkra aborter. Arbetet med att operationalisera politiken för det internationella arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter som antogs 2005 fortsätter under år 2007. SRHR-politiken omfattar ett antal strategiska områden som är centrala för arbetet med att bekämpa fattigdom och för att uppnå de millenniemålen.

Främjande av jämställdhet och förstärkning av kvinnors och flickors situation och villkor är ett

viktigt verktyg för att de bättre skall kunna skydda sig mot övergrepp och olika former av våld. Regeringen kommer att förstärka arbetet med bekämpningen av könsrelaterat våld i såväl konflikt- och postkonfliktsituationer som i fredstider. Den nationella handlingsplanen från juni 2006 för genomförandet av FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet kommer att vara en central utgångspunkt för bekämpningen av könsrelaterat våld i konfliktsituationer.

Ett effektivare svenskt utvecklingsamarbete

Biståndets kvalitet måste sättas i centrum och samordningen mellan givarna förbättras. För såväl befolkningen i samarbetsländerna som för den svenska allmänheten är det angeläget att våra biståndsmedel verkligen används på bästa sätt. Vårt utvecklingsamarbete skall ta sin utgångspunkt i frågan om vilket specifikt bidrag Sverige kan ge i olika sammanhang och vad som kan vara Sveriges komparativa fördel som biståndsgivare.

För den svenska allmänheten är det angeläget att veta att våra biståndsmedel verkligen gör nytta och lättillgängligt kunna ta del av vart biståndet går. För befolkningen i samarbetsländerna är det viktigt att deras regering kan redovisa hur tilldelade biståndsmedel används. Det är en grundläggande förutsättning att bra styrsystem och redovisningsstrukturer finns i samarbetsländerna, så att det tydligt framgår hur statens medel – både skatteintäkter och bidrag i form av bistånd – har använts.

För att möta dessa krav utvecklar nu Utrikesdepartementet och Sida mål- och resultatstyrningen inom biståndet. Syftet är dels att stärka samarbetsländernas egna system så att deras mål- och resultatstyrning förbättras, dels att ytterligare skärpa mål- och resultatstyrningen av de svenska bilaterala och multilaterala insatserna. En logisk kedja från resultatbedömning till formulering av nya mål och resurstilldelning bör alltid finnas.

Utrikesdepartementet och Sida kommer gemensamt att ta fram metoder för att fastställa indikatorer och resultatmått. Vidare kommer bättre redskap för att formulera uppföljningsbara mål i samarbetsstrategier utvecklas. Mått och nyckeltal för Sidas

rapportering om intern effektivitet kommer också att fastställas.

Den nya myndigheten Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (Sadev) har under 2006 inlett sin verksamhet. Fristående utvärderingar utgör ett viktigt bidrag i arbetet med att förbättra effektiviteten i utvecklingssamarbetet.

Sverige deltar i givarsamordningen i de flesta samarbetsländer, både inom EU-kretsen och med övriga biståndsgivare. I några länder medverkar Sverige i gemensamma strategiprocesser, s.k. Joint Assistance Strategies. Dessa baseras på ländernas egna strategier för att bekämpa fattigdom och innebär bl.a. en ökad andel programstöd, att givarna anpassar sig och bidrar till utveckling av nationella system och att varje givare koncentrerar sitt stöd till färre sektorer.

Arbetet med s.k. sektorkoncentration kommer att intensifieras. Behovet av att koncentrera utvecklingssamarbetet till färre sektorer i länder där Sverige är verksamt har två ursprung – dels samarbetsländernas administrativa börda av att ha ett stort antal givare inom varje sektor, dels vårt eget behov av att minska kostnaderna för att administrera ett ökande bistånd. Båda dessa aspekter är viktiga. För att åstadkomma ökad koncentration av samarbetet skall samsamarbetsstrategier för enskilda länder framöver innebära en minskning av stat-till statsamarbetet till betydligt färre sektorer. Samarbete med det civila samhället och den privata sektorns organisationer på landnivå skall dock inte påverkas av dessa ansträngningar att koncentrera biståndet. Vidare skall antalet samarbetsländer begränsas. Under en utfasningsperiod inriktas utvecklingssamarbetet på att skapa möjligheter för ett bredare utbyte mellan svenska aktörer och aktörer i samarbetsländerna. Detta utbyte kan även fortsättningsvis vara biståndsfinansierat.

Humanitärt stöd skall inte beröras av ovan koncentrationsarbete. Det skall även framöver ges där det finns behov av detta i samband med naturkatastrofer, konflikter m.m.

Samverkan mellan biståndet och den svenska resursbasen utgör ett viktigt inslag i utvecklingssamarbetet där erfarenheter och kunskaper hos företag, näringslivsorganisationer, enskilda organisationer, myndigheter, kommuner och andra offentliga aktörer – utifrån utvecklingsländernas behov och prioriteringar –

skall utnyttjas såväl i utformandet av politiken för global utveckling som inom utvecklingssamarbetet.

Svenska företag kan erbjuda lösningar som är utvecklingsfrämjande och de har nått förhållandevis långt när det gäller miljötänkande, social hänsyn och icke korrupta affärsmetoder. De senaste åren har en internationell samsyn om den privata sektorns betydelse för att nå millenniemålen växt fram. Samtidigt sker förändringar i utvecklingssamarbetets inriktning och former samt en växande internationell samsyn för en ökad avbindning. Sammantaget innebär detta att tidigare samsamarbetsmetoder måste förändras.

För att konkretisera skrivningarna om näringslivets roll i utvecklingssamarbetet i prop. 2002/03:122 genomfördes parallellt på Regeringskansliets uppdrag två kompletterande utredningar under samlingsnamnet ”Utvecklingssamarbete och näringsliv i samverkan” som presenterades i februari 2006. Med utgångspunkt i dessa utredningar pågår nu ett arbete inom Regeringskansliet att utarbeta former för erfarenhetsutbyte, dialog och instrument mellan näringsliv, främjande och utvecklingspolitiken inklusive förändrade arbetssätt och ökat samspel i den löpande biståndsverksamheten mellan bl.a. Utrikesdepartementet, Sida, ambassaderna, Swedfund, Swentec och Exportrådet.

Ett effektivare internationellt utvecklingssamarbete

Sverige är engagerat i arbetet med att förbättra det internationella biståndet genom att arbeta för en reformering av FN och dess operativa verksamhet. Det sker dels inom ramen för den högnivåpanel som generalsekreteraren tillsatt, dels genom ett fyrnationsinitiativ som även Sydafrika, Chile och Thailand står bakom. Sverige arbetar också för att skapa rimliga och väl fungerande roller för de regionala och internationella utvecklingsbankerna och utvecklingsfonderna. Vidare är frågor om EU:s och Europeiska kommissionens roll i utvecklingssamarbetet sedan länge aktuella, liksom samordningen mellan medlemsstaternas bistånd. Den internationella arkitekturen för utvecklingsfinansiering behöver förbättras och effektiviseras.

Det internationella arbetet inriktas inte minst på genomförandet av Parisdeklarationen. Det hålls samman av en arbetsgrupp för biståndseffektivitet inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och dess biståndskommitté (DAC). Fr.o.m. 2006 är ordförandeskapet svenskt och Sverige får därmed en viktig roll i de internationella ansträngningarna för ökad biståndseffektivitet.

Trots det ambitiösa program som finns inom OECD/DAC för att följa upp och utvärdera Parisdeklarationen kvarstår utmaningen att omvandla principerna om samordning, ägarskap och anpassning till partnerländernas egna system i praktisk handling. Sverige kommer att driva på andra länder i detta arbete och, som framgår av föregående avsnitt, också förändra det svenska utvecklingsarbetet. Det handlar om att sätta samarbetsländernas ägarskap till den egna fattigdomsbekämpningen i centrum och att därmed fokusera på resultaten av de samlade utvecklingsansträngningarna och inte bara på enskilda biståndsinsatser. Rätt använd kan Parisdeklarationen bli ett viktigt instrument både för att öka förutsättningarna för att uppnå millenniemålen och för att stärka regeringarnas demokratiska ansvarstagande gentemot sina medborgare. Strävan måste vara att involvera det civila samhället och andra icke-statliga aktörer i samarbetsländerna än mer i utvecklingsarbetet.

Även om tiden är knapp fram till år 2015 då millenniemålen skall vara uppnådda, är det möjligt att genom flera åtgärder närma sig ett betydligt bättre fungerande system för det internationella utvecklingsarbetet. Detta blir särskilt angeläget när nya utvecklingsaktörer träder in på scenen. Medelinkomstländer som Kina, Indien, Brasilien, Ryssland, Korea och Sydafrika engagerar sig allt mer i utvecklingsarbete. Detta sker inte alltid utifrån de former vi är vana att arbeta med i dag. EU:s utvidgning, i kombination med åtaganden om ökat bistånd, innebär också en rad nya biståndsgivare. Nytt och ökat engagemang från det civila samhället och andra aktörer innebär att politiska dagordningar och traditioner inom utvecklingsarbetet påverkas. De senaste årens kraftigt ökade biståndsflöden innebär också att det relativa inflytandet för mer traditionella givarländer, som Sverige, förändras. Frågan om internationell normbildning inom utvecklingspolitikens område blir om möjligt än viktigare än tidigare.

Multilateralt utvecklingsarbete

Riksdagen genomförde under 2005 en uppföljning av det multilaterala utvecklingsarbetet. Den visade på brister i hanteringen, som bland annat gällde avsaknaden av en samlad strategi för det multilaterala samarbetet och en otydlig rollfördelning mellan Utrikesdepartementet och Sida. En central uppgift för det multilaterala utvecklingsarbetet 2007 blir därför att ta beslut om och genomföra en övergripande svensk strategi för multilateralt utvecklingsarbete. Denna har som grundprincip att Sveriges samarbete med och genom de multilaterala organisationerna uteslutande skall styras av organisationernas inre och yttre effektivitet samt hur väl deras mål stämmer överens med de mål som styr den svenska utvecklingspolitiken. Målet är att under 2007 ha påbörjat metodarbetet för att sedan kunna klassificera de olika multilaterala organisationerna som Sverige i dagsläget ger bidrag till och samarbetar med. I nästa steg skall specifika strategier tas fram för de viktigaste organisationerna. Syftet är att uppnå ett sammanhållet svenskt agerande med en mer uttalad strategisk ansats där resultat och effektivitet kontrolleras tydligare och också får genomslag i finansieringsbeslut och i den löpande dialogen med institutionerna. Större tydlighet i redovisningen och klargörande av rollfördelningen mellan olika svenska aktörer är områden som strategin behandlar. Strategin, de föreslagna bedömningskriterierna och tillämpningen av dem är delvis en kodifiering av dagens arbetssätt men i många stycken en nydaning, särskilt klassificeringen och hur storleken på bidragen skall bestämmas.

Sveriges fokus på mål- och resultatstyrning kommer att stärkas och nya styr- och mätmetoder utvecklas i samarbete med andra likasinnade givare. Ansträngningarna att effektivisera FN, EU och de internationella finansieringsinstitutionernas operativa arbete i fält är viktiga i sig men också för att minska incitamenten till att skapa nya fonder och mekanismer. De multilaterala organen, särskilt Världsbanken och FN, har en central roll för att Parisdeklarationen skall genomföras och leda till verkliga förbättringar av biståndets effektivitet. Sverige kommer i respektive styrelser att driva dessa frågor.

Under 2007 kommer uppföljningen av rekommendationerna för systemkoherens från FN:s generalsekreterares högnivåpanel om FN-systemets effektivitet i fält att stå högt på den internationella dagordningen.

I de olika utvecklingsbankerna kommer interna organisations- och effektivitetsfrågor att stå högt på dagordningen då samtliga bankledningarna lagt fram förslag till nya organisationer och väsentliga policyförändringar som skall diskuteras och genomföras. Detta ger goda möjligheter att verkställa tankarna i den nya multistrategin och höja den svenska profilen kring utvärderings-, resultat- och effektivitetsfrågor. I Världsbanken, Afrikanska utvecklingsbanken och Interamerikanska utvecklingsbanken blir det multilaterala skuldavskrivningsinitiativet och dess konsekvenser på institutionernas liksom de fattiga ländernas långsiktiga finansiering en viktig fråga. I dessa frågor kommer Sverige att samarbeta med ett mindre antal likasinnade länder med förhoppning att skapa allianser inför de påfyllnadsförhandlingar som drar igång mot slutet av 2007. Huvudinriktningen i det arbetet blir att slå vakt om bankernas roll som lånefinansierare och de policyförändringar som Sverige och andra ägare genomdrivit och fortsatt fokusera på samordnings- och effektivitetsarbetet. Härvidlag blir det viktigt att följa upp det arbete som Sverige framgångsrikt drivit angående en reformering av de villkor som Världsbanken ställer i sin långivning (s.k. konditionalitet) mot mer resultatbaserade och landspecifika villkor som utgår från ländernas egna fattigdomsbekämpningsstrategier. Världsbankens roll i energisektorn, inklusive klimatfrågorna, kan förväntas bli föremål för fortsatt diskussion under 2007. Det nordiska pilotarbetet med att föra in ett rättighetsperspektiv i Världsbanken går in i en ny fas under 2007 då enighet nu nåtts om såväl finansiering som verksamhetsformer och tentativt arbetsprogram.

Sverige skall verka för en ansvarsfull långivning, både multi- och bilateralt, så att ohållbara skulder inte byggs upp på nytt.

EU

Arbetet inom EU kommer under 2007 att präglas av genomförandet av den nya

utvecklingspolicy som antogs av EU i slutet av 2005 och genomförandet av det nya finansiella ramverk som överenskommit för EU:s finansiering, inklusive Europeiska utvecklingsfonden. Fattigdomsfokus och stärkt effektivisering i enlighet med Parisdeklarationen kommer att bli framträdande i detta genomförande. Ökad EU-samordning och insatser för demokrati och mänskliga rättigheter kommer att vara prioriterade.

Uppföljningen och utvärderingen av EU:s bistånd, bl.a. genom arbetet i Bryssel och på fältet, kommer att få hög prioritet. EU:s nya utvecklingspolicy kommer här att vara en bra grund för det svenska samarbetet med kommissionen i fält. Regeringen kommer också att arbeta för bättre samstämmighet i EU:s politik i relation till utvecklingsländerna. En genomgripande reformering av EU:s jordbrukspolitik och en översyn av EU:s fiskeavtal med tredje land prioriteras av den svenska regeringen.

Humanitärt bistånd

Sverige ger årligen ett stort humanitärt bistånd till länder och områden som är drabbade av naturkatastrofer, väpnade konflikter och andra katastrofer. De humanitära behoven kan antas kvarstå eller öka under 2007, varför Sverige fortsatt kommer att prioritera det humanitära biståndet. Sveriges ambition är att även fortsatt kunna bistå i flertalet humanitära kriser runt om i världen, både vid väpnade konflikter, naturkatastrofer och andra katastrofliknande situationer. I detta kommer även att ingå ett fortsatt aktivt stöd till FN:s humanitära arbete i krisdrabbade regioner. Som ett led i detta arbete avser Sverige bl.a. att ha en aktiv roll i uppföljningen av den internationella givarkonferensen om den humanitära situationen i de palestinska områdena som hölls i Stockholm i september 2006. Sveriges humanitära arbete sker i enlighet med de principer om gott humanitärt givarskap som för riksdagen presenterades i skrivelsen Regeringens politik för humanitärt bistånd (rskr. 2004/2005:52) i december 2004. Sverige kommer även framöver att verka för efterlevnad av den humanitära rätten och de humanitära principerna, för en förstärkt internationell

samordning under främst FN:s ledning och för ett effektivare multilateralt samarbete överlag.

Sverige har verkat för en förnyelse av FN:s centrala katastroffond. Denna fond gör det möjligt för FN att göra tidigare insatser och täcka underfinansierade hjälpbehov. Sverige avser att ge ett fortsatt omfattande stöd till denna fond, då den redan nu har visat sig vara ett effektivt hjälpmedel.

Räddningsverkets internationella avdelnings verksamhet utgör stöd till framför allt FN-systemet vid genomförandet av humanitära biståndsinsatser. Den utökning av verksamheten som påbörjades 2006 bör fortgå under 2007. Under 2007 kommer Räddningsverket även att utveckla sin förmåga att stärka katastrofberedskap i länder som löper hög risk att utsättas för katastrofer, ge stöd till humanitära minhanteringsinsatser och till civila insatser i konflikthantering.

Bilateralt utvecklingsamarbete

Afrika söder om Sahara

Antalet fattiga människor i Afrika har mer än fördubblats på två decennier. Afrika är den enda kontinent där fattigdomen ökar och där t.ex. antalet undernärda barn beräknas vara fler 2020 än i dag. Över 40 procent av befolkningen söder om Sahara lever i extrem fattigdom.

Sverige bör ta internationella initiativ som höjer ambitionsnivån när det gäller fattigdomsbekämpningen i Afrika. En stor del av befolkningen lever i eller påverkas av pågående konflikter. Miljöförstöring drabbar särskilt de redan fattiga och driver nya grupper in i fattigdom. Sjukdomar som hiv/aids och malaria skördar offer och splittrar familjer. De flesta afrikanska länder ligger långt ifrån att uppnå millenniemålen. Denna bild kompletteras nu av positiva trender. Afrikanska länder formulerar egna utvecklingsplaner och bygger regionala institutioner för att genomföra dessa, exempelvis Afrikanska unionen (AU) och NEPAD (New Partnership for Africa's Development). Den årliga ekonomiska tillväxten i Afrika de tre senaste åren är nästan dubbelt så hög (3 procent) som den varit under de tio föregående åren (1,7 procent). I alltfler länder har flerpartival genomförts, också i länder som nyligen tagit sig

ur en långvarig konflikt som Liberia och Demokratiska Republiken Kongo. I flera länder sker en framväxt av en oberoende och aktiv media. Regeringen avser främja denna positiva trend genom ökat stöd inom området.

Utvecklingsamarbetet kommer att inriktas på länder med djup strukturell fattigdom och på länder som nyligen tagit sig ur konflikter.

Demokrati och mänskliga rättigheter är nyckelfrågor för Afrikas framtid. Regeringen avser därför stärka de svenska demokratiinsatserna i utvecklingsamarbetet med Afrika. En särskild satsning kommer att göras avseende demokratistöd i länder som inlett en transitionsprocess mot ökad demokrati. I det senare fallet bör detta ske tillsammans med AU. I Afrika är sambanden mellan säkerhet och utveckling särskilt påtagliga. Säkerhetsfrågorna skall därför tydligare vägas in i svensk Afrikapolitik.

Sverige avser driva på genomförandet av Parisdeklarationen i syfte att bättre samordna och effektivisera biståndet.

För utvecklingen i länder som nyligen tagit sig ur konflikter krävs samverkan mellan olika instrument och organisationer. Samverkan måste ske med AU, EU och FN, inklusive FN:s fredsbyggande insatser. Där förutsättningar finns bör utvecklingsamarbetet och de fredsbevarande insatserna komplettera varandra.

Miljömässigt hållbar tillväxt och livsmedelstrygghet baserad på lantbruk är fundamentala utgångspunkter för Afrikas utveckling. Både på grund av dess nuvarande betydelse, dess stora potential när det gäller produktivitet utveckling och tillväxt, dess förmåga att sprida inkomster och öka livsmedelstillgången för många fattiga hushåll, är lantbruket och relaterade landsbygdsnäringar den mest realistiska och effektiva vägen ut ur fattigdomen på medellång sikt. I alltför många länder är jordägarförhållandena osäkra, vilket gör det svårt för jordbrukare att ta upp lån för nödvändiga investeringar. Projekt som syftar till att klarlägga äganderätten bör därför ges ökat fokus.

Många frågor i Afrika, som konflikt- och krishantering, demokrati och mänskliga rättigheter, miljö, ekonomisk integration, hiv/aids samt migration är av gränsöverskridande karaktär och kräver ett regionalt perspektiv och angreppssätt. En betydande del av utvecklingsamarbetet kommer därför att

inriktas på regionalt samarbete i Afrika. Genom framväxten av AU har de subregionala organisationernas betydelse ökat, som Southern Africa Development Community, Economic Community of West African States, East African Community och Inter-Governmental Authority on Development. En ny svensk strategi för stöd till dessa organisationer är under utarbetande. Även genom svenskt deltagande i och finansiellt stöd till African Partnership Forum, som är ett stödorgan till NEPAD, kommer Sverige att bidra till att stärka AU:s roll som regional aktör. AU:s gemensamma politik och fokus på lantbrukets utveckling bör ges hög prioritet i det svenska utvecklingssamarbetet.

År 2005 antog EU en sammanhållen strategi för Afrika och arbetet med att genomföra strategin har inletts och utförs i nära samverkan med AU. Regeringen avser att aktivt påverka och delta i utformandet av EU:s gemensamma Afrikapolitik.

Det multilaterala stödet till Afrika är viktigt. Sverige kommer att bidra till Afrikanska utvecklingsbankens utvecklingsfond genom regelbundna s.k. påfyllnader. Sverige kommer även att bidra till Världsbankens fond för utlåning till fattiga länder (IDA) genom regelbundna påfyllnader. Den senaste påfyllnaden för 2006-2008 (IDA14) fokuserar särskilt på Afrika söder om Sahara där man är längst ifrån att uppnå millenniemålen. Som dominerande utvecklingsfinansiär spelar IDA en viktig roll i arbetet med att uppnå dessa mål.

Det är också genom det multilaterala arbetet inom Världsbanken, FN, GFATM, AfDB och andra organisationer som de stora insatserna kan göras i Afrikas kamp mot hiv/aids. FN:s roll för kapacitetsuppbyggnad inom olika områden och som kanal för humanitärt bistånd och för återuppbyggnad efter konflikt är också central för Afrika.

Under hösten 2006 påbörjas arbetet med en ny Afrikaskrivelse som skall behandlas av riksdagen under riksmötet 2007/08.

Asien

Trots att fattigdomen i Asien minskar hyser regionen fortfarande drygt två tredjedelar av jordens fattiga. Bara i Sydasiens bor ungefär en halv miljard fattiga människor. Medan de flesta länder ser ut att klara millenniemålet att halvera fattigdom och hunger har många uppenbara

problem med att klara de övriga målen. De mål som rör utbildning, hälsa och miljö bedöms bli svårast att nå men skillnaderna mellan och inom länderna är stora. De länder i Asien som har haft starkast tillväxt är också de som varit mest framgångsrika när det gäller att minska fattigdomen. Ekonomisk tillväxt leder dock inte automatiskt till att de allra fattigaste får det bättre. Fördelningsspolitik och investeringar inom utbildning och hälsa kan härvidlag spela en central roll. Klyftorna tenderar annars att öka, vilket vi ser tecken på i olika delar av Asien.

Mänskliga rättigheter och demokrati, god samhällsstyrning, miljö, hiv/aids, samt fredsfrämjande och konfliktförebyggande kommer att vara prioriterade områden för utvecklingssamarbetet med Asien under 2007. Ökad samordning och harmonisering med andra givare, däribland Asiatiska utvecklingsbanken (AsDB), kommer att eftersträvas.

Graden av respekt för demokrati och mänskliga rättigheter varierar inom regionen. Insatser för en demokratisk utveckling och större respekt för mänskliga rättigheter kommer att vara viktiga delområden i samarbetet. Exempelvis har de många etniska minoriteterna som regel en eftersatt och utsatt position. Kvinnors och barns rättigheter är ofta starkt eftersatta och handel med kvinnor och barn är ett utbrett problem i regionen.

Kampen mot hiv/aids kommer att ha hög prioritet i det svenska utvecklingssamarbetet med Asien. Smittspridningen av hiv/aids går snabbare än väntat och är ett växande hot mot den ekonomiska och sociala utvecklingen i stora delar av regionen. Hiv/aids-frågor kommer att vara prioriterade i såväl det bilaterala som i det regionala samarbetet. Målet om att stoppa spridningen av malaria och andra sjukdomar till år 2015 tycks i dagsläget bli svårt att nå.

Asien är den mest förorenade regionen i världen och miljöproblemen tilltar. De fattiga är mer direkt och allvarligt drabbade. Viktiga förklaringar till miljöförsämringen är otillräcklig institutionell kapacitet och undermålig miljöpolitik. Miljöfrågorna kommer att prioriteras i såväl det bilaterala som det regionala samarbetet.

Ökade ansträngningar görs för att förebygga väpnade konflikter samt för att bidra till konfliktlösning och förebyggande av terrorism. Den säkerhetspolitiska utvecklingen i Asien präglas av fortsatt instabilitet, vilket

understryker behovet av stärkt multilateral samverkan och förebyggande åtgärder. Inomstatliga konflikter riskerar också att hota den regionala stabiliteten samt har lett till omfattande kränkningar av de mänskliga rättigheterna och stora internflyktingströmmar. Sverige eftersträvar ett fördjupat samarbete med AsDB, bl.a. genom pågående diskussioner om ett närmare samarbete i Mekongområdet. En viktig fråga i Sveriges arbete med bankerna är att uppmärksamma rättvise- och miljöfrågornas betydelse för att främja en hållbar ekonomisk tillväxt som kommer de fattiga till del.

Mellanöstern och Nordafrika

Mellanöstern är en region som är utsatt för ett starkt förändringstryck. Bristen på demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna är ett centralt problem. De ekonomiska skillnaderna mellan länderna i Mellanöstern- och Nordafrika är stora. Regionen inkluderar både de oljerika Gulfstaterna och länder som Egypten med en stor andel fattiga. Konflikthärdarna i de palestinska områdena samt Irak har bidragit till en utbredd fattigdom.

Den regionala samarbetsstrategin för utvecklingssamarbetet med länderna i Mellanöstern och Nordafrika (MENA-strategin) för perioden 2006-2008 utgår ifrån de många spänningarna i regionen, både mellan och inom länderna, och kommer att möjliggöra regionala insatser för att stärka och vidga utvecklingssamarbetet med regionen. Strategin skall bidra till en förstärkt demokratiseringsprocess i regionen. MENA-strategins regionala ansats skapar förutsättningar för större genomslag genom möjligheten att samverka med och komplettera andra bilaterala och multilaterala aktörers insatser, särskilt EU, FN och de multilaterala utvecklingsbankerna.

Målet för det regionala samarbetet är att främja:

- demokrati och god samhällsstyrning, bl.a. genom insatser för att stödja framväxten av ett starkt civilt samhälle,
- respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive kvinnors och flickors lika rättigheter, villkor och möjligheter, liksom förbättra förutsättningarna för dialog om bl.a. rättighetsperspektiv och universella värdegrunder,

- ett hållbart nyttjande av vattenresurser, med inriktning på regionala och gränsöverskridande vattenfrågor, både i ett fattigdomsbekämpande och konfliktförebyggande perspektiv,
- regional ekonomisk utveckling och tillväxt.

Svenska institutet i Alexandria kommer fortsatt att bidra till dialog och ökad ömsesidig förståelse.

Det svenska biståndet till Västbanken och Gaza syftar till att främja en fredlig utveckling och verka för en på folkrätten baserad och av parterna framförhandlad tvåstatslösning samt att stödja framväxten av en demokratisk och ekonomiskt bärkraftig palestinsk stat med en fungerande ekonomisk och säkerhetspolitisk infrastruktur. Merparten av biståndet kommer att kanaliseras via det civila samhället och multilaterala kanaler. Biståndet kommer huvudsakligen att inriktas på barns välfärd, sysselsättningskapande program, stöd till hälsovård och undervisning och betydande insatser på det humanitära området. Sverige kommer att ge omfattande stöd till UNRWA, det FN-organ som har till uppgift att stödja de palestinska flyktingarna. UNRWA:s insatser fokuserar framför allt på stöd till sociala sektorer som hälsa och undervisning, inklusive nödhjälp till de palestinska flyktingarna. Utöver detta bidrar Sverige även med personal till insatserna Temporary International Presence in Hebron (TIPH), European Union Border Assistance Mission for the Rafah Crossing Point (EU BAM Rafah) och European Union Police Mission for the Palestinian territories (EUPOL COPPS). Sverige ger inget direkt bilateralt budgetstöd till den palestinska myndigheten.

Som tidigare framgått är förutsättningarna för att stödja den palestinska myndighetens ministerier förändrade sedan Hamas seger i det palestinska valet och påföljande regeringsbildning. Samtidigt har den humanitära situationen i de palestinska områdena ytterligare försämrats. Dessa nya omständigheter motiverar en översyn av det samlade svenska stödet till de palestinska områdena.

Sverige avser att spela en aktiv roll i uppföljningen av konferensen för Libanons tidiga återuppbyggnad, som ägde rum i Stockholm den 31 augusti. Denna uppföljning planeras ske i nära samarbete med den libanesiska regeringen och berörda FN-organ.

Utvecklingssamarbetet med Irak kommer att vägledas av en förstärkt önskan från Sverige och EU att stödja landet på vägen mot demokrati, stabilitet, jämställdhet och ekonomisk återuppbyggnad. Det säkerhetspolitiska läget är fortsatt mycket bekymmersamt och förutsätter stor flexibilitet vid utformandet av de svenska insatserna. I utvecklingsstrategin för Irak, 2004-2007, prioriteras stöd till mänskliga rättigheter och demokrati samt utveckling av infrastruktur. Huvuddelen av biståndet kommer att kanaliseras genom multilaterala organ, framför allt FN:s och Världsbankens återuppbyggnadsfond. Sverige verkar för att stärka FN:s roll som internationell samordnare av återuppbyggnadsinsatser i Irak. Regeringen kommer att sträva efter möjligheten att bilateralt och inom ramen för EU ge stöd till Irak inom mänskliga rättigheter, demokrati och institutionsbyggnad.

Latinamerika och Karibien

Utvecklingssamarbetet med Latinamerika styrs av fyra regionala respektive landspecifika strategier (Centralamerika och Karibien, Sydamerika, Bolivia och Colombia). Samtliga strategier upphör att gälla under 2007. Arbetet med att ta fram nya samarbetsstrategier för Latinamerika (Sydamerika, Colombia, Bolivia samt Centralamerika och Karibien, Guatemala, Nicaragua och Honduras) inleds därför under 2006, för att slutföras under 2007. Framtida prioriteringar för regionen och samländerna kommer att påverkas av de pågående strategiprocesserna.

De svenska insatserna för att främja en övergång till demokrati och marknadsekonomi i Kuba kommer att breddas och fördjupas. Regeringen planerar att öka demokratistödet och stödet till det civila samhället.

Trots det senaste decenniets tillväxt har Latinamerika omfattande inkomst- och förmögenhetsklyftor, med en stor andel fattiga. Svårigheterna för länderna på kontinenten att nå millenniemålen framstår tydligt. Om millenniemålen skall kunna nås behövs betydande insatser för demokrati och mänskliga rättigheter, konfliktförebyggande, fattigdomsbekämpning, motverkande av marginalisering samt hållbart nyttjande av naturresurserna. Fred och stabilitet är en grundläggande förutsättning för att bekämpa fattigdom. Svaga institutioner och rättsstater,

korruption och organiserad brottslighet utgör andra angelägna problem.

Det svenska utvecklingssamarbetet i Latinamerika och Karibien förväntas fortsatt koncentreras till de fattigaste respektive mest konfliktfyllda länderna. Ökad harmonisering och samordning med andra givare kommer att eftersträvas.

Östeuropa och Centralasien

Utvecklingssamarbetet med Ryssland skall bidra till ett närmande av landet till europeiska strukturer, samarbetstraditioner och värdegrunder. Ett sådant närmande vars kärna är en fortsatt reformprocess, bidrar till en positiv politisk, ekonomisk, miljömässig och social utveckling i landet och därmed på sikt en hållbar minskning av fattigdomen. Till följd av den gynnsamma ekonomiska utvecklingen i Ryssland minskar det svenska utvecklingssamarbetet med landet och en gradvis övergång sker till ett grannlandssamarbete grundat på ömsesidiga intressen. Inom en totalt sett minskande ram kommer insatser som främjar utvecklingen av det civila samhället i Ryssland och insatser för återuppbyggnad och försoning i norra Kaukasien inklusive Tjetjenien vara en ökande del av samarbetet. Insatser för Östersjöns miljö kommer att vara prioriterade.

Ukraina, Moldavien och länderna i södra Kaukasien, där utvecklingssamarbetet koncentreras till Georgien, prioriterar en allt närmare integrering med EU. Ländernas ekonomiska utveckling och förutsättningar att minska fattigdomen är nära kopplade till genomförandet av de handlingsplaner som man upprättat tillsammans med EU och som också är en viktig ram för det svenska utvecklingssamarbetet. Regeringen avser att inrätta ett sammanhållet utvecklingsprogram för Sveriges stöd till EU:s östra grannländer.

De svenska insatserna för att främja en övergång till demokrati, rättsstat och marknadsekonomi i Vitryssland skall breddas och fördjupas. Regeringen planerar att öka demokratistödet och stödet till det civila samhället.

För länderna på västra Balkan och för Turkiet är EU-närmandet en viktig drivkraft för reformer som påskyndar ekonomisk utveckling och anpassning till gemensamma europeiska värdegrunder. Utvecklingssamarbetet kommer

att stödja denna process. Ett beslut om Kosovos framtida folkrättsliga status förväntas under året och det beslutet kommer troligtvis att ställa krav på det internationella samfundet att genomföra omfattande och extraordinära insatser i såväl Kosovo som södra Serbien. Regeringen kommer att ha en beredskap att inom ramen för humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet bidra till sådana insatser.

För flera av länderna i södra Kaukasien är miljöfrågor ett viktigt område, inte minst frågor kring vattenförsörjning.

De nordiska regeringarna beslutade 2002 att höja ramen för Nordiska investeringsbankens (NIB) miljöinvesteringsslån, som är en viktig del av det förstärkta miljösamarbetet inom Nordliga dimensionen, från 100 miljoner euro till 300 miljoner euro. Med anledning av denna höjning har riksdagen bemyndigat regeringen att under åren 2002-2006 ställa ut garantier för dessa lån. Regeringen föreslår att riksdagen godkänner ett statligt garantiåtagande om högst 990 miljoner kronor 2007 för NIB:s miljöinvesteringsslån. Eventuella infrianden av garantier finansieras av Riksgäldskontorets garantireserv. Regeringen bedömer att inga inbetalningar av garantiavgifter kommer att behöva göras till garantireserven de närmaste åren, varför något anslag för att finansiera sådana avgifter inte heller behöver föras upp på statsbudgeten.

3.8 Budgetförslag

3.8.1 Biståndsverksamhet

Tabell 3.12 Anslagsutveckling för 8:1 Biståndsverksamhet

Tusental kronor

2005	Utfall	21 558 576	Anslags- sparande	2 349 194
2006	Anslag	25 335 737 ¹	Utgifts- prognos	25 462 856
2007	Förslag	25 930 841		
2008	Beräknat	28 926 463		
2009	Beräknat	30 402 907		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Inom ramen för den del av anslaget som Regeringskansliet disponerar finns möjlighet att använda medel för temporär verksamhet inom avgränsade projekt.

För anslagsdelen som Sida disponerar finns en ram för finansiering av personal i fält som direkt handlägger program och projekt. År 2007 uppgår ramen till 290 miljoner kronor, vilket är en ökning med 10 miljoner kronor jämfört med föregående år.

För anslagsdelen som Svenska institutet disponerar får högst 11 miljoner kronor användas för förvaltningskostnader. För anslagsdelen som Statens räddningsverk disponerar får högst 150 miljoner kronor användas för förvaltningskostnader. Kostnaderna avser den utökade biståndsverksamhet regeringen föreslår vid myndigheten i Kristinehamn.

Anslagssparande

Anslagssparandet, dvs. den del av anslagsmedlen som kvarstod vid budgetårets slut, inom anslaget 8:1 Biståndsverksamhet uppgick vid utgången av 2005 till 2 349 miljoner kronor. Detta är en minskning i förhållande till föregående år med ca 11 miljoner kronor. Av det totala anslagssparandet var ca 845 miljoner kronor in-tecknade genom avtal eller beslut.

Med anledning av bl.a. innevarande års utgiftsbegränsning på anslaget beräknas anslagssparandet vid utgången av 2006 uppgå till ca 2 200 miljoner kronor.

Tabell 3.13 Utgående anslagssparande på anslaget 8:1 Biståndsverksamhet

Miljoner kronor

	2005-12-31	Varav in-tecknat	ointecknat
8:1 Biståndsverksamhet	2 349	845	1 504

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Den sammanlagda föreslagna bemyndiganderamen för 2007 för anslaget 8:1 Biståndsverksamhet uppgår till 48 530 miljoner kronor.

För den del som Regeringskansliet disponerar (se tabell 3.14) beräknas nya förpliktelser ingå 2007 till ett belopp om 2 638 miljoner kronor. Framför allt rör det sig om påfyllnad av Globala fonden mot aids, tbc och malaria samt kapitaltillskott till det statligt ägda bolaget Swedfund International AB. För Regeringskansliets insatser inom 8:1 Biståndsverksamhet beräknas regeringen ikläda staten förpliktelser som tillsammans med tidigare gjorda utestående utfästelser uppgår till högst 20 500 miljoner kronor för 2007 (se tabell 3.14).

För den del av anslaget 8:1 Biståndsverksamhet som Sida disponerar (se

tabell 3.15) beräknas regeringen ikläda staten förpliktelser som tillsammans med tidigare gjorda åtaganden uppgår till 28 000 miljoner kronor.

För den del av anslaget 8:1 Biståndsverksamhet som Svenska institutet disponerar (se tabell 3.16) beräknas regeringen ikläda staten förpliktelser som tillsammans med tidigare gjorda åtaganden uppgår till 10 miljoner kronor.

För den del av anslaget 8:1 Biståndsverksamhet som Statens kärnkraftsinspektion disponerar (se tabell 3.17) beräknas regeringen ikläda staten förpliktelser som tillsammans med tidigare gjorda åtaganden uppgår till 20 miljoner kronor.

Tabell 3.14 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden för Regeringskansliet

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009-
Utestående åtaganden vid årets början	8 197	15 203	21 529	-	-
Nya åtaganden	9 302	9 606	2 638	-	-
Infriade åtaganden ¹	- 2 296	- 3 280	- 3 806	- 3 843	-16 518
Utestående åtaganden vid årets slut	15 203	21 529	20 361	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	18 109	21 700	20 500		

¹ Inklusive valutadifferenser**Tabell 3.15 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden för Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete**

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009-
Utestående åtaganden vid årets början	13 544	17 534	24 952	-	-
Nya åtaganden	11 586	17 265	14 755 053	-	-
Infriade åtaganden	- 7 596	- 9 847	- 11 861	- 12 462	- 15 384
Utestående åtaganden vid årets slut	17 534	24 952	27 846	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	22 987	26 500	28 000		

Tabell 3.16 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden för Svenska institutet

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009-
Utestående åtaganden vid årets början	18	25	33	-	-
Nya åtaganden	25	33	10	-	-
Infriade åtaganden	- 18	- 25	- 33	- 7	- 3
Utestående åtaganden vid årets slut	25	33	10	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	34	34	10	-	-

Tabell 3.17 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden för Statens kärnkraftsinspektion

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009-
Utestående åtaganden vid årets början	0	0	0	-	-
Nya åtaganden	0	0	20	-	-
Infriade åtaganden	0	0	0	- 10	- 10
Utestående åtaganden vid årets slut	0	0	20	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	0	0	20	-	-

Garantigivning

För 2006 har riksdagen fastställt en total ram för garantigivning om 12 607 200 000 kronor, varav 607 200 000 kronor för de lån som Europeiska Investeringsbanken lämnar inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonou-avtalet, samt 12 000 miljoner kronor som i huvudsak rör Sidas garantigivning varav huvuddelen är biståndsgarantier för u-krediter. Vid utgången av 2005 uppgick garantiförbindelserna för u-krediter till 2 350 miljoner kronor. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2007 ikläda staten betalningsansvar till ett belopp inklusive tidigare ställda garantier, om totalt 12 539 300 000 kronor för garantigivning inom det internationella utvecklingssamarbetet.

Swedfund

Swedfund International AB är ett statligt riskkapitalbolag som erbjuder finansiering och kompetens för investeringar i utvecklingsländer samt vissa länder i Östeuropa (inte EU-länder). Bolagets mål är att bidra till utvecklingen av lönsamma företag och därmed stimulera hållbar ekonomisk utveckling i de länder där investeringar görs. Swedfund investerar på

affärsmässiga villkor tillsammans med olika samarbetspartners, ofta svenska företag som vill etablera sig på en ny marknad eller expandera verksamheten. Samarbetsföretaget skall dela den finansiella risken med Swedfund och ta ett operativt ansvar.

Sedan Swedfunds bildande 1978 (då som en statligt ägd stiftelse som 1991 omvandlades till ett statligt bolag) har staten skjutit till kapital om ca 920 miljoner kronor, varav 465 miljoner för verksamheten i utvecklingsländer och 455 miljoner för Central- och Östeuropa. I det senare beloppet ingår 240 miljoner för en särskild satsning på sanering av den finansiella sektorn i de tre baltiska länderna, som bedrevs i ett dotterbolag till Swedfund. Denna framgångsrika satsning avslutades 2002, varvid det överskott som uppkommit (ca 148 miljoner kronor) delades ut till ägaren och grundkapitalet tillfördes moderbolaget som tillskott till kärnverksamheten. Därutöver har bolaget betalat skatt enligt gällande lagstiftning på de vinster som verksamheten genererat.

Sedan bolagets tillkomst har Swedfund investerat närmare 3 miljarder kronor i ca 180 projekt, varav två tredjedelar i form av aktier och en tredjedel som lån. Investeringarna har gjorts i mer än 50 länder, de flesta i Afrika eller Central- och Östeuropa. Det totala kapitalet uppgick vid

utgången av 2005 till 1 471 miljoner kronor. Under 2005 fattades 23 investeringsbeslut om totalt 748 miljoner kronor, att jämföra med 15 investeringsbeslut 2004 till ett belopp av 229 miljoner kronor respektive 13 investeringsbeslut 2003 om totalt 336 miljoner kronor. Genomsnittligt antal anställda under 2005 var 18 personer att jämföra med 16 personer under 2003 och 2004.

Swedfund anhöll i december 2005 om kapitaltillskott om en miljard kronor över treårsperioden 2006-2008 mot bakgrund av kommande likviditetsbehov och önskemål om att expandera verksamheten. Regeringskansliet har utifrån bolagets framställda analyserat och bedömt Swedfunds framtida verksamhet och inriktning.

I analysen görs bedömningen att Swedfund är ett väl fungerande men litet statligt riskkapitalbolag. Swedfunds investeringsengagemang löper ofta under lång tid, ca 8-12 år att jämföra med privata riskkapitalbolag på ca 3-5 år. Det gör att bolagets kapital i hög grad låses fast. Enligt bolagets anhållan om kapitaltillskott beräknades de likvida medlen för investeringar i utvecklingsländer vid utgången av 2006 minska till 86 miljoner kronor och 54 miljoner kronor vid utgången av 2007. (Swedfund har sedan skrivelsen inkommit tillförts 80 miljoner kronor från den s.k. miljömiljarden under våren 2006 för miljöinvesteringar i utvecklingsländer). Det är av vikt att Swedfund kan upprätthålla en jämn och uthållig nivå på nya investeringar även under de år då återflödena är begränsade, vilket är naturligt i en riskfylld verksamhet som skall präglas av långsiktighet. Bolaget gör bedömningen att riskkapitalsatsningar skall göras med eget kapital snarare än med upplånade medel.

Swedfund kan spela en viktig och större roll för att främja näringslivs- och privatsektorutveckling i utvecklings- och östländer. Bolagets verksamhet ligger väl i linje med synen på näringslivet som en nyckelaktör för utveckling och stöd till privatsektorutveckling och främjande av ett gott investeringsklimat i samarbetsländerna.

Bolagets verksamhet skall styras av målen för politiken för global utveckling och för utvecklingssamarbetet. Swedfund arbetar samtidigt utifrån kommersiella principer och metoder för att bidra till lönsamma företag. Bolaget har därmed en roll för att engagera

svenska företag i utvecklingsarbetet och bidra till deras internationalisering. Svenskt näringsliv utgör en viktig resurs som positivt kan bidra till utvecklingssamarbetet och Swedfund skall i sin verksamhet sträva efter att främja svenska företags investeringar.

För att Swedfund skall bli ett mer relevant instrument i Sveriges utvecklingssamarbete, i samarbetsländerna och visavi svenskt näringsliv, behöver Swedfund utveckla kärnverksamhetens innehåll och kvalitet samt bolagets profil. Ett viktigt led i detta är att införa verktyg för att bedöma och redovisa verksamhetens utvecklingseffekter.

I takt med att allt fler länder i Central- och Östeuropa har blivit EU-medlemmar, samt att Vitryssland och Ukraina klassificerats som utvecklingsländer, har uppdelningen av Swedfunds verksamhet i utvecklingsländer och Östeuropa fått allt mindre betydelse. Av nuvarande verksamhetsländer är det bara Ryssland som inte kvalificerar sig för utvecklingsfinansiering. Regeringen anser därför att bolagets verksamhet inte längre behöver redovisas uppdelad enligt ovan, inte minst mot bakgrund av att återflöden från de kapitaltillskott som har anvisats utanför biståndsramen kommer att fortsatt kunna finansiera denna typ av investeringar.

De senaste kapitaltillskotten till Swedfund skedde 2000 till verksamheten i utvecklingsländer och 2002 till verksamheten i Central- och Östeuropa. Det är regeringens mening att bolaget bör tillföras ett väsentligt kapitaltillskott för att kunna växa, ge ett större mervärde och bli en effektiv utvecklingsaktör. Regeringens bedömning är att Swedfund har en viktig roll att spela inom utvecklingssamarbetet och att verksamheten på ett bra sätt kompletterar andra utvecklingspolitiska instrument. Regeringen föreslår därför ett aktieägartillskott till Swedfund om 1 000 miljoner kronor under treårsperioden 2007-2009 varav 400 miljoner kronor under 2007. Medlen skall användas för Swedfunds verksamhet i utvecklingsländer samt de länder i Östeuropa som inte kvalificerar sig för utvecklingsfinansiering och inte är EU-medlemmar.

Regeringen föreslår samtidigt att regeringen får besluta om medel för teknisk assistans om högst 15 miljoner kronor att disponeras av Swedfund. Medlen skall kunna finansiera

insatser som syftar till att initiera nya samarbeten genom t.ex. stöd till förinvesteringsaktiviteter och insatser för att höja kvaliteten i potentiella eller befintliga projekt. Insatserna skall vara kopplade till potentiella investeringar eller existerande projekt. De skall initieras av Swedfund eller i dialog med en potentiell investerare eller ett partnerföretag. Stödet utgår som bidrag för delfinansiering av kostnaden med krav på egeninsats från intressenten.

Villkorslån till Guarantco

Biståndsorganen i Storbritannien, Nederländerna, Schweiz och Sverige har bildat PIDG Trust (Private Infrastructure Development Group).

Syftet är att skapa förutsättningar för ekonomisk tillväxt genom att öka tillgången till långfristig finansiering av infrastrukturprojekt i låginkomstländer. Grundläggande principer inom PIDG är att biståndsmedlen skall användas för att mobilisera privat kapital som skall stå för huvuddelen av de kapitalkrävande investeringar som behövs. De infrastrukturbolag som får stöd genom PIDG skall erhålla finansieringen på kommersiella villkor.

PIDG har bildat bolaget Guarantco. Syftet med bolaget är att öka tillgängligheten och rollen för finansiering i lokal valuta för bärkraftiga infrastrukturprojekt och att stärka kapitalmarknaderna i utvecklingsländer. Verksamheten skall genom garantier för upplåning i lokal valuta mobilisera långfristig kapital för finansiering av infrastrukturutbyggnad med privat deltagande i låginkomstländer. En garantipolicy reglerar t.ex. miljöbedömning av de enskilda projekten samt spridning av garantierna på länder, sektorer och garantitagare. Dessutom skall endast infrastrukturprojekt som ägs, åtminstone i majoritet, och drivs av den kommersiella sektorn komma ifråga. De enskilda projekt som får finansiering från Guarantco skall vara kommersiellt bärkraftiga och kunna betala riskavspeglande premier.

Guarantco är ett pilotprojekt under en inledande försöksperiod på tre år. Totalt, inklusive den föreslagna svenska insatsen om 15 miljoner USA-dollar, skapas ett aktiekapital om 75 miljoner USA-dollar. Övriga investerare är Storbritannien, Nederländerna och Schweiz.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att lämna ett villkorslån till PIDG Trust (Private Infrastructure Development Group) om 15 miljoner USA-dollar, ca 120 miljoner kronor, för att finansiera riskkapital i Guarantco.

Regeringens överväganden

För 2007 föreslår regeringen att anslaget 8:1 Biståndsverksamhet anvisas 25 931 miljoner kronor varav 25 540 miljoner kronor är klassificerat som utvecklingsbistånd i enlighet med OECD/DAC:s definition. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 28 926 miljoner kronor respektive 30 403 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2006 ikläda staten betalningsansvar till ett belopp inklusive tidigare ställda garantier om totalt 12 540 miljoner kronor för garantigivning inom det internationella utvecklingsarbetet.

Regeringen föreslår att bemyndiganderamen för 2007 för anslaget 8:1 Biståndsverksamhet uppgår till 48 530 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att förvaltningskostnaderna för Statens räddningsverks biståndsverksamhet finansieras från anslaget 8:1 i stället för från anslaget 7:4 Samhällets skydd mot olyckor. För 2007 beräknar regeringen att dessa kommer att uppgå till 150 miljoner kronor. Kostnader för myndighetens genomförande av insatser till stöd för humanitär biståndsverksamhet kvarstår under anslaget 8:1.

Regeringen föreslår att de medel under utgiftsområde 7, som inte betecknas som bistånd enligt OECD/DAC, minskas med 150,1 miljoner kronor på grund av att insatser i Ukraina och Vitryssland fr.o.m. år 2007 kommer att finansieras inom biståndsramen. Av dessa förs 97,5 miljoner kronor till utgiftsområde 5, 2,5 miljoner kronor till anslaget 8:2 och resterande medel förs bort från anslaget.

Regeringen föreslår att 3 miljoner kronor överförs till utgiftsområde 5 Internationell samverkan för den typ av säkerhetsfrämjande insatser i främst Ukraina som inte klassificeras som utvecklingsbistånd (se utgiftsområde 5, anslaget 5:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet).

Regeringen föreslår vidare att 41 miljoner kronor överförs till utgiftsområde 5

Internationell samverkan för kostnader för Visbyprogrammet. Förvaltningskostnaderna för Visbyprogrammet, 4 miljoner kronor, överförs samtidigt till Sidas förvaltningsanslag 8:2. Även 2,8 miljoner kronor för kostnader för Barentssamarbetet föreslås överföras till utgiftsområde 5 (se utgiftsområde 5, anslaget 5:11 *Samarbete inom Östersjöregionen*). Överföringarna avser medel under anslaget 8:1 som ej klassificeras som bistånd enligt OECD/DAC.

Tabell 3.18 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 8:1 Biståndsverksamhet

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	25 340 737	25 340 737	25 340 737
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut ²	-150 931	-151 947	-131 203
Övriga makroekonomiska förutsättningar ³	2 048 610	3 582 530	5 118 740
Volymer ⁴	-1 265 665	181 717	101 159
Överföring till/från andra anslag ⁵	-41 910	-26 574	-26 526
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	25 930 841	28 926 463	30 402 907

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Överföring till utgiftsområde 5 med 97,5 miljoner kronor, överföring till anslaget 8:4, med 5 miljoner kronor, till anslaget 8:2 om 2,5 miljoner kronor, indrag med 50,1 miljoner kronor (avser medel som inte räknas som bistånd enligt OECD/DAC:s definition) och justering för PLO med 4 169 tkr för PLO –anslagen under utgiftsområde 7.

³ Ökningen följer av ändrad prognos för BNI.

⁴ Förändringar av avräkningar m.m.

⁵ Överföring till utgiftsområde 5 om 46,8 miljoner kronor (avser medel som inte räknas som bistånd enligt OECD/DAC:s definition), resterande överföringar inom utgiftsområdet.

3.8.2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete

Tabell 3.19 Anslagsutveckling för 8:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Notering	Belopp
2005	Utfall	583 809	Anslags-sparande	31 992
2006	Anslag	622 088 ¹	Utgifts-prognos	643 360
2007	Förslag	622 583		
2008	Beräknat	616 199		
2009	Beräknat	629 342		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Sida är enligt förordningen (1995:869) med instruktion för Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete central förvaltningsmyndighet för Sveriges bilaterala utvecklingssamarbete.

Regeringens överväganden

Den tidigare regeringen beslutade om att flytta det administrativa ansvaret för utlandsmyndigheter med betydande utvecklingssamarbete från Sida till Utrikesdepartementet.

Skälet för beslutet var att skapa en enhetligare form för administrationen inom hela utrikesförvaltningen. Som en konsekvens av beslutet minskas anslaget 8:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete* 2007 med 11 890 000 kronor samtidigt som det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse upptagna anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* ökar med samma belopp.

För 2007 föreslår regeringen att anslaget 8:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete* (Sida) anvisas 622 583 000 kronor, varav 36 500 000 kronor ej är klassificerat som utvecklingsbistånd enligt OECD/DAC:s definition. Av dessa skall 6 500 000 kronor användas av den myndighet som skall hantera Visbyprogrammet och ett nytt ledarskapsprogram. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 616 199 000 kronor respektive 629 342 000 kronor.

Tabell 3.20 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 8:2 Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbete (Sida)

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	622 088	622 088	622 088
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	5 885	16 641	30 264
Beslut ³	2 500	2 543	2 597
Överföring till/från andra anslag ⁴	-7 890	-25 072	-25 607
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	622 583	616 199	629 342

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Beslut avseende nytt ledarskapsprogram.

⁴ Minskning av anslaget om 11 089 tkr med anledning av att det administrativa ansvaret för utlandsmyndigheter med betydande utvecklings-samarbete flyttas från Sida till Utrikesdepartementet. Överföring 4 000 tkr från anslaget 8:1.

3.8.3 Nordiska Afrikainstitutet

Tabell 3.21 Anslagsutveckling för 8:3 Nordiska Afrikainstitutet

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2005	13 514	0	
2006	14 232 ¹		13 948
2007	Förslag	14 336	
2008	Beräknat	14 599	
2009	Beräknat	14 905	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Nordiska Afrikainstitutet (NAI) är ett nordiskt centrum för forskning, dokumentation och information om Afrika. I sin verksamhet har institutet bl.a. till uppgift att främja forskning om Afrika och samarbetet mellan nordiska och afrikanska forskare samt informera om Afrikaforskning och aktuella afrikanska förhållanden.

Regeringens överväganden

Regeringen anser att institutets policyrelaterade verksamhet fortsatt bör prioriteras, delvis för att kunna användas i utformandet av en ny svensk Afrikapolitik. Även möjligheterna till utbyte och partnerskap med afrikanska forskare bör fortsatt

prioriteras. Institutets webbplats på internet har stor betydelse för spridning av kunskap och forskningsresultat och en fortsatt god utveckling av webbplatsen uppmuntras.

Regeringen anser att policyrelevansen är en viktig aspekt vid val av nya forskningsområden.

Institutets arbete som samordnare för arbetet med att dokumentera, arkivera och tillgängliggöra material från afrikansk befrielsehistoria bör fortsätta.

Regeringen föreslår för 2007 att anslaget 8.3 *Nordiska Afrikainstitutet* anvisas 14 336 000 kronor. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 14 599 000 respektive 14 905 000 kronor.

Utöver anslaget under 8.3 erhåller NAI ett verksamhetsbidrag från Sverige på 12 miljoner kronor för 2006. Från övriga nordiska länder erhålls drygt 11 miljoner kronor 2006. För att stärka den policyrelaterade verksamheten planerar NAI att anställa två personer på försök under två år, med tillfällig finansiering ur verksamhetsbidraget.

Tabell 3.22 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 8:3 Nordiska Afrikainstitutet

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	14 232	14 232	14 232
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	104	367	673
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	14 336	14 599	14 905

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.8.4 Folke Bernadotteakademin

Tabell 3.23 Anslagsutveckling för 8:4 Folke Bernadotteakademin

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag	Belopp
2005	Utfall	20 871		Anslags-sparande	4 129
2006	Anslag	25 612 ¹		Utgifts-prognos	25 157
2007	Förslag	30 828			
2008	Beräknat	31 415			
2009	Beräknat	32 091			

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Folke Bernadotteakademin har bl.a. till uppgift att genomföra sådan särskild utbildning och samträning som tillsammans med andra myndigheters insatser krävs för att förbereda personal för deltagande i krishanterings- och fredsinsatser eller andra liknande uppdrag. Akademin skall, i samverkan med berörda myndigheter och andra organisationer, utveckla arbetssätt och metoder för effektiva och samordnade insatser. För detta ändamål skall akademien vara nationell kontaktpunkt för det internationella samarbetet inom sitt verksamhetsområde.

Regeringens överväganden

Regeringen anser att Akademin verksamhet har utvecklats väl i enlighet med fastställda mål. Den svenska och internationella förmågan inom området konfliktförebyggande och konflikthantering har stärkts. Akademin har bedrivit ett gediget utvecklingsarbete för att konsolidera sin verksamhet och stärka svensk kapacitet på området. Under 2007 förutser regeringen att Akademin fortsatt kommer att befästa sin roll samt fortsätta sin verksamhetsutveckling. Akademin utgör, tillsammans med andra svenska myndigheter och organisationer, en viktig del i arbetet för svensk kapacitet på konflikthanteringsområdet. Det är angeläget att stärka den svenska kapaciteten att svara upp mot internationell efterfrågan på civil personal till fredsfrämjande insatser genom att utveckla och förbättra formerna för att bidra med personal, policy, kompetens, forskning och erfarenheter inom området. Akademin har en viktig roll i detta arbete.

För att Akademin ska kunna vidmakthålla sin verksamhet såväl i kvalitet som i kvantitet, samt ha en basorganisation som är anpassad till de uppdrag myndigheten åläggs, föreslår regeringen att anslaget 8:4 *Folke Bernadotteakademin* anvisas 30 828 000 kronor för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 31 415 000 respektive 32 091 000 kronor.

Tabell 3.24 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 8:4 Folke Bernadotteakademin

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	25 612	25 612	25 612
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	216	708	1 274
Beslut ³	5 000	5 095	5 205
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	30 828	31 415	32 091

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Överföring från anslaget 8:1

3.8.5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingsamarbete

Tabell 3.25 Anslagsutveckling för 8:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingsamarbete

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag	Belopp
2005	Utfall	31 919		Anslags-sparande	15 281
2006	Anslag	40 000 ¹		Utgifts-prognos	39 289
2007	Förslag	40 000			
2008	Beräknat	40 000			
2009	Beräknat	40 000			

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Enligt lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen får myndigheten inom sitt verksamhetsområde utföra uppdrag och tillhandahålla tjänster på det internationella området.

Under anslaget anvisas medel för Riksrevisionens verksamhet inom det internationella utvecklingsamarbetet. Anslaget

som 2004–2006 benämndes 8:6 *Riksrevisionen: Internationella uppdrag* föreslås framgent benämnas 8:5 *Riksrevisionen: Internationellt utvecklingsamarbete*. Ändringen syftar till att benämningen bättre skall spegla verksamhetens innehåll.

Medlen används i överensstämmelse med OECD/DAC:s definition av bistånd och målet för Sveriges internationella utvecklingsamarbete.

Riksrevisionens internationella utvecklingsamarbete ingår i verksamhetsgrenen Internationell verksamhet. Denna redovisas under avsnittet Riksrevisionen under utgiftsområde 2 *Samhällsekonomi och finansförvaltning*.

Riksrevisionens styrelses överväganden

Styrelsen anser att Riksrevisionens internationella utvecklingsamarbete är en viktig del av det svenska utvecklingsamarbetet. Verksamheten bidrar till uppbyggnaden av god förvaltning och korruptionsbekämpning i av Sverige prioriterade samarbetsländer.

Riksrevisionen har utarbetat en strategi för Riksrevisionens utvecklingsamarbete. I strategin understryks vikten av att arbeta inom ramen för OECD/DAC:s rekommendationer om principer och metoder som kännetecknar internationellt utvecklingsamarbete. Riksrevisionen vinnlägger sig också, utan att myndighetens självständighet och oberoende kan sättas i fråga, om att i nära samarbete med relevanta myndigheter delta i arbetet med samarbetsstrategier.

Den ökade uppmärksamheten på kvaliteten i samarbetsländernas offentliga finansiella styrsystem och den s.k. Parisdeklarationen våren 2005 om biståndets effektivitet, tydliggör behovet av fungerande offentlig revision.

Riksrevisionen bedriver verksamhet inom det svenska utvecklingsamarbetet genom samarbetsprojekt som är inriktade på institutionell uppbyggnad inom offentlig revision. Utvecklingsamarbetet bedrivs i huvudsak med samarbetslandets revisionsmyndighet, den s.k. Supreme Audit Institution (SAI), och med utgångspunkt i samarbetspartnerns strategiska plan för institutionell utveckling. Utvecklingsamarbetet

initieras, planeras och genomförs i direkt samverkan med samarbetslandets SAI.

Huvudinriktningen på Riksrevisionens utvecklingsamarbete bör vara långsiktigt institutionellt samarbete. Det utesluter dock inte andra former av samarbete t.ex. inom ett avgränsat område där Riksrevisionen i samordning med andra biståndsgivare kan bidra med värdefulla kompletterande insatser.

Riksrevisionen ger stöd även på regional och internationell nivå genom samarbete inom ramen för framför allt den internationella samarbetsorganisationen för högre revisionsorgan INTOSAI och samarbetsorganisationen för revisionsmyndigheter i södra Afrika AFROSAI-E.

Erfarenhetsutbyte, nätverksbyggande och deltagande i internationellt standardiserings- och metodutvecklingsarbete medverkar till att sprida kunskaper och synsätt och stärker revisorernas professionalism och yrkesetik. Riksrevisionen bör fortsätta att utveckla denna del av utvecklingsamarbetet.

Samarbetsprojekt har under 2005 pågått i bl.a. Bosnien och Hercegovina, Moçambique, Rwanda och Tanzania. Under innevarande år förbereds nya insatser i enlighet med önskemål om samarbete från ett antal utvecklingsländer. Förstudier som kan leda till nya samarbetsprojekt har genomförts.

Riksrevisionen räknar med att avsluta sitt engagemang i Moçambique vid utgången av 2006.

Riksrevisionens styrelse bedömer att myndigheten även framgent kan bedriva ett kvalitativt utvecklingsamarbete med ett antal nationella revisionsorgan och bedömer att en anslagstilldelning om 40 miljoner kronor för 2007 och de närmast följande åren är en lämplig volym för myndighetens internationella utvecklingsamarbete.

Under 2005 var verksamhetsvolymen inte i nivå med det anvisade anslaget som då var 46 miljoner kronor. Anslaget 8:6 *Riksrevisionen: Internationellt utvecklingsamarbete* uppvisar därför ett anslagssparande. Riksrevisionens styrelse beslutade vid sitt sammanträde den 15 mars 2006 att förorda riksdagen att besluta att det anslagssparande som vid slutet av budgetåret 2005 översteg tre procent av anslagsbeloppet av myndigheten skall föras bort som indragning av anslagsbelopp. Riksdagen beslutade i samband

med dess beredning av Riksrevisionens årsredovisning i enlighet med styrelsens beslut.

Riksrevisionens styrelse bedömer att Riksrevisionen behöver göra ekonomiska åtaganden inom ramen för anslaget 8:6 *Riksrevisionen: Internationellt utvecklings-samarbete* som medför behov av anslagsmedel

efter budgetåret 2007. Styrelsen beräknar att Riksrevisionen kommer att ikläda staten ekonomiska förpliktelser som vid utgången av 2007 uppgår till 68 miljoner kronor.

Tabell 3.26 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden 8:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete

Tusental kronor

	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–
Utestående åtaganden vid årets början	47 700	53 000	68 000	62 000
Nya åtaganden	36 000	40 000	27 000	0
Infriade åtaganden	-30 700	-25 000	-33 000	-62 000
Utestående åtaganden vid årets slut	53 000	68 000	62 000	0
Erhållet/förslaget bemyndigande		68 000	62 000	0

Förslaget bemyndigande omfattar de kostnader i fält som är förknippade med enskilda åtaganden.

Revisionens iakttagelser

Finansutskottet har uppdragit åt en revisionsbyrå att utföra extern revision av Riksrevisionen. Revisionen har i sin revisionsberättelse bedömt Riksrevisionens årsredovisning som i allt väsentligt rättvisande.

Riksdagsstyrelsens yttrande

Riksdagsförvaltningen (riksdagsstyrelsen) skall yttra sig över Riksrevisionens budgetunderlag. Riksdagsstyrelsen yttrade sig den 17 maj 2006 över Riksrevisionens budgetunderlag. Ytrandet saknar invändningar mot förslaget.

Tabell 3.27 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 8:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	40 000	40 000	40 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	40 000	40 000	40 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Riksrevisionens styrelse föreslår att anslag 8:5 *Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete* för budgetåret 2007 skall anvisas med 40 miljoner kronor. Även för 2008 och 2009 bör anslaget beräknas med 40 miljoner kronor per år.

För 2007 bör Riksrevisionen beviljas en anslagskredit på tre procent av anslagsbeloppet för anslaget 8:5 *Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete*.

Riksrevisionens styrelse föreslår att riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att under 2007 för anslaget 8:5 *Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete* ingå ekonomiska förpliktelser i samband med internationellt utvecklingssamarbete som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 68 miljoner kronor efter 2007.

3.8.6 Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete

Tabell 3.28 Anslagsutveckling för 8:6 Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete

Tusental kronor

2005	Utfall		Anslags- sparande	0
2006	Anslag	15 000	¹ Utgifts- prognos	13 751
2007	Förslag	18 000		
2008	Beräknat	20 000		
2009	Beräknat	20 377		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (Sadev) har till uppgift att genomföra analyser och utvärderingar av det svenska bilaterala och multilaterala utvecklingssamarbetet. Myndighetens verksamhet skall öka kunskapen såväl om resultat och effekter av utvecklingssamarbetet som effektiviteten i användningen av biståndsmedel liksom kunskapen om utvecklingen i utvecklingsländer.

Regeringens överväganden

Sadev inrättades den 1 januari 2006 och befinner sig därför i ett uppbyggnadsskede. En första rekryteringsomgång genomfördes hösten 2005 och resulterade i att elva personer (nio årsarbetskrafter) anställdes. Under hösten 2006 kommer ytterligare rekrytering ske, först vid utgången av 2008 bedöms verksamheten vara fullt utbyggd med 20 årsarbetskrafter. Myndigheten är placerad i Karlstad.

Sadev har påbörjat en rad olika studier och utvärderingar. Myndigheten bedömer att de första studierna kan redovisas under hösten 2006.

Regeringen avser att i kommande budgetpropositioner sammanfattande redovisa slutsatser från, och i förekommande fall regeringens ställningstagande till, de utvärderingar som Sadev rapporterar.

Regeringen föreslår att 18 000 000 kronor anvisas på anslaget 8:6 *Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete* för år 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 20 000 000 kronor respektive 20 377 000 kronor.

Tabell 3.29 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 8:6 Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	15 000	15 000	15 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	0	241	565
Beslut			
Överföring till/från andra anslag ³	3 000	4 759	4 812
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	18 000	20 000	20 377

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Överföring från anslaget 8:1.

Bilaga 1

Befintliga landstrategier

Bilaga 1

Befintliga landstrategier

Innehållsförteckning

Befintliga landstrategier.....	5
--------------------------------	---

Tabellförteckning

1.1 Landstrategier	5
--------------------------	---

Befintliga landstrategier

Tabell 1.1 Landstrategier
Tusental kronor

	Tidsperiod	Kommentar	Utbetalat stöd 2005
AFRIKA			
Stöd till regionalt samarbete	2002-2006		952 255
Stora Sjöregionen	2004-2008	Regionstrategi. Samarbetsstrategin omfattar Rwanda, Demokratiska Republiken Kongo och Burundi	381 029
Västafrika	2004-2007	Avser subregionalt samarbete och bilateralt samarbete med Burkina Faso och Mali	275 795
Viktoriasjö-regionen	2004-2007	Regionstrategi	
Angola	2003-2006		83 330
Kenya	2004-2008		314 701
Malawi	2007-2010	Delegerat partnerskap med Norge	142 158
Moçambique	2002-2006		570 682
Namibia	2004-2008		39 858
Etiopien	2003-2007		380 078
Somalia	2003-2005		93 450
Sudan	juni 2004- juli 2007		317 368
Sydafrika	2004-2008		170 933
Tanzania	2006-2010		680 499
Uganda	2001-2006		358 287
Zambia	2003-2007		250 886
ASIEN			
Centralasien	2006-2009	Regionstrategi. Innehåller strategier för Uzbekistan, Turkmenistan, Tadzjikistan, Kazakstan och Kirgizistan och regionalt samarbete	65 207
Afghanistan	2006-2009		328 981
Bangladesh	2002-2006		178 230
Indien	2005-2009		122 527
Irak	2004-2007		72 387
Kambodja	2002-2006		107 458
Kina	2006-2010		73 457
Laos	2004-2008		111 854
Mongoliet	2002-2007		18 229
Sri Lanka	2003-2007		386 463
Sydostasien	2005-2009	Regionstrategi. Innehåller strategier för Indonesien, Östtimor, Filippinerna, Thailand och Burma och regionalt samarbete	240 410
Vietnam	2004-2008		312 212
Västbanken och Gaza	2001-2006		260 619

LATINAMERIKA OCH KARIBIEN			
Centralamerika och Karibien	2001– juni 2007	Regionstrategi. Innehåller strategier för Guatemala, Honduras och Nicaragua och regionalt samarbete	570 985
Sydamerika	2003–2007	Regionstrategi. Innehåller strategier för Peru, Ecuador, Venezuela, Paraguay, Chile, Argentina, Uruguay och Brasilien	89 681
Bolivia	2003–2007		152 787
Colombia	2003–2007		108 876
ÖSTEUROPA			
Södra Kaukasien	2006-2009	Regionstrategi. Innehåller strategier för Georgien, Armenien och Azerbajjan och regionalt samarbete	50 936
Albanien	2004–2007		64 165
Bosnien och Herzegovina	2006-2010		329 494
Kosovo	2005– 2007		81 613
Kroatien	2004–2006		40 331
Makedonien	2006-2010		62 216
Moldavien	2004–2006		62 998
Ryssland	2005–2008		340 851
Serbien och Montenegro	2004–2007		144 729
Turkiet	2005–2009	Strategi för utvecklingssamarbete	18 650
Ukraina	2005–2008		66 264
Vitryssland	2002-2006		28 834